Birlik

ONBEŞ GÜNLÜK SİYASİ DERGİ * SAYI 3 *1-15 KASIM 1990 * 3000 TL (KDV dahil)

Savaşa ve İdamlara Hayır
YAŞAMA HAKKINA SAYGI

Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişiminin Oluşturacağı Program Sizce Hangi Temel Özellikleri Taşımalıdır?"

ZÜLFÜ DİCLELİ, HÜSEYİN ERGÜN, UMUR COŞKUN, ALEV ÇAMKIRAN, TALAT ULUSOY, CELAL A. KANAT , EMİN TURAN, YILDIRIM KOÇ, EKİN DİKMEN,

İÇİNDEKİLER

Birlik'ten Mektup

Değerli okurlar amatör bir çaba ve işbölümüyle çıkardığımız dergimizin üçüncü sayısı da elinizde. İçerik ve görsel bakımdan zenginleştirme gayretimize devam ediyoruz. Bir yandan SBP girişiminin etkinliklerini duyurmaya, diğer yandan program ve tüzük üzerinde yürütülen tartışmaları olanaklarımız ölçüsünde size ulaştırmaya çalışıyoruz. Bunlara ilave olarak, Türkiye'nin siyasal hayatından ve dünya olaylarından uzak düşmemek için de, sınırlı da olsa sayfalarımızı zorluyoruz. Hata ve eksikliklerimizin temel nedeni sanıyoruz bir kurumlaşma yaratamamış olmamızdır. Bunun yanısıra iletişimsizlik, kadro istihdam edememek v.b. gibi sorunlar da var elbette. Ancak birlik sürecinin gelişimine paralel, dergimizin bu sorunları aşacağına inanıyoruz.

Bu arada bazı noktaları hatırlatmak istiyoruz. Özellikle yazı gönderen okurlarımızın isim ve adreslerini okunaklı şekilde yazmalarını ve yazılarının en fazla üç daktilo sayfası olmasını rica ediyoruz.

BİRLİK'in basım sayısını çeşitli bölgelerden gelen talepler üzerine sürekli artırıyoruz. Bunu daha iyi yapabilmek bakımından, gönderilen dergiler ile bedellerinin dolaşımını giderek daha düzenli duruma getireceğiz.

Son olarak, yayın ilkelerimizi bir kaç noktada yeniden belirtmek istiyoruz:

Dergimize gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamak Basın-Yayın kurulunun kararına bağlıdır.

Dergimiz, yazıların ideolojik ve siyasi bakımdan doğruluğuna değil, yazı kalitesine göre karar verir.

Dergimiz, Türkiye solunu ve onun çeşitli kesimlerinin iç dünyalarını ilgilendiren gelişmelere, sol kamuoyunun haber hakkı çerçevesinde ve haber olma kıstaslarıyla, sayfalarında yer verir.

Kişisel içerikli ve hakaret taşıyan yazılara yer verilmez.

Birlik'ten sevgi ve dostlukla

BİRLİK Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü Atilla Aytemur
Yönetim Yeri: Nuruosmaniye Cad. Atay Apt. 5/3 Cağaloğlu - İstanbul
Baskıya Hazırlık : Rıfat Güler
Baskı : Teknografik
Baskı Tarihi: 10 Kasım 1990

ORTAÇAĞA ÖZGÜ REHİN ALMA POLİTİKASI VE İNTİKAMCILIK...

12 Eylül militarizminin sivil uzantısı ANAP iktidarının Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in demeci, çağdaş insanlık değerlerini, kişi vicdanıyla hukukun evrensel kurallarını hiçe sayan bir hasta anlayışın ürünüdür! Sadece öldürülmeleri söz konusu olanların değil, ülkenin ve toplumun geleceğini ipotek altına sokacak sinsi planların uğursuz habercisidir.

Ayrıca Mehmet Keçeciler'den önce Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın bu konuda işaret vermesi ve söz konusu işaret üzerine de bu çağdışı uygulamanın ilanı parlemento üzerine konan ipoteğin en somut örneği ve TBMM'nin devreden çıkarıldığının canlı bir kanıtıdır.

Karanlık odaklar karanlık senaryolarını terör eylemlerini uygulamaya koyup topluma karşı saldırıya geçerken, azınlıktaki iktidarı da toplumsal bunalımı derinleştirmede kendine düşen görevi yerine getirmektedir. 12 Eylül on yıllık uygulamasıyla ülkemize vicdan kararmasını, bu hukuk ve ahlak anlayışını ve bu ilkelliği getirmiştir. Toplumsal gündemi yine idamlar, bunalımlar ve kargaşa işgal edecektir. Oysa bugün asıl gereksinim, 12 Eylül kuklalarının ve olağanüstü yapılanmaların yarattığı haksız sonuçların tümüyle tasfiyesi ve cezaevlerin boşaltılmasıdır.

Sosyalist Birlik Partisi girişimi olarak bu istemle birlikte tüm nisanları idamlara, devlet terörüne ve kargaşaya karşı işbirliğine davet ediyoruz.

Sokaktaki kargaşayı ve dökülen kanları durduramayan iktidarın bakanı, devletin cezaevlerinde bulunan kişileri devletin önleyemediği terörün eylemlerinden sorumlu tutuyor. Ortaçağa özgü rehin alma politikası ve beyinlerde çöreklenen intikam duygularının en vahşi çağrılarıyla karşı karşıyayız.

21. Yüzyıla girerken Türkiye'nin bu korkunç yönetim anlayışına layık olmadığına inanıyoruz. Keçeciler, iktidarının şimdiye dek insan yaşamına değer verdiği, 12 Eylül'ün yaralarını sarmak ve toplumsal barışı sağlamak için değil üçbeş kuruş yardım uğruna batıya yaranmak ve "gelişmiş bir ülke görüntüsü yaratmak" kaygusuyla idamların infaz edilmediğini itiraf ediyor.

Bu durumda her türlü teröre karşı çıkan S.B.P girişimi olarak, uygarlık normlarına, hukuka, adalete, ülkemize, halkımıza ve insana saygı adına hükümetin elindeki rehineleri öldürme planlarına karşı var gücümüzle mücadele etmeye kararlı olduğumuzu açıklıyoruz. Tüm dürüst insanları, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye inananları bu katliamı durdurmak üzere işbirliği yapmaya çağırıyoruz.

Sosyalistlerin Birlik Partisi

Girişimi Yürütme Kurulu

İDAMLAR SÜRGÜNLER VE KARARNAMELERE KARŞI ORTAK TEPKİ

28 Ekim 1990 Pazar günü Kadıköy'de "İdamlar, sürgünler ve kararnameleri" konu alan bir panel yapıldı. Panele konuşmacı olarak SBP Girişimi adına İstanbul Mv. Hüsnü Okçuoğlu, SHP İstanbul İl Sekreteri Behlül Ablak, DYP İstanbul İl Sekreteri Muhsin Divan, SP Başkanlık Kurulu üyesi Nusret Senem, HEP adına Sema Polat, İstanbul Tabib Odası'ndan Dr.Nüvit Duraker katıldı.Yeşiller Partisi Kadıköy İlçe başkanı Fahir Demirseler'in yönettiği panel, Kadıköy'deki demokratik kitle örgütleri tarafından desteklendi.

Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi Yürütme Kurulu üyesi İst.Mv. Hüsnü Okçuoğlu, konuşmasında cumhuriyktin kuruluşundan bu yana gerçekleştirilen idamlar hakkında sayısal bilgiler vererek, idam cezalarının demokrasinin kesintiye uğradığı 12 Mart ve 12 Eylül sonrası arttığına dikkati çekti.

Panele katılan tüm konuşmacılar, idam mahkumlarının "rehin" tutulması anlayışının çağdışı olduğunu, cezanın yoketmeye değil islah etmeye yönelik olması gerektiğini, cezaevlerindeki sürgünlerin ve koşulların insan hakları çerçevesinde ele alınması gerektiğini, doğuda kürt halkı üzerindekti keyfi baskıların ve yakıp yıkılarak yapılan sürgünlerin onaylanamayacağını, antidemokratik uygulamaların dayanaklarından biri olan kararnamelere karşı çıkılması zoruinluluğunu vurguladılar.

Parlamentonun 12 Eylül'dan beri tıkandığı, Kürtler üzerindeki baskıların yoketmeye yönelik olduğu, demokrasi adına tüm demokratik hak ve özgürlüklerin yokedildiği, yargının bağımsızlığının yürütme güdümüne sokulmak istendiği günümüzde tüm olumsuzluklara dur diyebilmenin yolu, demokrasiye inanan tüm güçlerin anlayış birliğinden geçeceği bu panelde de açıkca görüldü. Konuşmacıların tümü bu tür platformların sürüdürülmesi ihtiyacını özel olarak belirttiler

GÜNEY DİNÇ

ÖLÜM CEZASI KALDIRILMALIDIR

İşkenceyle, idamlarla ancak korku toplumunun temelleri örülür. Öldürmek bir çözüm değildir. Dağ başında, mezrada, sokak ortasında veya darağacında. İnsanlıktan payımızı almak, uygarca yaşamak zorundayız.

Ne zaman ölüm cezası üzerine yazmak zorunda kalsam, anlatılmaz bir tiksinti duyuyorum. Olay hemen gözlerimin önünde canlanıyor. Kendilerine yetki verilen bazı insanlar, suç işleyen bir başka kişiyi kamu adına öldürmeyi kararlaştırıp, bu yargıyı uygulamaya koyuyorlar. Yargılanan sanık beklenen sona yaklaşırken, her gün azar azar öldürülüyor. Cezası kesinleştikten sonra, parlamentonun onayı için, yıllarca kasabın çengeline takılan bir et parçası gibi yok edilmeyi bekliyor. Karakolda başlayıp, dar ağacında noktalan bu süreçte, polis, savcı, yargıç, avukat, milletvekili, doktor ve cellat gibi, kamu adına önemli görevler üstlenenler var. Yaptıkları iş, tek sözcükle, "adam öldürmek."

A.Camus, "İdam, işlenen cinayeti aritmetik olarak ödeten bir başka cinayettir. Ancak öldürme ile idam arasında tam bir eşdeğerlilik yoktur. Bir çok yasa önceden tasarlanan suçu, salt öfkeyle işlenen suçtan çok daha ağır yaptırımlara bağlamıştır. Peki ama idam cezası, hiç bir suçlunun en müthiş cinayetinin bile ulaşamadığı önceden tasarlanmış suçların başında geleni değilse nedir? Bu iki ölüm arasında eşdeğerlilik olması için idam cezasının,kurbanını müthiş bir ölümle ortadan kaldıracağını önceden bildirmiş ve o andan sonra kişiyi aylarca işkence altında tutmuş bir caniyi cezalandırması gerekirdi." diyor. Ve şu yargıya varıyor Camus: "Böylesine müthiş bir caniye kişiler arasında rastlamak olası değildir." Gerçekten ölüm cezası, sonuca ulaşıncaya kadar geçen aşamalarıyla birlikte, kişilerin gerçekleştiremeyecekleri kadar önceden tasarlanmış ve örgütlü bir cinayettir.

Öyle sanıyorum ki, ölüm cezasının bir ceza olmadığını artık herkes biliyor. Sayıları azalmakla birlikte bugün bazı ülkelerde idamlar uygulanıyorsa, bunun tek bir nedeni var. Bin yıllar öncesinden gelen ilkel bir alışkanlığı sürdürmek. Öyle bir alışkanlık ki, çağdaş toplumların ceza adaletinden bekledikleri çok yönlü amaçların hiç birini içermediği gibi, siyasal gücün seçeneksizliğini ve beceriksizliğini haykırıyor. Suçlar karşısında yol yöntem üretememenin yılgınlığına kapılan yönetilciler, suçluyu yok ederek sorumluluklarından sıyrılmaya çalışıyorlar. Son çözümde devlet, şiddete şiddetle karşılık veriyor. Hem de suçlu bellediği kişinin yöntemleriyle.

Suç işleyeni öldürmek ceza olmadığına göre, idamları savunanların tek bir gerekçesi kalıyor. Caydırıcılık yoluyla başkalarının suç işlemelerini önlemek. Demek ki ölüm cezası, "suçların ve cezaların kişiselliği" ilkesine temelden aykırı düşen bir yaptırım. Şimdi bu gerekçelere bir yenisi eklendi. Başkalarının suçları nedeniyle rehine gözüyle bakılan eldeki hükümlüleri öldürmek. Bu yolla terörün geriletilmesi amaçlanıyormuş. İşin hukuksal ve insancıl yönleri bir yana, bu tasarım devletin ciddiyeti ile bağdaştırılamaz. Yılgı odaklarıyla pazarlığa oturan devlet, kaba güce boyun eğmiş olmaktadır. Kimin ne zaman asılacağına karar vermek yetkisi, sonuçta terör örgütlerine devredilmektedir. Demokrasiyi, özgürlükleri paylaşmasını bilmeyenlerin, idamlar temelinde, temsil ettikleri egemenliği bölüşmeye eğilimli olmaları, anlaşılacak şey değil. Eylemler sürerse idamlar uygulanacak, yeni düşmanlıklar yaratılacak, terör odaklarıyla iktidarların işbirliği sonucunda ülke, insanın ucuzlatıldığı bir kan gölüne döndürülecek. Böyle saçmalık olmaz. Çok sevimsiz ve tehlikeli çağrışımlara açık olan bu tasarımdan derhal dönülmelidir. Hele hele yıllardan beri demir parmakların ardında yaşamlarını sürdürebilme umudunu olaysız geçen günlere bağlayan insanlara ve onların yakınlarına daha fazla işkence yapılmamalıdır.

Avrupa Konseyi'nin başkenti Strasbourg'a, ülkemizden de çok sayıda bakan, milletvekili ve gazeteciler gidiyor. Onlara bir önerim var. Kleber alanı çevresindeki ünlü mağazalara alışveriş için gittiklerinde, Obet Sarayı'na uğramadan geçmesinler. 30 FF'na kıyıp İspanyol engizisyonundan yakın tarihe kadar uzanan işkence ve idamlar sergisini izlesinler. Kurbanların boynunu mengene ile azar azar sıkıştırarak boğan "garrotte"u, kafa uçuran giyotini, ızgara kafeslerini, baltaları, desterelerí, kemik kıran kerpetenleri, çivili sorgu iskemlelerini, tasarlanması güç daha nice can alıcı aygıtları görsünler de, oturup uzun uzun düşünsünler. Ben sergiden çıkarken kusmamak için kendimi zor engelledim. İnsanlık, o günlere dönmek istemiyor. Adalet Bakanlığı, Kültür Bakanlığı veya İnsan Hakları Derneği girişimde bulunsa da, uluslararası barışçı bir kuruluşun derlediği bu sergi Türkiye'ye de gelse. Yüzyılların utancını sergileyen görüntüler günümüz insanına ve gelecek kuşaklara yöneltilmiş bir barış ve sevgi çağrısıdır.

İşkenceyle, idamlarla ancak korku toplumunun temelleri örülür. Öldürmek bir çözüm değildir. Dağ başında, mezrada, sokak ortasında veya darağacında. İnsanlıktan payımızı almak, uygarca yaşamak zorundayız. Öldürmekle bir yerlere varılamayacağını görmek zorundayız. Öldürenin ve öldürülenin etiketlerine bakarak yan tutmak, tavır almak durumunda değiliz. Devletin bile el atmaması gereken "yaşama hakkı"nın dokunulmazlığına sahip çıkmak, her yurttaşın görevidir.

İşin kolayına kaçmasınlar. Toplumu tedirgin etmesinler. Üstesinden gelemedikleri sorunlar için, otursunlar, başka çözümler üretsinler. İktidar olmanın gereği budur.

AKIN BİRDAL

YAŞAMA HAKKINA SAYGI

1980 Eylül darbesinden 1984 yılına değin 50 kişi idam edildi. Son altı yıldır ölüm cezalarının infazı yapılmadı. Bu süre içinde ölüm cezalarının kaldırılması konusunda etkin çabalar gösterilmiş ve bu yolda İHD'nin açtığı kampanya ile toplanan 163 bin imza da TBMM Başkanlığı'na sunulmuştu. Geçtiğimiz yıl da ölüm cezalarında bir düzenleme öngören tasarı hazırlanarak kamuoyunun tartışmasına açıldı. Hazırlanan tasarıdan TBMM'de ölüm cezasına çarptırılmış olanlardan sadece bir kişinin yararlanacak olması ile bu tasarıdan da, ölüm cezalarının kaldırılması ya da indiriminden çok, dışarıya karşı bir düzenleme olduğu anlaşılmış oldu.

Devlet Bakanı Keçeciler'in 13 Ekim günü Konya'da ölüm cezalarının infaz edileceğine ilişkin açıklaması, doğal olarak yaşam hakkını ve TBMM'de bekleyen 287 kişinin sorununu yine gündeme getirdi. Cumhurbaşkanı Özal'ın işareti üzerine gündeme getirildiği bilinen ölüm cezalarının infaz edileceğinin ardındaki gerçek neydi? Gerçekten terörü önleyici önlemlerden biri olarak mı düşünülmüştü, yoksa kamuoyunun gündemi yeniden mi altüst edilecekti.

Bize göre ölüm cezasının bu kez gündeme gelişi doğrudan Körfez krizi ve onun sonuçları ile ilgilidir. Saddam'ın Ağustos başına Kuveyt'e girişiyle başlayan Körfez krizine ve bir savaş olasılığına, ABD'nin ve Türkiye'nin tutumu ile bakmak gerekir.

Cumhurbaşkanı Özal'ın Dışişleri Bakanı'nı kapıda bekleterek, içeride Başkan Bush ile Türkiye'nin dış ilişkilerini görüşmesinin ve sonra da körfeze gidişinin bir anlamı olmalı.

Körfez krizi üzerine, emperyalist ülkelerin Ortadoğu üzerindeki planlarının gerçekleşmesinde jandarmalık görevini üstlenmeye hazır olduğunu ilan eden ve bunun koşullarını da hazırlayan Türkiye'nin, bu rolüne karşı çıkacak Türkiye kamuoyunun dikkatini içeriye çekmek mi gerekmiş idi. İşte, son günlerde savaşa karşı Türkiye ve Ortadoğu halklarının barış ve yaşam hakkı sorunu son anda Türkiye'de ölüm cezasına karşı yaşam hakkının korunması çabasına dönüştü.

Ölüm cezası, insan haklarına aykırı olup, insan onuru ile bağdaşmayan bir cezadır. Ölüm cezasının caydırıcı bir etkisi olmadığı gibi, çağdaş ceza hukukunda yeri kalmamıştır. Ölüm cezası öç alma gibi ilkel bir anlayıştan kaynaklanmakta ve adli yanılgı durumunda da düzeltme olanağı bulunmamaktadır.

Yaşam hakkının güvenliği kuşkusuz, insan hakları ve demokrasi sorunudur. Yaşam hakkından vazgeçilerek ya da işkenceye başvurarak terörün önlendiği nerede görülmüştür ki, bizde de görülecek olsun. Terör, insan haklarına saygılı, hak ve özgürlükleri temel alan, laik demokratik bir hukuk devletine kavuşmakla önlenir. Kaldı ki bugün gerçekten terörün önlenmesi mi yoksa terörün koşullarını yaratarak oluşacak kaostan yararlanmak mı istenmektedir.

Türkiye'nin Körfez'deki rolünü gizlemeye ve Türkiye'nin gündemini ve gerçeklerini değiştirmeye yönelik darağaçların kurulmak istenişine, yaşam hakkından ve insan onurunun korunmasından yana olan güçler sessiz kalmayacaktır. Eğer bu ülkede demokrasi ve insan hakları istiyorsak, şimdi ölüm cezasına karşı durmak, tek başına bir demokrasi sorunu olmalıdır. Yoksa bir gecede kurulacak darağaçlarının ayaklarını bu toplumun vicdanından çıkarmak, hem zorlaşır hem de demokrasi isteyişimizin inandırıcılığı kalmaz.

Şimdi, barış ve yaşam hakkının korunması için, savaşa ve idamlara karşı mücadale günüdür. İnsan yaşamının ve onurunun güvenceye alındığı bir Türkiye'de yaşamak istiyorsak bu mücadeleye katılalım.

DEVLET ADAMI !.

İNCELEME RAPORU

BOTAN BÖLGESİ KARARNAMELER VE ZORBA HUKUKU İLE İNSANSIZLAŞTIRILIYOR

19.10.1990 tarihinde bölgemizde boşaltılmış köyleri yerinde görmek, insan haklarının ihlallerini saptamak amacıyla içlerinde sanatçı İlyas SALMAN ve sanatçı yazar Bilgesu ERENUS'unda bulunduğu bir grup aydın gazeteci, yazar ile birlikte, şubemiz yönetim kurulu temsilcisinin de bulunduğu heyet inceleme gezisini düzenlemiştir. Bu incelemeler sonucunda yapılan belirlemeler şubemiz açısında daha önce hazırlanmış olan rapor konusunun ("Botan Bölgesi İnsansızlaştırılıyor") bir uzantısını oluşturmaktadır.

Heyet, öncelikle bölge de boşaltılarak yakılan köyleri yerinde görmek ve bu köylerde sürgün edilen insanlarla görüşmek amacını hedeflemiştir. Ancak bölgeye girildiğinde gerek yetkililerden gerekse sürgün edilen köylülerden öğrenildiği kadarıyla boşaltılan köylerin bütün girişi ve çıkışları mayınlarla döşeli olduğudan köylere gitmekten vazgeçilmiştir. Bu nedenle sadece sürgün edilen köylülerle görüşme olanağı bulunabilmiştir.

Döşenen mayınların nedeni sorulduğunda sürgün edilenlerden biri, "çünkü bütün köyler yakılmış, yakılan hayvanlarımızın leşleri halen ortalıkta olduğundan, özellikle bu tür heyetlerin bu köylere girmesinin önlenmesi için mayınlar döşenmiştir" biçiminde dehşet verici bir cevap verdi. Anlatılanlara bakıldığında Botan Bölgelesindeki tablo Vietnam savaşını andırmakta idi.

Cizre ve Uludere arasıdaki yol iki saat sürmesine rağmen, biz ancak 8 saate Uludere'ye varabildik. Bunun nedeni her on KM'de bir devlet güçlerince kimliklerimizdeki bütün bilgilerin kayıtlara geçirilmesi ile uzun bir bekleyişten sonra yola devam izninin verilmesi idi. Heyetimiz, yakılarak boşaltılan köylere giremediğinden sürgün edilen köylülerden bir kaçı ile ancak görüşebildi. Bunlardan Şırnak iline bağlı Geçit köyünde göçer çadırlarında kalan Ahmet ÇOBAN ile Mustafa DEMİR yaşanılan trajediyi şöyle anlatıyorlardı:

Ahmet ÇOBAN, "Bizim 70 hanelik köyümüzü yakarak imha ettiler. Köyün boşaltılması için süre bile tanımadılar. Öncelikle korucu olmamızı istediler. Biz korucu olmayı kabul etmeyince,bizleri toplu halde sürdüler. Çobanlarımızı gerillaya yemek götürüyorsunuz diye haftalarca işkence altında tuttuyorlardı."

-Devlet tarafından köyleri yakılanlara yer tahsis edilmiyormu diye sorduğumuzda; "hayır , sadece bizi köyün dışına çıkararak köyü yakıyorlar." cevabını verdi.

Mustafa DEMİR, "şiddetle herşeyimizi yok ettiler. Önceleri zorla bizi koruyucu yaptılar. biz ihanete bulunup kardeşlerimizi öldüremezdik. Bunu yapacağımıza evimizi bombalamamız daha iyi olurdu. Daha sonra siz hiç gerila öldürmüyorsunuz gerekçesiyle verdikleri silahları geri alarak bizleri köyden sürdüler." anlatımı ile vahşetin boyutunu ve bireyin özgür iradesine karşı zulmun tablosunu çiziyordu.

Avıyan (Dereler) köyünde sürgün edilen ve şimdilik Gündik (Balveren) Köyünde geçici olarak barınan Fatma Kartal isyan dolu haykırışı ile şunları söylüyordu. "Daha önce gelen heyetlere herşeyi anlattık. Ama hiç bir yararı olmadı. Erzak almak için karakola ad yazmak gerekiyordu. Alınan bütün eşyalar önce karakolun önünde dökülerek sayıldıktan sonra sahiplerine veriliyordu. Bizim fistanlarımıza ve çocuklarımızın eşyalarına bile el koyuyorlardı. Yaylada kalacağımız üç ayın erzakını toptan almamıza izin vermiyorlardı. Erzakı Gerilaya vermek için aldığımızı söylüyorlardı. İnsanca yaşamak için karşılamak istediğimiz her ihtiyacımızı gerilaya yardım etmek amacı ile alıyorsunuz gerekçesiyle engeleniyordu. Hayvanlarımızı devlet güçleri kesip yedikleri halde, bize hayvanlarımızı gerilalar gaspediyor diyorlardı. Köyümüzü ve hayvalarımızın yemini de biz yaylada iken yaktılar. Bunuda gerilaya yüklüyerek bizi aldatmak istiyorlardı."

Dereler (Avıyan) Köyünde evi yakılarak göç etmek zorunda bırakılan dul ve dört çocuk anası Sariye ÇELİK katliama varan vahşeti şöyle anlatıyordu. "Önce köyümüzü yaktılar. Daha sonra göç edip konakladığımız yerlerde çadırlarımızıda yakarak bizi bölge dışına çıkarmak için her türlü zulmu yapıyorlardı. Kışın yataklarımızda donmayla karşı karşıya iken, ormana çıkıp odun toplamamıza izin vermiyorlardı. Günlük yiyeceklerimizi, ekmeğimizi karşılığında para vereceğiz diye zorla alıyorlardı. Çocuklarımız para istediklerinde dipçiklerle dövüyorlardı. Kışın ortasında askerler evlerimize gelerek bizi dışarı çıkartıp sabaha kadar kendileri içerde yatıp biz dışarda beklemek zorunda kalıyorduk. Yazında çocuklarımız soyularak tenleri sıcak tellere dayatılarak saatlerce bekletiliyorlardı. Hayvanlarımız bağlı iken kurşuna diziyorlardı. Bu şekilde 20 büyük baş hayvanımızı öldürdüler. Köyümüzde 15 çocuk babası yoksul bir ailenin iki ineği vardı. Bu iki ineği de kurşun sıkarak öldürdüler. Gerekçesini sorduğumuzda "hayvanlarınız ortalıkta gezerek bizi rahatsız ediyorlar" diyorlardı. Köyümüz çobanı Fevzi Kabul hayvanların öldürülmesine itiraz ettiği için gözlerimiz önünde öldürüldü. Kamuoyunada terörist diye lanse ettiler. Fevzi Kabul'un akrabaları haklarını arayacaklarını söylediklerinde, işkencelere tabi tutuldular, "sizleri aynı biçimde öldürürüz" tehditle susturdular. Mayın döşenen yerlerde bizi öne sürüyorlardı...

Balveren Köyü geçtikten sonra, Şenoba kasabasında geçilerek Uludere'ye geçilir. Şenoba'da 300-400 arasında koruyucunun olduğu söyleniliyordu. Uludere ye vardığımız da çok gergin bir atmosfer yaşanıyordu. Caddelerde silahları ile gezen çevik kuv-

vet ve askerler vardı. Sivil polislerde halkın arasına karışmışlardı. İlçe halkı endişeli hep bizden uzaklaşıyordu. Nedenini sorduğumuzda, üç gün önce PKK gerillalarının emniyet sarayına baskın düzenlediklerini, bu nedenle 1300 insanın gözaltına alındığını, gelen yabancılarla görüşen her şahısın gözaltına alındığını söylediler. Bu söylenen gerçeğe bizde tanık olduk. Bizle birlikte ilçeye gelen Şırnak Halkın Emek Partisi il başkanı Avukat Mesut Uysal'ı karşılamaya gelen 8 HEP'li daha biz ilçeden ayrılmadan gözaltına alındılar. Daha fazal insanın işkence tezgahlarında geçirilmemesi için hiç bir incelemede bulunmayarak ilçeden ayrılmak zorunda kaldık.

Yaşanan kaygı verici karanlık tabloyu Sanatçı-Yazar Bilgesu Erenus basına yaptığı açıklamada, sanatçı diliyle şöyle diyordu. "Laz türküleri ve Ege türküleri gelmiş Kürtçe türküleri bastırmaya çalışıyor." Ama özde türküde simgelemeye çalışılan bu insanların kanı, canı ve yaşamıdır. Vahşeti korkunç uygulamaları, savaş dönemlerinde dahi görülmemiş acıları sözcüklerle anlatmanın olanağı bulunmamaktadır. Yine bir sanatçının diliyle (İlyas Salman'ın anlatımıyla) "bölgedeki uygulama, Hitlerin yahudileri gaz odalarında yakılmasının ardından çıkıp çocukların başını okşamasına benziyor". Bize göre bu anlatım da yetmiyor. Çünkü gizlenen hiç bir şey yok. Körfez krizi fırsat bilinmiş, insan haklarının her alanda koruyuculuğunu yapan Avrupa'ya da insan haklarının askıya alındığı bilidirilmiştir. Saklanan, çarpıtılan hiç bir şey kalmamış, özcesi işkence, gayri insanı muameleler, her türlü dehşet verici uygulamalar resmileştirilmiştir. Artık maskeye de gerek duyulmamaktadır.

Bölge halkı farklı bir hukuk sistemi ile yönetilmektedir. Bu hukuk sistemi de Kararnameler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin içerdiği kimi maddelerin rafa kaldırılması ile ortaya çıkan Keyfi Zorba Hukuk Sistemidir.Demokrasi ile yöneltildiğini, insan haklarına saygılı olduğunu iddia eden bir devletin onbinlerce insanı ata toprağında sürmesi ile onlarca köyün imhasıyla zorbalık en ileri aşamasına gelmiştir. Bunun ilerisinde belki çok daha kötüsü hatta katliamlardır.

Bütün bunların önlenmesi, hiç olmazsa bir nebze önüne geçilmesi, bölgemiz halkına gerçekten hukukla ilgisi olmayan ama pozitif hukuk kuralı olarak ayakta tutulmaya çalışan, pratikte ise insanlık dışı sonuçlara neden olan zorbalık simgesi kuralların (SS Kararnameleri gibi) uygulanmasını engelemek ancak kendisine aydın diyen insanların aktif müdahalesi ile olanaklıdır. Artık aydın , "nasıl davranayım da davranışım yasaya uygun olsun" zihniyetinde uzaklaşmalı, meşru olanı, haklı olanı, pozitif düzenlemelerle ortaya çıkarılan mevzuatın ötesinde bir hukuku (Doğal Hukuku, Uluslararası Hukuku) görebilmelidir.

Bölgemizdeki insanlık trajedisi halkımızın yazgısı olmayıp, zorbalığın, insan haklarını ihlallerinin bir sonucudur.Bütün aydınları, insan hakları savunucularını korkunç uygulamalara dur demeye çağırıyoruz.

22.10.1990

İHD Diyarbakır Şubesi Sekreteri

Av. Sabahattin ACAR

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi Başkanı Hatip DİCLE'nin 9.10.1990 tarihinde basına yaptığı açıklama

İNSAN HAKLARIYLA BİRLİKTE YASALAR DA ASKIDA

Diyarbakır E tipi Cezaevinde 8 Ekim 1990 günü gece yarısından sonra başlayan bir operasyonla, 86'sı sol görüşlü ve 9'u adi tutuklu olmak üzere 95 tutuklunun sürgün işlemi gerçekleştirilmiştir. Görgü tanıklarının ifadesine göre, uygulamaya karşı direnen tutuklular, özel tim mensuplarınca dövülerek araçlara bindirilmiş ve olay esnasında yaralananlar olmuştur. Cezaevi yetkilileri, tutukluların Amasya, Aydın, Bursa, Bartın, Malatya, Çanakkale, Ceyhan ve Nazilli Cezaevlerine sevkedildiklerini belirtmiş ve Savcılığın talimatını gerekçe göstererek, Avukatların müvekkilleriyle görüşmesine izin vermemişlerdir.

Cezaevi tutuklu temsilcilerinden Remzi AVCI, Nurettin YILDIRIM ve Ümik DOĞAN'ın da aralarında bulunduğu 86 sol siyasi tutuklunun hemen tümünün, koğuş temsilcileri ve önder kadrolardan oluşması, sürgünün siyasal niteliğini açığa çıkarmaktadır. Yetkililer sevk işleşimin cezaevinde "huzur ve güveni sağlamak amacıyla" gerçekleştirdiklerini söylemektedirler. Oysa temel amaç, siyasaldır ve toplumsal muhalefetin yükselmesinde küçüksenmiyecek bir payı olan cezaevlerini bu konumlarından uzaklaştırmak, tutuklu önder kadroları diğer tutuklulardan ve toplumdan soyutlamaktır.

Bu sevk işlemi, Ağustos Genelgesiyle başlayan baskı sürecindeki uygulamaların daha da katılaştığının göstergesi, tutuklu ve hükümlülerin insanlık onurunu savunarak canları pahasına aldığı hakların gaspedilmesi operasyonudur. Bu uygulama, milyarlarca lira harcanarak yeniden inşa edilen ve bir bilim adamının deyimiyle, tutukluları çıldırtmaya yönelik Hücre Tipli Eskişehir Cezaevine nakil işlemlerinin ilk hazırlıkları niteliğindedir ve Türkiye'nin Avrupa Konseyine yaptığı, Bölgede insan haklarını askıya aldığına dair bildirimin, cezaevlerine yansıyan ilk uygulamasıdır.

Bu sürgün operasyonu, savaş kriziyle birlikte tırmanan ve özellikle bugünlerde Diyarbakır Merkez, Bismil, Silvan ve Çınar İlçeleri başta olmak üzere, yöremizde başlanan yoğun gözaltı kampanyalarıyla birlikte değerlendirildiğinde, sadece bölgede insan haklarının değil, yasaların da askıya alındığının işaretidir. Zira yasa gereği, yargılanması devam eden tutukluların başka bir yargı çevresine sevki mümkün değildir. Bu anlamda sürgün olayı tamamen yasadışıdır. Ayrıca, Tututlulara Uygulanması Gereken Asgari Davranış Standardı Kurallarının hiçe sayılması ve Uluslararası Sözleşmelerin de en kaba bir tarzda ihlâlidir.

Geçmişteki acı tecrübeler değerlendirildiğinde, bu tahrik edici uygulamaların, cezaevlerinde yeniden bir açlık grevi dalgasını başlatacağı gün gibi açıktır. Yine çok acıtır ki, toplumda siyasal gerginliği tırmandıracak ve bu dalgayla birlikte gelişecek bir dizi olayın da sorumlusu, bu yasadışı sürgün kararını alanlar ve uygulayanlar olacaktır.

Başta Adalet bakanlığı olmak üzere tüm yetkilileri acilen uyarıyor, Demokratik kamuoyunu, bu tür keyfi uygulamalar karşısında kesin bir tavır almaya ve hakları en kaba bir tarzda çiğnenen tutuklularla dayanışmaya çağırıyorum.

9 Ekim 1990

İHD GENEL KURULU'NDA İNSAN HAKLARI İHLALİ:

KÜRTÇE KONUŞMA TUTUKLANDI

28 Ekim gecesi sona eren İHD Genel Kurulu'nda Kürtçe konuşan Diyarbakır delegesi Vedat Aydın, "konuşmacıyı destekler tavır gösteren" HEP Diyarbakır İl Başkanı Mustafa Özer ve konuşmayı Türkçeye çeviren Avukat Ahmet Zeki Okçuoğlu polis tarafından gözaltına alınmıştı. Daha sonra konuşmacı ve çevirmen tutuklandı.

Polisin kürsüye yürüyerek konuşmacılara müdahale etmek istediği genel kurul sırasında insan hakları ayaklar altına alınırken, bir kısım delegeanin anadilinde konuşmasına böylesine tepki gösterilmesi ibret vericiydi.

9 Gün gözaltında tutulduktan sonra DGM'ye çıkarılan Vedat Aydın ve Ahmut Zeki Okçuoğlu tutuklanırken, Mustafa Özer serbest bırakıldı.

DGM'deki tutuklamaya gerekçe olarak, Aydın ve Okçuoğlu'nun kürtçe konuşmakla "milli duyguları zayıflatmayı amaçlayan propaganda yapmaları" gösterildi.

İnsan Hakları Derneği genel kurulunda meydana gelen Kürtçeye tutuklama olayı toplumun çeşitli kesimlerinin tepkisiyle karşılandı. Ana dile yasak uygulamanın ilkellik olduğu bir kez daha vurgulanırken, hükümetin demagojisinin ve çifte standart uygulamasının son bulması gerektiği belirtildi.

İnsan hakları derneği'nin yüklü bir gündeme sahip genel kurulu sonunda, Nevzat Helvacı yeniden Genel Başkanlığa getirilirken, Merkez Yönetim Kurulu şu isimlerden oluştu:

Akın Birdal (Genel Sekreter), Zübeyir Aydar, Yusuf Alataş, Mustafa Ekmekçi, Ömer Faruk Yenigün, İsmet Demirdöğen ve Hasan Uysal.

İHD Genel Kurulu'nda, SBP Girişimi adına Ankara milletvekili Kamil Ateşoğlulları da bir konuşma yaptı. Aşağıda bu konuşmayı sizlere sunuyoruz:

SBP Girişimi Yürütme Kurulu Üyesi Kamil Atteşoğulları'nın İHD Genel Kurulu'nda yaptığı konuşma:

İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE SLOGAN DEĞİL ADIM ATALIM

Bir olayı iyi değerlendirmek onun gerçek yüzünü ortaya koyarak TANIYI gereğince yapabilmek ve maddi temellerine oturtabilmek için sonuçlar üzerinde değil, nedenleri üzerinde, o olayı doğuran koşullar üzerinde durmamız gerekecektir.

1970'li yılların sonunda emperyalist kapitalist sistemde görülen ve öncekilerden farklı kriz. Modelde tıkanma oldu. Buna bağlı olarak ülkemizde de: Yapılamayan ithalat nedeniyle yatırımlarda etkilenme, enflasyonun hızlanması, tasarruf-yatırım dengesi ve dış ödemeler dengesinde bozukluklar görülmüştür.

Bunalım öncekilerden farklı olduğu için alınacak önlemler de farklı olacaktı. Yeni önlemler güçlükler ve yeni bunalımları içeriyordu ve daha büyük bunalımları aşmanın aracıydı. İSTİKRAR PROGRAMI. Gereği olarak da; dışa açılma= dışsatıma yönelik sanayileşme (!) modeli getirilecek ve iç pazara dönük birikim yada İTHAL İKAMECİ KALKINMA-SANAYİLEŞME modeli terkedilecekti.

Çok belirgin sınıfsal çizgiye sahip olan bu program yer yer "sermayenin saldırısı"olarak tanımlanacak ve her alanda VANDALİZM başlayacaktır. Vandalizm-İnsan- İnsan Hakları

Bu bağlamda ülkemizde de yanlış uygulama ve o yıllarda dünya petrol bunalımının da etkisiyle iki gerçeği yaşadık:

-Şiddetli enflasyon

-Döviz darboğazı,

Bu darboğazları aşmak için, sermayenin kendi içinde yeniden yapılanması gündeme gelmiştir:

-Sanayileşme amacı olmayan büyük ölçekli işletmeler kurmak üzere sermayenin merkezileştirilmesi,

-Üretken olmayan sektörlere (rant ve ticari kar sahipleri) olanak tanınması, olanın arttırılması,

- Yararlananların sayısının azaltılması = tekelleşme.

Yeni birikim modelinin oluşturulması sürecinde, sermayenin yeniden yapılanması, devletçe alınan önlemlerle gerçekleştirilecektir. Devletin temel işlevlerinden birisi bundan böyle "sermaye birikimi sürecinin koşullarını" yeniden oluşturmaktır ve buna bağlı olarak da çeşitli müdahaleler yapacaktır.

Devletin müdahalesinin biçim ve araçları da değişim geçirmektedir.

-Önce bir anayasa gerekir. 1982

-Sermaye- emek iilişkisi

-Uluslararası işbölümünün öngördüğü yeni ekonomi-politika

1978'de hazırlanan 4. Beşyıllık Kalkınma Planı Stratejisi - Dünya Bankası, IMF'nin yeni önerileri CHP ve Ekonomiyi Güçlendirme Programı

Nihayet, ekonomide şok etkisi yapan 24 Ocak kararları, 12

Eylül 1980...

YENİDEN DÜZENLENME VE İSTİKRAR PROGRAMLARI, ülkemiz ve aynı koşullarda buulnan diğer ülkelerin emekçilerine baskıcı siyasal rejimler aracılığı ile kabul ettirildi. Önerilen yeni modelin gereksinim duyduğu öyle dönüşümler vardı ki, bunların çoğu yasa sorunuydu ve o günkü toplumsal örgütlülük ve güç dengeleri nedeniyle bu yasaların Meclis'ten geçmesi kolay değildi. (SIKI PARA POLİTİKASI)

Elimize verilen reçetenin ilaçları acı idi ve gönül rızasıyla içilemeyeceği belliydi. Bu noktada zor ve baskı gerekti. 12 Eylül geldi. Yaşamayanımız kalmadı. Ekonomik- Toplumsal ve siyasal alanlarda ağır maliyeti olan sonuçlar...

toplumun ileriye dönük hareketlerinin önüne engeller, tuzaklar kurulmalıydı. Kuruldu da...

12 Eylül 1980 askeri müdahalesi, 24 Ocak kararlarının uygulanabilmesinin tek ve temel koşuludur.

Belli çevrelerin ekonomik kalkınma, sanayileşme ve ilk sermaye birikiminin sağlanması konusunda vardıkları karar bellidir:

-Demokratik bir ortamda ülke gelişemez, ekonomik kalkınma olmaz, olamaz. (Emeğe elkoyma)

-Demokratik ortamda anarşi olur.

Nitekim 12 Mart döneminin Genelkurmay Başkanı M.Tağmaç'ın:"Toplumsal uyanış ekonomik gelişmenin önüne geçti. Bunun durudurulması gerekir" sözü, işte bu zihniyetin sesidir.

Bu mantığa göre:

"Azgelişmiş ülkelerde, ilk sermaye birikiminin oluşumu ve büyümesi yönünden, önemli darboğazlar mevcuttur. Bir kere bu ülkeler KLASİK DEĞER KANUNU aracılığı ile böyle bir birikimi gerçekleştirebilme olanağına sahip değillerdir. Bütün bunların yanısıra ekonomik olarak azgelişmiş olmanın oluşturduğu bir kısır döngünün içindedirler... Böylesine özetlenen ekonomik geriliğin kısır döngüsünü yenmek, kırmak, **bir yerde İLK SERMAYE BİRİKİMİNİN ne pahasına olursa olsun gerçekleşmesine bağlıdır.**

İlk sermaye birikiminin ne pahasına olursa olsun gerçekleştirilmesi, toplumsal gelişmenin durdurulması ve örgütlülüğün bozulmasına, demokratik hakların ve özgürlüklerin kaldırılmasına bağlıysa, bu iş ya bir ararejim= askeri darbe ile olacaktır, ya da parlementoda sayısal gücüne dayanan bir iktidar partisinin çizdiği yasal çerçeve ile olacaktır. Görünüşte parlamento vardır, seçimler yapılmaktadır ama bunların hiçbiri var olan demokrasiyi VESAYET DEMOKRASİSİ olmaktan kurtaramayacaktır.

Vesayet demokrasilerinde;

-Yürütme güçlenecek, hatta yasama ile yürütme tek elde toplanarak başkan babalar dönemi başlayacak,

-Sendikal haklar, grev hakları kullanılamaz duruma getirilecek,

-Basın belli ellerde toplanacak, susturulacak,

-Halk ülke sorunlarını tartışamayacak, tartışma suç sayılacak,

-İnsan hak ve özgürlükleri askıya alınacak, kısıtlanacak ya da tümden ortadan kaldırılacaktır.

Bütün bunlar için, bunları meşru göstermek için yasal düzenlemeler yapılacak, hukuk devleti kalkacak ve yerine yasa devleti getirilecek. (De jure- De facto)

Jandarma devleti- Polis devleti

Bir demokraside, ilk basamak HUKUK DEVLETİ kavramıdır. Zira, hukuku yapan iktidar, iktidarı da meşru kılan hukuktur. Yasalar hiçbir iktidarı meşru kılmaz, kılamaz, kurtaramaz.

Bozuk ekonomik ve toplumsal düzen, yarattığı bilinç ve sorunlarla, sonunda kendine uygun siyasal ve yasal düzeni de getirecektir. Bu düzen ya bir askeri müdahaledir (darbe), ya da görünüşte bir parlamenter sistemdir. Hangisi olursa olsun düzenin devamını sağlayacak yasal çerçeveyi çizeceklerdir. Görevleri budur.

Bir anlamda, demokrasi mücadelesi, temel hak ve özgürlüklerin kazanılması mücadelesidir. Özgürlüklerin kazanılması ise örgütlülük ile olur. Zaten korkulan da örgütlü mücadeledir.

Çünkü örgütlü mücadele sonunda, halk kesimleri, ÖDÜN VERİLEN SİSTEMDEN, HAK ALINAN SİSTEME geçeceklerdir. Bu geçiş anı, burjuvazinin niteliği gereği demokrasiye inancının, devletin hukuka saygısının bittiği andır.

Eğer bir ülkede;

-Sürgünler yaşanıyorsa,

-Cezaevi uygulamaları devam ediyorsa,

-İşkence sürüyorsa,

-İdam cezaları devlet tarafından şantaj olarak kullanılıyorsa,

-Yargısız infazlar yapılıyorsa,

-İnsanların anadillerini konuşmaları, kültürlerini geliştirmeleri ve asimilasyona karşı çıkmaları suç sayılıyorsa,

-Ekmek istemek suçsa,

-Ve hepsinden önemlisi YOKSULLUK VE KORKUDAN KURTULMA ÖZGÜRLÜĞÜ YOKSA

O ülkede ne demokrasi vardır, ne de insan hakları...

Ne var ki:

Aklın ve bilimin tek yol olduğuna inanan, aydınlığın sahipleri vardır ülkemizde. Onlar tarihsel ve toplumsal sorumlulukları gereği, demokrasiyi yeniden kurmak, tıkanan yolları açmak görevinin bilinci içinde mücadele vermeyi demokratlık görevi sayarlar.

"Her şey insan içindir" diyorsak insan hakları ve demokrasi mücadelesinde slogan atmak yerine somut adımlar atalım. Bu da ortak mücadele ve birliktelikten geçer. SBP Girişimi adına sizleri ortak mücadele ve birlikte olmaya çağırıyor, saygılar sunuyorum.

YENİ ülke PAZAR GAZETESİ

Genel Yayın Yönetmeni:
Günay Aslan

- Mahmut Alınak
- **Musa Anter**
- İsmet Ateş
- **İsmail Beşikçi**
- Faik Bulut
- **Uğur Cankoçak**
- Metin Çiyayi
- **Şerafettin Elçi**
- A.Zeki Okçuoğlu
- **İ.Şerif Vanlı**
- M.Can Yüce

Yönetim Yeri: Başmusahip Sok. Cemil Bey İşhanı No:14/3 Kat:2 Cağaloğlu/İst.
Tel:513 34 32-33
Diyarbakır Bürosu: İnönü Cad. Tabipler Sitesi Kat:5 No:10 **Tel: (031) 401 81**
Ankara Bürosu: Sakarya Cad. Bayındır Sok. No:12/3
Abone koşulları:
Yurtiçi: 6 aylık 60.000 TL
O 1 Yıllık 120.000 TL
Yurtdışı :6 Aylık 90 DM
O 1 Yıllık 180 DM

HER PAZAR TÜM BAYİLERDE

SBP Girişimi Milletvekillerinin Basın Açıklaması

ANADİL YASAĞI UTANÇ VERİCİDİR!

İHD Genel Kurulu'nda Kürtçe konuştuğu ve konuşmayı çevirdiği için iki delegenin gözaltına alınması üzerine SBP Girişimcisi milletvekilleri bir basın açıklaması yayınlayarak olayı protesto ettiler. Basın açıklamaşında şöyle deniyor:

İnsanları Ana dillerini konuşmadan yasaklamak, Ana dillerini konuştukları için suç işledikleri iddiasıyla göz altına alarak sorgulamaya tabi tutmak, Demokrasi ve insan haklarının vazgeçilmez temel haklar olduğu ve bu haklardan hiçbir şekilde fedakarlık edilmemesi gerektiğine karar verilen çağımız dünyasında, utanç duyulacak bir davranıştır.

Bu durum militarist, şoven, korku salıcı ve baskı kurucu devlet niteliğini açıkça ortaya koyan, yapılagelen uygulamaların ne ilki ne de sonuncusudur.

Bu insan hak ve özgürlüklerine yapılan, hak ve özgürlüklerini ayaklar altına alan, Doğu ve güney doğu Anadolu'da yaşayan Türkiye'li Kürtlere ve dillerini konuşmalarına bakış açısının en iyi şekilde sergilendiği ibret alınacak bir davranıştır.

Kürtler dahil, bütün ezilen grup ve kesimlerle, Türk-Kürt tüm Türkiye'li halkın yaratıp ortaya çıkardığı yeni toplumsal değişim hareketlerinin önüne bu tür çağımıza ters, Demokrasiye ve insan haklarına aykırı, baskıya dayalı eylem ve davranışlarla geçilemeyeceği bilinmelidir.

Toplumsal değişim hareketleri, ülkemiz sorunlarına barışçı, demokratik ve adil çözümlerin gerçekleştirilmesi, ciddi, tutarlı ve inançlı bir şekilde bundan sonra da kavga vererek getireceklerinden kimsenin şüphesi olmamalıdır.

30.10.1990 tarihinde İnsan Hakları Derneği Genel Kurulu'nda Ana dilleri olan Kürtçe'yi konuştuğu ve konuşmayı tercüme ettiği ve müdahaleyi protesto eden insanların gözaltına alınmasını şiddetle kınar, yetkilileri bu antidemokratik tutuma karşı harekete geçmeye çağırırız.

Ekin DİKMEN
İçel milletvekili
Hüsnü OKÇUOĞLU
İstanbul Milletvekili
Kamil ATEŞOĞULLARI
Ankara Milletvekili
Kemal ANADOL
İzmir Milletvekili

Şeriatçıların Ortak Bildirisi:

KINAMA YERİNE TEHDİT !

Doçent Bahriye Üçok'un öldürülmesinin üzerinden çok geçmeden İstanbul'da bazı camilerin önlerinde ilginç bir bildiri dağıtıldı. 19 Ekim 1990 Cuma günü namaz çıkışında büyük camilerin önünde olanlar ve camiden çıkanlar " mümin kardeşim al bunu ve oku" diyerek yaklaşan ve çoğu sakallı gençlerin verdiği bildiriye gözattıklarında, yalnızca "Müslüman halka" duyurulmak üzere kaleme alındığını gördüler.

"Olaylara Objektif" adlı derginin özel eki olarak basılmış olan bildiride Dava, Girişim,Dünya, Kimlik, İşaret, Kamuoyu, Med-Zehra, Mektup, Şura, Teklif, Tevhid, Yeryüzü, vb. gibi 22 dergi ve yayınevinin imzasının bulunduğu ve Bahriye Üçok'un öldürülmesi üzerine gelişen toplumsal tepkilere karşılık olarak kaleme alındığı anlaşılıyor.

Muammer Aksoy, Çetin Emeç, Turan Dursun ve Bahriye Üçok'tan "müslümanlarla uğraşmayı kendilerine meslek edinmiş laik-kemalist bir takım kişiler" şeklinde söz ediliyor. Onları katledenlerin belli olmadığı ancak, laik ve Atatürkçü cephenin bu olayları bahane ederek islama karşı duydukları kin ve nefretle müslümanları mahkum etmeye çalıştıklarının ileri sürüldüğü bildiride bu cinayetleri kınayan en ufak bir sözcüğe tekrar tekrar okumamıza rağmen rastlamadık. Kınama ne kelime, tersine laiklerin cılız bir cephe olduğu, müslümanların ise daha büyük bir cephe olarak onları iman ateşi önünde eriteceğini iddia ederek, İslami uyanış ve dirilişin olduğunu ve laik cephenin "taarruzlarının başlarına yıkılacağını" pek de uygar olmayan bir üslupla, tehdit kokan havalarda ifade ediliyor.

Bildirinin diğer bir iddiası da CIA, MOSSAD ve MİT'in bu olayların tezgah odakları olduğu yönündedir. Yapılmak istenenin "İslami hareketi" durdurmak olduğu ileri sürülerek telaşın boşuna olduğu çünkü "İslamın zaferinin yaklaştığı" söyleniyor.

Bildirinin son bölümünde "cemaat, hizip, grup demeden yalnızca 'müslüman' kimliğimizle İslam saflarında toplanalım" denilerek, bu amaçlar doğrultusunda faaliyetlere katılma, destekleme ve yaygınlaştırma çağrısı yapılıyor.

İslamcı kesimin bazı anlamlı isimlerinin yazılarının yayınlandığı dergilerin imzalarının yeralmadığı bildirinin bütününde toplumdaki düşünsel, dinsel ve ulusal farklılıkların barış ve demokrasi içinde uygarca çözümüne ilişkin davranış ve tutumlardan sözedilmediği de dikkat çekiyor.

Halil Berktay

SOL'DA SİYASET VE KÖRFEZ BUNALIMI

"Artık insanlık, büyük yağmacılardan da küçük yağmacılardan da, "hür dünyanın bekçiliği" adına olduğu gibi "sosyalizm" yada "antiemperyalizm" adına kapıp kaçandan da hoşlanmıyor, böyle zorbaları affetmediği gibi, "bana yakındır" diye onlara göz yumanları da affetmek istemiyor. İnsanlık solculardan istikrarlı, tutarlı, ilkeli bir davranış bekliyor."

Türkiye'de pek çok sol akımın Körfez bunalımı karşısındaki tutumu, bir "savaşa hayır" kampanyasına indirgendi. Kuşkusuz bu, ülkemizin sürüklenmek istenebileceği maceralara karşı uyanıklık açısından özellikle gerekli; ama bütünsel ve uzun vadeli bir politika oluşturmuyor. Aynı zamanda, gerçek durum ne olursa olsun somut tahlil yapmaksızın mızrağın sivri ucunu Amerika'ya yöneltmek gibi bir yanlışla örtüşebiliyor. Böyle bir perspektifte, Doğu Avrupa'da Stalinist rejimlerin çökmesinden ve Sovyetler Birliği'nin zayıflamasından sonra ABD'nin çok güçlü bir insiyatif yakaladığı ve tek başına dünya hegemonyasının gerçekleştirilmesine ramak kaldığı türünden temelsiz kabuslar da rol oynuyor. Bir adım ötede, hiçbir fikrî tutarlılığı kalmamış bir "anti-revizyonizm"in, gelişmelerden ABD'nin yanısıra Sovyetleri de sorumlu tutan fantezileri yer alıyor. Gorbaçov'un Orta Doğu'yu Bush'a sattığı suçlamasına ve dolayısıyla "bir yanda iki süper devlet, diğer yanda Arap ve Filistin halkları" şeklindeki bir saflaşma şemasına güç kazandırabilmek için, Saddam'ı haklı bulmanın ya da bir ölçüde mazur göstermenin çareleri aranıyor. Irak'a "Arapların Prusya'sı" misyonunu yakıştıranlar bile var. Belki de "Prusya yolu", böylece ilk defa, Marksistlerce bir politika olarak savunuluyor! Bismarck'ı bir tarihsel olgu düzleminde incelemek başka; emsal ve örnek göstermek başka. Almanya'nın birleşmesinin, daha demokratik bir devrimle değil, topraktan ortaçağ ilişkileri temizlenmeksizin, yukarıdan aşağı, Marx ve Engels'in sonuna kadar karşı çıktıkları Prusya ya da Avusturya hanedanlarından birinin önderliğinde, "kan ve demir'le gerçekleştirilmesi, I. ve II. Dünya Savaşlarının, militarizmin ve faşizmin maddî zeminini besledi. Bu bir yana; bugün "Arapların Prusya'sı" mantığı Irak'ı savunmanın gerekçesi yapılırsa, yarın örneğin SSCB'nin Orta Asya cumhuriyetlerine, Yunanistan'ın bazı kesimlerine, Kıbrıs'a ya da Bulgaristan'a yönelik Pan-Türkist heveslere "biz de Türklerin Prusya'sıyız" kılıfı geçirilmez mi? Ya da sözkonusu mantığın türevleriyle, Rus Çarlığının yayılmacılığı, Sovyetlerin 1956 Macaristan ve 1968 Çekoslovakya işgalleri de aklanamaz mı?(1) Elbette "Arapların Prusya'sı" yaklaşımı, hayli uç bir konum; ama ardında, genelgeçer önyargılar,iyi düşünülmemiş refleksler yatıyor.

Sosyalistlerin Birlik Partisi girişiminin de kendi tavrını, bu basmakalıplıktan yeterince ayırabildiği söylenemez. Oysa Körfez bunalımı, yeni açılan çağda nasıl siyaset yapılabileceğine, hangi ilkeler etrafında ne gibi ittifakların örülebileceğine, devletçi sosyalizm gibi kapitalizmin de niçin insanlığın önünü tıkadığına ilişkin zengin ipuçlarını içeriyor.

Birinci nokta, ülkelerin bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü, dış saldırı ve müdahalelere karşı masuniyetini mutlak surette savunmaktır. Bunalımın ilk ayında, Pravda'nın bir yorumunda, mizah şaheseri bir cümle geçti: "Küba basınına bakılırsa, Kuveyt'i ABD'nin işgal ettiği anlaşılmaktadır." Türkiye'nin bazı sol grupları da aynı gerçekdışı âlemde yaşıyorlar. Onun için, hatırlatmakta yarar var, Kuveyt'i durup dururken, göz göre göre, Irak işgal ve sonra fütursuzca ilhak etti. Orta Doğu'da bunalımın zaten mevcut olduğu ve Washington'un Saddam'ın girişimini bahane ettiği, hattâ içten içe arzuladığı ve tahrik edip Bağdat'a tuzak kurduğu iddiası, hayal mahsulüdür. Filistin sorunu bir yana, Orta Doğu'da bu bunalım yeni bir bunalımdır; Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle patlak vermiştir; Soğuk Savaş sonrasında bir ölçüde silahsızlanmak ve askeri harcamalarını kısıp sivil yatırımlarını arttırmak tasavvuru içinde olan Amerika ise başlangıçta tamamen gafil avlanmış ve Irak'ın önce Kuveyt'i, sonra belki Suudi Arabistan'ın önemli petrol havzalarını kapmasına dayanamayacağı için, bütçesini altüst etmek ve enflasyonu körüklemek pahasına, hızlı reaksiyon göstermeye zorlanmıştır. Ağustos başından bu yana üç ay geçtiği helde Kuveyt yakın tarihin bu kadar çıplak biçimde ve resmen ilhak edilen tek ülkesi olmaya devam etmektedir. Güçlünün zayıfa, büyük ülkelerin küçük ülkelere karşı hiçbir şekilde zor kullanmayacakları yeni bir uluslararası hukuk düzeni, insanlığın umudu ve geleceğidir; bu ilkeyi yüksekte tutmaktan, hiçbir kısa vâdeli hesap uğruna, taviz verilemez. Hangi gerekçeyle olursa olsun böyle bir oportünizme sapanlar, çok halkı olabilecek kendi özel davaları çerçevesinde bile zor duruma düşerler. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün çıkmazı, bunun son örneğidir. Türkiye'de "Arap halklarıyla ve FKÖ ile beraberiz" diye yuvarlak laflar edenler, dış politika konularındaki yaygın bilgisizliğin ardına saklanıyorlar: Son yıllarda maddi bakımdan Bağdat'a aşırı bağımlı hale gelmiş olan FKÖ,

Kuveyt'in işgal ve ilhak edilmesini gönül rahatlığıyla, ilkesel bir tavırla mahkûm edemediği için dünya kamuoyunda çok puan kaybetmiş; özellikle de İsrail'in içindeki diyalog ve barış yanlısı kanattan kopmuş; Kudüs ve Tel Aviv'deki sol kanat milletvekilleri ile aydınlar, "Bu durumda biz İsrail'in yayılmacılığını ahlaki planda nasıl kınayabiliriz ki?" diye acı acı yakınmaya itilmişlerdir. İsrail polisi ve askerinin **intifada**'ya karşı griştiği son hunharlıklar, yeryüzünde İsrail'e olan tepkinin sürmesini sağlamakta, ama FKÖ'nün uğradığı zararı ortadan kaldırmaya yetmemektedir. Bu, önemli bir derstir. Artık insanlık, büyük yağmacılardan da küçük yağmacılardan da, "hür dünyanın bekçiliği" adına olduğu gibi "sosyalizm" yada "antiemperyalizm" adına kapıp kaçandan da hoşlanmıyor (2) ; böyle zorbaları affetmediği gibi, "bana yakındır" diye onlara göz yumanları da affetmek istemiyor. İnsanlık solculardan istikrarlı, tutarlı, ilkeli bir davranış bekliyor.

Bu koşulla **ikinci nokta,** Irak'ın işgal ve ilhak eylemi karşısında benimsenmesi gereken kesin yadsıma ve sürekli eleştiri tavrını uluslararası ilişkilerde şiddet kullanımına karşı genel bir ilke düzeyine yükseltmektir. Mevcut koşullarda ve gelecekte ABD'ye karşı en iyi mücadele de bu yolla mümkün olabilir. Kuveyt'in saldırıya uğramasını Batı ülkeleri de bütün dünyayla birlikte lânetliyorlarsa, bu, sosyalistlerin ilke kavgası vermeleri için önemli bir fırsattır. Irak konusunda net bir şey söylemeksizin, sadece ABD'ye "ya, bak işte, kendisi Panama'ya girer ve İsrail'i kınamaz, ama petrol sözkonusu olduğunda herkesin Irak'ı kınamasını ister" demekle **yetinmek,** ucuzluktur. Böyle bir ikiyüzlülük eleştirisi, ancak kendimizi Saddam'dan yüzde yüz ayırmışsak, yapılabilir ve yapılmalıdır. Kendi tutarlılıklarına gölge düşürmeyen insanlar olarak sosyalistler, Bush'un ve Thatcher'ın Kuveyt'in işgal edilmesine karşı açtıkları mücadeleyi Bush'a ve Thatcher'a karşı bir silah haline getirebilirler; böyle **bütün** eylemlere karşı uluslararası kamuoyunun bağlayıcı yükümlülükler altına girmesini önerebilirler; insanlığın yeni bir uluslararası düzen özlemine tercüman olabilirler. Aynı tutarlılığın uzantısında, Birleşmiş Milletler'in insiyatifinin ABD tarafından gaspedilmesine, Amerika etrafında toplanan bazı Batı ülkelerinin tek yanlı bir "cezalandırma" harekatına girişmeleri ihtimaline, böyle bir harekata Türkiye'nin de katılması tehlikesine karşı çıkabilirler; bütün yetkilerin Birleşmiş Milletler'e toplanmasını, hiçbir ülkenin B.M'den ayrı davranmamasını, sadece taktik açıdan değil, gene uzun vadeli bir ilke olarak da, ısrarla talep edebilirler ve etmelidirler. Kendi nihaî toplum projeleri doğrultusunda, evrensel insanlık değerlerinin taşıyıcılığını yapabilecek kurumların demokratikleştirilmesini ve yetkilerinin arttırılmasını savunmak; elbette çok uzun bir süreç içinde olgunlaşabilecek bir "dünya hükümeti" enfrastrüktürünün temellerinin bugünden güçlendirilmesi doğrultusunda yapıcı önerilerde bulunmak, öncelikle sosyalistlerin görevidir ve yeni siyaset anlayışlarının esaslı bir parçasını oluşturmalıdır. "Savaşa hayır" kampanyası, bu bağlamda anlam ve değer kazanır; sıradanlaşmayıp taze bir güce kavuşur.

Bunun ardından **üçüncü nokta,** böyle bir yeni dünya düzeni yönünde gelişmeler kaydedilmeksizin, Orta Doğu'nun her zaman sorun yaratacağını, yeni bunalımlar doğuracağını gözler önüne sermektir. Çok soyut bir düzeyde, problemin başlangıcı bütün insanlığın eşit ve adil biçimde yararlanabilmesi gereken bir fosil yakıtının, çölün kumları altına yığılmış olmasıdır. Bu eşitsiz coğrafi dağılımın üzerine, onyıllardır, uluslararası kapitalizmin sözkonusu kıt kaynak üzerinde tekel kurma çabası binmiştir. Araplar bu yüzden kırk parça edilmiştir; İsrail bu yüzden desteklenmiştir; feodal şeyhlikler bu yüzden semirtilmiştir; Irak bu yüzden Kuveyt'i işgal etmiş, buna karşı da ABD Suudi Arabistan'a yığınak yapmaya girişmiştir. Burada, son çözümlemede kapitalizmin dünyanın başına açtığı bir bela ile yüzyüzeyiz.Tüketimi bakımımdan uluslarası nitelik taşıyan ve her ülkenin kaderini ilgilendiren petrolün, sadece birkaç ülkenin değil, tüm insanlığın dengeli yararı gözönünde bulundurularak üretimi ve dağıtımı nasıl gerçekleştirilebilir? Bu, mevcut özel mülkiyet düzeni ve doğurduğu sınıf ilişkileri temelinde başarılamaz; çok kapsamlı değişiklikler gerektirir. Sosyalistler bu değişikliklerin içeriğini ortaya koyabilmeli; emperyalist dünya sisteminin işleyişi ile nasıl çeliştiklerine dikkat çekebilmeli; "tek yol devrim" slogancılığına da düşmeksizin uluslararası ilişkilerde adım adım yeniden yapılanmayı hedefleyen pozitif çareler geliştirebilmelidir.

Notlar

(1) Sosyalist Parti programının 42. maddesinin 3. paragrafı, "Sosyalizm adına, müdahale, işgal, yayılma ve dünya hakimiyeti için rekabet eylemlerine karşı kesin tavır alır. Bu eylemlerin hem ülkesinin emekçilerini, hem de başka ülkelerin halklarını ezmek anlamına geldiğini kavratır. Devrim ihraç ve ithal edilemez" diyor. SSCB düşünülerek yazılan bu ifadeler, Irak açısından bir gerçeklilik taşımıyormu? Arap ulusunun birliği gerekçesiyle Bağdat'ın işgalciliğini savunmak, "program suçu" oluşturmuyor mu? Saddam, kendi halkını da, müstebit bir tek parti rejimiyle, gizli polis gücüyle, muhaliflerini gerektiğinde tek tek öldürterek ve Kürtleri topluca gazlayarak, yeri gelince cihat ideolojisine de başvurarak, ezmiyor mu? En basiti: Kuveyt'in işgali 1970'lerin sonlarında ya da 1980'lerin başlarında, Irak- SSCB ilişkilerinin iyi olduğu bir dönemde meydana gelseydi, "Sovyet sosyal-emperyalizminin kışkırttığı, Bağdat'taki kuklaları aracılığıyla yürüttüğü bir müdahale" olarak yerin dibine batırılmayacak mıydı? (Oysa şimdi Sovyetler Birliği, Irak'ı ve Arap halklarını "sattığı" gerekçesiyle kınanıyor.) SP'nin halâ vicdanlı üye ve taraftarları vardır sanırım; bu soruları onların düşünmesi ve gerçek programın program metni mi , yoksa bir kişi mi olduğuna karar vermeleri gerekir.

2 Saddam, Ecevit ile görüşmelerinde açıkca söylüyor: İran'la savaştık, bir şey alamadık; şimdi de Kuveyt'ten çekilirsek elimizde hiçbir şey kalmaz; halkımıza ne deriz? diyor. Bu, bir yağmacının, kapkaççının mantığı değil de nedir? Adam emperyalistlerin ancak 19. yüzyıl sonlarında ağızlarına alabildikleri türden ifadeleri rahatça kullanıyor ve sonra da adı "anti-emperyalist"e çıkıyor; bunu anlamak mümkün değildir.

Savaşa ve İdamlara Karşı TOPLUMUN GECİKMEDEN HAREKETE GEÇMESİ GEREKİYOR

HÜSNÜ OKÇUOĞLU

Savaşa hayır diyorum. İdam, bence adaletin kana bulanmış halidir.

ŞAHİN ÖZTÜRK

Bu savaş bizim savaşımız değil. Türkiye Amerikan uşağı yapılmak isteniyor. Bütün haksız savaşlara hayır.

İdamlar Türkiye gündemine bilerek getirilmiştir. Başka sorunları kapatmak için, gölgelemek için bilerek getirilmiştir. İdamlar gerçekleştirilemeyecek diye düşünüyorum.

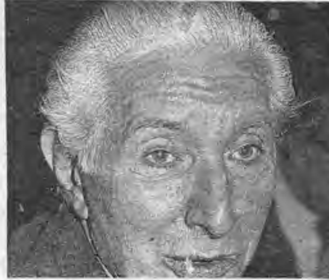

BEHLÜL ABLAK

İdam cinayettir. Savaşta bir cinayettir. Cinayetlerin tasvibi olmaz, desteklenmesi mümkün değil. Savaş da, idam da istemiyoruz.

R. NURİ İLERİ

Ben idamlara karşıyım. Özal açıkca söyledi, bu bir baskı aracı bunu bir tehdit aracı olarak kullanıyor. İdamları elinde rehine olarak tutuyor, bu insanları ihtiyaç duyduğu anda bunu öne sürecek ve bu gün bu ihtiyacı hissediyor. Bir terör havası yaratmak amacıy-

la idamları yeniden gündeme getirmiş bulunuyor. Bu insanlık dışı düşünce tarzıdır. Günümüzde hiç bir medeni ülkede idamlar söz konusu değildir. Türkiye kendisini çağdaş medeni bir ülke, demokrasiyi yaşam biçimi olarak düşünüyorsa kesin olarak gündeminden kaldırması, Türk ceza yasasından çıkarılması gerekiyor.

K. ATEŞOĞULLARI

İdamlar hakkında düşünmek bile abes insan öldürülmesi kadar basit mantığın tutarlı hiçbir yanı olamaz. Sadece idam cezalarını bir taraftan kaldıracağız diye kamuoyunu göstermelik birtakım maddeleri kaldırarak oyalar, umutları ile oynarken bir taraftan da son günlerde gündeme gelmesini ANAP iktidarının çelişkisine bağlıyorum. Onun ötesinde olayın: tabi idamlar çok yönlü toplumsal bir boyutu, kronolojik boyutu, ahlaki boyutu olan bir olaydır. Hükümetin idam cezalarını Türkiye insanlarına şantaj aracı baskı aracı olarak kullanmasına devlet anlayışı ile bağdaştıramıyoruz. Güçlü devlet tek tek bireylerle uğraşmaz. Gerekiyorsa daha hoşgörülü davranması gerekiyor. Hukukta bir ilke vardır. Cezaların şahsiliği! Şimdi bu ilkeye de kendi koyduğu ceza yasalarının temel ilkesine hukukun evrensel ilkesine kendisini karşı koyuyor.

Toplumsal barış istiyorsak önce bu idam olaylarını gündemden çıkarmak gerekiyor. Eğer Avrupa Topluluğu kapılarını çalmak istiyorsak onun gerekleri var. O gerekleri yerine getirmemiz gerekiyor, yoksa o kapılar da bize kapanır. Çağ atladığı iddia edilen Türkiye'de herhalde çağ atlama değil, Ortaçağ'a doğru bir dönüşü anlatır... başka da bu konuda söyliyecek bir söz bulamıyorum.

HAYDAR KUTLU

Tek cümle ile Türk toplumunun, Türkiye toplumunun savaş ve idamları yanında olduğunu hiç zannetmiyorum. Bizim yanında olmadığımız çok açık Söylemek de gerekmiyor. Ama önemli olan Türkiye toplumu Savaşa da idamlara da karşı ama sorun şurda, toplumun vicdanını iktidar üzerinde egemen hale getirebilmek! Bu da herhalde bizim görevimiz. İdamlar için gecikmeden harekete geçmek lazım. Biz doğrudan doğruya İçişleri Bakanlığına bir protesto gönderdik. Bu meselenin meclise gelmesi nedeniyle bir protesto gönderdik, ama bu yetmez önemli olan bu konuda toplumu hareketlendirmektir. Bu konuda yeterli şeyler yaptığımızı söyleyemeyiz. Savaş içinde geçerli tabii...

UMUR COŞKUN

İdamlar konusunda farklı bir kültürün olduğu bir ülkede yaşamak isterdim. Bunu, bu kadar tartışmayı bile abes sayıyorum. Yani idama karşıyız. Bu kadar net, bu kadar insanca bu kadar basit bir şeydir. Neden bu basitlik, bir türlü anlamıyorum. savaş keza aynıdır. Aynı nedenle yine öyle yani bu ülkede inanılmaz şeyler yaşanıyor, yani insanlar savaşa hayır dediği için hapsediliyor olacak şey değil yani tepkimi kişi olarak, birey olarak feryat halinde ifade etmek istiyorum. Ama gönlüm istiyor ki bunu hep beraber bu feryadı yapalım. Bu inanılmaz duruma karşı birlikte ve örgütlü bir feryat için Türkiye ölçeğinde etkili bir feryat haline getirelim.

NURCAN AKÇA

İdamlar 12 Eylül yargılamalarını devamı ve 12 Eylül rejimi ortadan kaldırılmadıkça bu konuda bir gayret sarfedilmediği sürece bir ilerleme olmaz, Konunun sadece bugün gündeme gelmiş olmasına karşı çıkmak yetmez. 12 Eylül rejimini topyekün ortadan kaldırmakla, onun suçlularını yargılamak konusunda bir eylem gösterilmezse siyasi arenada onlar sürekli olarak gündeme gelecek şeyler olarak durur.

Savaşa insanlık suçu, özellikle şu anda sıcak savaşın olup olmaması dünya güçler dengesiyle bağlı bir konu ve ben inanıyorum ki savaş çıksa da çıkmasa da şu anda Ortadoğuda oldukça kötü bir durumla karşı karşıyayız çünkü ABD emperyalizminin bir hattı vardı ve o hat bilindiği gibi Ortadoğu'ya asker yığmaktı.

MARGİT LİNDENER

İdamları onaylamak yalnız hükümetin yetkisinde değil, meclisin ve kamuoyunun bu konuda onayını almak zorunda özellikle mecliste uzun uzadıya konuşulup tartışılmalı. Bunun yapılıp yapılmadığını bilemiyorum. Ama bildiğim kadarıyla hükümet terör olayları ile ilgili konuyu gündeme getirdi terörüst eylemleri engellemek için idamları gündeme getiriyor. Benim düşünceme göre yanlış bir yol ve hiç bir terörüst idamlar olduğu için vazgeçmez.

ŞEBNEM GAMSIZ

Savaş da kötü, idamlar da kötü, İkisine de karşıyım.

PERİHAN ERGÜN (SHP Parti mec. üyesi)

İdamlar çağ dışı anlayışın ürünüdür. İdamların insanları suçtan caydırıcı hiçbir etkisi olmadığı bilimsel örnekler içersinde açık ve seçiktir. İdamın ilkel bir davranış, ilkel toplum yapısı içersinde gelişen bir cinayet olduğuna inanıyorum. Devlet eliyle devletin cinayet işlemesi insanları suçtan alıkoymaz. Ayrıca bütün dinlerde de tanrının verdiği canın alınmasının günah olduğu açıktır. Öyleyse dinsel kavramlar içersinde, hem de insan hak ve özgürlüklerini kabul eden çağdaş toplum içersinde idamın karşısında olduğumu belirtmek isterim.

Savaşlar sömürgenlerin sömürülecek toplumlarda isteğini alması için yaratılmış mizansenlerdir. Savaşlarla kitle ölümleri, toplumların yok edilmesi, toplumların dejenere edilmesi sağlanır, Çağdaş insanlığın görevi toplumları yaşatmak, yüceltmek refaha ve mutluluğa götürmektir. Özellikle Anadoluda özgürlük mücadelesi vermede Kuvau-i Milliye ruhu ile hareket eden büyük önder Mustafa K. Atatürk'ün , yurtta sulh cihanda sulh ilkesi bu kavramların hepsini ifade etmeye yeterlidir.

MEHMET KAN

Dünya görüşümün gereği idamlara karşıyım. İdam mantığıyla nasıl demokratikleşilir, nasıl AT'a girilir nasıl çağdaşlaşılabilinir?

ERCAN SEZGİN

Güncel Konu olan kısasa kısas düşüncesini içeriyor. İdamlar çağdışı bir düşüncenin ürünüdür, Ortaçağdan kalma engisizyon düşüncesinden kaynaklanır.

Savaş emperyalistlerin çıkarları doğrultusundadır, biz her türlü haksız savaşa karşıyız.

ŞÜKRÜ TURAN

Asmayıp da besleyelim mi değil, beslemeyip de serbest bırakalım.

ERGİN CİNMEN

Savaş da, idam da insanlığın yüz karasıdır

Selma Atabek

"KADINLAR KENDİNİZE GELİN" KARARNAMELERİ

Kadınların içinde bulundukları durumları sorgulayıp, bir cins olarak ezilmişliklerini farkedip dillendirmeye başladıkları bir dönemde çıkarılmaları doğal olarak raslantı değildir.

Bu kararnamelerle kadınlara "Kendinize gelin" denilmektedir.

Kadınların bugün varolan yasalardaki ikincil konumlarına karşı çıktıkları "Aile reisliğine, çalışma için koca iznine, eşitsiz zina tanımlarına" karşı binlerce imza topladıkları bu günlerde çıkartılmıştır bu kararnameler.

"Aile toplumun temelidir. Ailede başlayan çözülme, kısa zamanda topluma akseder. Son on ve yüz yıllarda milli-içtimai bünyede ortaya çıkan rahatsızlıkların temelinde Türk aile yapısındaki bu gelişmelerin bulunduğunu söylemek yanlış olmaz."

Diyen Devlet Planlama Teşkilatı 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı özel ihtisas komisyonu raporu ailedeki bu çözülmenin nedenini de büyük bir isabetle ! saptamış.

"Şehre akın ve çarpık şehirleşme sebebiyle geleneksel aile değreleri çözülmeye başlamıştır. Geçim sıkıntısına çare olarak nüfusun yaklaşık yüzde ellisini meydana getiren, tamamen atıl bırakılması ekonomik bakımdan olduğu kadar insanlık hakları açısından da mahsurlu olan kadın, milli ve ekonomik zaruretler gereği çalışma hayatına atılmış, ama bunun aile içersinde ortaya çıkaracağı, ailenin sosyal, psikolojik problemlerinin çaresi önceden yeterince düşünülmemiştir. Bu nedenle aile ve "anne" otoritesi ve onun düzenleyici fonksiyonu değişime uğramıştır... Böyle olunca eş ve çocukların aile kurumu içindeki rollerinde değişiklik ortaya çıkmıştır. Kocanın kutsal sayılan aileye bağımlılığı yer yer zayıflamış, çocuklarda anne ve baba otoritesine karşı gelme duyguları giderek artmıştır.

.. Hızlı kültür değişimi ailenin temel unsurları olan kadın ve erkeğin rollerinde bazı değişimlere sebep olmuştur."...

Ve bütün bu saptamalar sonucu fatura kadınlara kesilmiştir.

29.12.1989 tarihinde Aile Araştırma Kurumu ve 20.4.1990 tarihinde de Kadın Statü ve Sorunları Başkanlığı KHK ler ile yürürlüğe konmuştur. Anayasanın 91.md gereği TBMM görüşülmesine ise geçtiğimiz günlerde Kadın Sorunları Başkanlığı ile başlanmıştır. Kadın Statü ve Sorunları Başkanlığını düzenleyen Kararnamenin hükümlerine bir göz atarsak.

9/e md. "Milletlerarası kuruluşlara üye olan gönüllü kadın kuruluşları ve derneklerin, oluşturulan milli görüş doğrultusunda yönlendirilmesini sağlamak"

7/g md. "Üniversitelerin ilgili birimlerinde kadın statü ve sorunları konusunda yapılan araştırma ve çalışmalar hakkında Başkanlığın bilgi almasını sağlamak"

4/e md. ".. bu konuda faaliyette bulunan gönüllü kuruluşları yönlendirmek.. yerel yönetimlerin kadınla ilgili her türlü faaliyetini izlemek.. Başkanlığın görevleri arasındadır.

Yalnız yukarıda saydığımız madde hükümleri bile kararnamenin çıkarılma nedenlerini ve telaşını ortaya koymakta.

Son birkaç yıldır kadınların yapmaya başladıkları ne gibi çalışma ve hareketlilik varsa, bu hükümlerle kontrol altına alınmak istenmiştir.

Çünkü kadınların çıkardıkları sesler yurt dışında yoğun ilgi ve destek bulmaktadır. Onların yurt dışı ile ilişkilerini kontrol etmek gerekmiştir. Diğer yandan çeşitli üniversitelerde kadın enstitü ve merkezleri kurulmaya başlanmış, bu çalışmaların da denetlenmesi unutulmamıştır. Yine kadınlara yönelik, kütüphane, sığınak, kadın kültürevi gibi faaliyetlerin izlenmeside Başkanlığın görevleri arasında sayılmıştır.

29.12.1989 tarihinde yürürlüğe giren kendisine 132 kişilik kadro tahsis edilen ve henüz TBMM gündeminde bulunmayan Aile Araştırma Kurumunu düzenleyen kararnamenin 1.md ise amaç şöyle açıklanmaktadır:

"Türk ailesinin bütünlüğünün korunması ve güçlendirilmesi, ai-

"Türk ailesinin bütünlüğünün korunması ve güçlendirilmesi, aile ile ilgili milli bir politikanın oluşturulması"

Ülkemiz gibi çeşitli kültür ve ırktan insanların yaşadığı bir toplumda böyle bir tek tip aile modelinin dayatılmasının ırkçı ve antidemokratik bir uygulama olacağı şüphe götürmez.

Diğer yandan altını önemle çizmek istediğimiz bir nokta da şu ki, ülkemiz 1985 tarihinde Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası sözleşmesine imza atmıştır.

Bilindiği üzere bu sözleşme taraf ülkelere pekçok yükümlülük getirmektedir. Ve sözleşmenin temel amacı ve felsefesi" toplumda var olan sosyal ve kültürel kadın-erkek davranış ve rollerinin, kalıplarının değiştirilmesidir". Ve bu değişim öncelikle ve özellikle cins ayrımcı ve eşitsiz yasalarda öngörülmektedir.

Hem bu kapsamda bir anlaşmaya imza atıp hem de yasalardaki konumları değiştirmek bir yana daha da geri konumlara getirmeyi amaçlayan yasal düzenlemeler yapacaksınız.

Kadınlar bu çelişkinin yanıtını sormaktadırlar.

Yine hukuki mevzuat açısından bakıldığında bu maddelerin gerek bilimsel özerkliğe gerek yerel yönetimin özerkliği ilkelerine aykırı olduğunu görüyoruz.

Bir anti-demokratik yön ise gönüllü kadın kuruluşlarının denetlenmesidir. Gönüllü kuruluşlar hükümetten bağımsızdırlar. Ve özellikleri de bu nitelikleridir. Gelişmiş demokratik ülkelerde bu kuruluşlar özelllikle özendirilmekte ve onlara önem verilmektedir. İzlenme ve yönlendirilmeleri demokrasi ile bağdaşmayan bir uygulama olacaktır.

Sonuç olarak bizce bu kararnameler,

-Kadınların toplumda yeni yeni de olsa yeşeren, bilinçli başkaldırışına karşı, onların toplumsal ekonomik, kültürel özgürlüklerinin önünü kesmek için,

-Onları ait oldukları "kutsal aile çatısı" altına geri göndermek için,

-Onlara giderek unuttukları "Kutsal Annelik" görevlerini hatırlatmak için,

-Onların bireysel ve toplumsal konumlarını bugünkünden de geriye götürmek için çıkarılmıştır.

Kadınların içinde bulundukları durumları sorgulayıp, bir cins olarak ezilmişliklerini farkedip dillendirmeye başladıkları bir dönemde çıkarılmaları doğal olarak raslantı değildir.

Bu kararnamelerle kadınlara "Kendinize gelin" denilmektedir.

Kadınların bugün varolan yasalardaki ikincil konumlarına karşı çıktıkları "Aile reisliğine, çalışma için koca iznine, eşitsiz zina tanımlarına" karşı binlerce imza topladıkları bu günlerde çıkartılmıştır bu kararnameler.

Ama kadınlar kendilerine ve kadın dayanışmasına güvenmeyi artık öğrenmişlerdir.

Geri adım atmaya da hiç niyetleri yoktur.

DEVLET ZORUYLA EVDE OTURMA KARARNAMESİNE KARŞI KADINLARDAN TOPLU BOŞANMA DAVASI

Çeşitli kadın kuruluşlarından 40 kadar kadın, 2 Kasım Cuma günü, "Kadın Statüsü ve Aile Kurumu Başkanlığı" kararnamesini protesto amacıyla topluca boşanma davası açtılar. İstanbul Adliyesi önünde bir basın toplantısı yaparak eylemlerinin amacını açıklayan kadınlar, daha sonra hep birlikte 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'ne giderek boşanma dilekçelerini verdiler. Çevredeki yurttaşların geniş ilgisiyle karşılaşan toplu boşanma eylemi nedeniyle yayınlanan basın açıklamasında şu görüşlere yer veriliyor:

BASINA AÇIKLAMA

Bizler, hoşlandığımız erkeklerle birlikte olmak için evlendik. Gerçi evlilik erkeğin egemenliğini resmen tanımak, resmen erkeğin egemenliği altına girmek demekti. Devlet, Medeni Kanun'la erkeğin üstünlüğünü güvence altına almış, onun reisliğini yasallaştırmış, kendimize ilişkin söz hakkından bizi yoksun bırakmıştı. Ne ki, sevdiğimiz erkeklerle birlikte olabilmek, hele de çocuk doğurabilmek için bu toplumda meşru ve yasal tek seçeneğimiz buydu, "gayrımeşru" denilenin bedeli çok ağırdı.

Bizler kadınlar olarak sonunda bu durumun farkına varmış, güçlerimizi birleştirmiş, buna artık hayır demeye başlamıştık. Hem yasaları değiştirmeyi gündeme getiriyor, hem genelde erkek egemenliğine karşı mücadele veriyor, hem de evlerde tek tek, kocalarımıza karşı bağımsızlığımızı, kişiliğimizi, emeğimizi korumaya çalışıyorduk. Belki, hala onlarla birlikte olmak istediğimiz için boşanmıyorduk, ama istesek de boşanmanın Türkiye'de ne kadar zor bir şey olduğunu bütün kadınlar bilir.

Şimdi devlet, erkeğin çıkarını koruyan bütün yasaları, kadınlar üstündeki bütün toplumsal baskılar yetersizmiş gibi, AİLE ARAŞTIRMA KURUMU denilen bir kurum daha oluşturuyor. Kadının çalışmasının aile yapısını bozduğu, geleneksel değerleri yokettiği, boşanmaların arttığı gerekçesiyle, "milli değerler" doğrultusunda güçlü bir aile yaratmayı hedefliyor. Bunun için de, mahallelere kadar inen bir örgütlenmeyle etkili bir denetim mekanizması kurmayı planlıyor.

Arttı denilen %0.4'lük boşanma oranı, Avrupa ülkelerinin %40'ları aşan boşanma oranları yanında Türkiye'de aile kurumunun zaten ne kadar güçlü olduğunu çok açık gösterirken, devletin bu yeni girişimi bizler için ne anlama geliyor? Ne demek "milli değerler", ne demek "güçlü aile"?

Erkeğin şimdikinden de çok daha güçlü, kadının şimdikinden de çok daha güçsüz olduğu aile mi demek?

Kocalarımız bize dayatmasa bile, devlet eliyle geleneksel role, evde oturmaya zorlanmamız mı demek?

Karısı da çalışan erkekler ev işi paylaşmaya zorlanmasın diye kadınların çalışma saatlerinin kısaltılması, dolayısıyla meslek yaşamımızın budanması mı demek?

Kadın çocuk doğurmalıdır mantığıyla, istemediğimiz çocukları devlet eliyle doğurmaya zorlanmamız mı demek?

Zaten koca iznine bağlı olan kürtajın yeniden tümüyle yasaklanması mı demek?

Bir kocamızdan dayak yediğimizde devletin psikologlarının bizi kocamızla zorla barıştırması mı demek?

Günün birinde artık kocalarımızla birlikte olmak istemediğimizde, boşanma hakkımızı hiç kullanamadığımızı görmek mi demek?

Boşanmış kadın olarak yaşamanın bedelinin iyice ağırlaşması mı demek?

Bugün sahip olduğumuz birkaç hakkın, kullanabildiğimiz birkaç özgürlüğün de elimizden alınması mı demek?

Kocalara ve erkeklere karşı artık hakkımızı savunamayacağız mı demek?

Hiç kuşkusuz öyle. AİLE ARAŞTIRMA KURUMU'yla öngörülen aile bizim için bunlar demek. Bizler, mevcut ortamdan yeterince şikayetçiyken ve buna karşı mücadele verirken, daha da kötü bir ortamda kadın olmakla karşı karıya kaldık. Bunu istemiyoruz. Kabul etmiyoruz, tanımıyoruz. Onun içinde bugün burada boşanma dilekçelerimizi vererek "güçlü aile" istemediğimizi söylüyoruz. Evlilksiz, nikahsız, ailesiz yaşama hakkımızı istiyoruz. Devlet bizi evliliğe zorlamasın, hele de kadının erkeğe ve geleneksel değerlere tam anlamıyla kul köle edildiği bir evliliğe hiç zorlamasın. Erkekler ve geleneksel değerler bizden daha önemli değildir. Devlet iyi bir şey yapmak istiyorsa kadınların taleplerine kulak versin, AİLE ARAŞTIRMA KURUMU'nu getiren kararname geri çekilsin; mevcut yasalar kadınların talepleri doğrultusunda değiştirilsin; yasalar, şu anda evlilik kurumu içinde zaten yeterince güçlü olan erkeğe ve erkeğin baskısına, şiddetine karşı kadının güvenliğini güvenceye alsın; evlilik dışı yaşamak isteyen, bekeŗ anneliğin yükünü çeken, boşanmış kadın olmanın ağırlığını taşıyan kadınlar üzerindeki tüm baskılar kalksın; yasalar yaşam biçimimizi özgürce seçme hakkımızı güvenceye alsın. Kadının köleliğini pekiştiren yasalar istemiyoruz.

Perihan Ergun
SHP Parti Meclisi Üyesi

KADININ STATÜSÜ

Demokrasi ve Cumhuriyet ilkelerinin korunabilmesi için buna inanan tüm sol-sağ çağdaş partilerin demokrasinin asgari gerçekleri platformunu oluşturmaları zorunlu hale gelmiştir. Programları farklı da olsa bu partiler iktidara geldiklerinde yapacaklarını sıralayarak yayın ve iletişim araçlarıyla halka maledip kamuoyu oluşturmalıdırlar, çağdaşlık ve demokratik hukuk düzenini ancak böyle sağlıyabileceklerini bilmelidirler.

Parlamentoda çoğunluğa sahip olan Özal yönetimi hergün oluşturageldiği Kanun Gücündeki Kararnamelerle Cumhuriyet ilkelerini kökünden yokediyor. Buna en güzel örnek biz Türkiyeli kadınların yazıgısını değiştirmeyi hedefleyen "Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü"nün kurulması ile ilgili kararname değişikliklerinin sessiz ve kolayca Meclis Bütçe ve Plan Komisyonundan geçirilişidir. Kadın hareket ve örgütlenmelerinide denetimine almak istiyen bu yasa değişikliğinin son şeklinide alarak maalesef Ekim/1990 başında SHP'nin engelleme çabalarına karşın meclisten ANAP ve bir kısım Doğruyol parlamenterlerince geçirilmiş olması endişe verici ve düşündürücürüdür. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut'un 1986 yılında Naorobi'de Birleşmiş Milletler Kurulunun Dünya Kadın Konferansında varılan anlaşmaya imza koymamıza dayanarak "Bütün Dünya'da olduğu üzere çağdaş resmi kadın kurumu kuruluyor." diye muştuladığı yasa değişikliği, köktenci islam görüşünün simgesi olan "Türbancıların" zaferi sayılan bir değişikliği de içeriyor. 2547 sayılı türbanı yasaklıyan yasaya ve Anayasa Mahkemesinin de yönetmeliği kabul eden kararına karşı oluşu yasama organına da karşıtlığı yapılandırıyor. Son sekiz yıl içinde mazlum insan hakları çerçevesi içersinde gösterilmeye çalışılan "Türban" hakkı laik-demokratik hukuk düzeni yerine karanlık ortaçağı düzenini getirmeye çalışan bir zihniyetin üniformasıdır. Geçen yıl Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğince Basın Konseyi binasında "Tarih Boyunca Kadın Başlıkları" adı altında açılan resim sergisini 10 kasım günü baskınla tahripeden köktenci islamcılardan iki türbanlı kızımızın imzalı bildirisinde "iki kadın, bir erkeğin yerine geçtiği için iki imza atıyoruz." ibaresi yer alıyordu. Yani cinsiyete dayanan ayrımcılığı ve kadının ikinci sınıf vatandaşlığını içeriyordu.

Bu konuları bir oy avcılğına dönüştürmek isteyen sağcı partilerin ve 12 eylül yönetiminin ilk öğretime zorunlu olarak getirdiği din dersleriyle başlayan ders kitaplarındaki bilime ve çağa ters düşen anlatmalar, Türkiye de çağdaş demokrasinin ön koşulu olan laik düşünce ve kadın haklarını giderek yok etmeyi hedefleyen bir oluşuma dönüşmüştür. Getirilen yöntemlerle büyük yığınların yararlanmakta olduğu eğitim kurumlarında laik ve çağdaş düşünce sistemine karşıt mollalaştırmayla, ahret sorunlarıyla meşgul olmaya yönelik, çağın teknolojisine ters düşen bireyler oluşturulmaktadır. Ki bu ortaçağ toplumlarına dönüşmek demektir. YÖK yasasını değiştiren maddede "genel ahlâk ve adaba aykırı olmamak kaydı ile, yüksek öğretimde kılık ve kıyafet serbesttir" deniliyor. Buna göre türban serbest olacak, kot veya daha modern kılıkla gelen gençler adaba aykırı kabul edilerek yasaklanabilecektir.

Ayrıca dernek ve kadın örgütleri "milli değerlere" uygun olacaktır yargısı, islamcıların "milli görüş" tanımının makyajlı anlatım yutturmacasıdır. Buna uymayan dernekler rahatlıkla yasaklanabileceklerdir. Kadınların aile ve çocuklarına daha fazla zaman ayırabilmelerini sağlayabilmek için 8 saat yerine 6 saat çalıştırılması kararında dış görünüşü ile okşayıcı olmakla beraber iş verenin, kadının işine yaramıyacağı, savunusunu getirecektir. Mevcut yasadaki, iş yerinde kreş yapma, yerine, bu fikrin ön görülmesi, kadını iş hayatından çekip eve kapatma eylemini getirerek toplumdan soyutlanmasını sağlıyacaktır.

Bu ve buna benzer yaptırımlar İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkez Müdürlüğünce varılan sonuca göre "Müslüman-Türk" modelini gerçekleştirinceye kadar devem edecektir.

Kanuna eklenen "mevcut yasalara aykırı olmama" kaydı, bu konudaki kararı üniversite yönetimlerine bırakarak yine ikilik ve kararsızlıkla karmaşalara neden olacaktır.

31 Ekim 1990 günü yasa, ana muhalefet partisince tekrar Anayasa Mahkemesine götürülmüştür. Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği karardan vazgeçebileceği düşünülemedeğine göre kararın yatsınması kabul edilsede buna gerçek ve kökten çare kanımca şudur:

Demokrasi ve Cumhuriyet ilkelerinin korunabilmesi için buna inanan tüm sol-sağ çağdaş partilerin demokrasinin asgari gerçekleri platformunu oluşturmaları zorunlu hale gelmiştir. Programları farklıda olsa bu partiler iktidara geldiklerinde yapacaklarını sıralayarak yayın ve iletişim araçlarıyla halka maledip kamuoyu oluşturmalıdırlar, çağdaşlık ve demokratik hukuk düzenini ancak böyle sağlıyabileceklerini bilmelidirler.

Oya Baydar

BİRLEŞME DEĞİL TESLİM

DDR'in çöküşü ve Batı'ya teslim oluşu konusunda bizim de çok düşünmemiz gerek. Örneğin DDR'deki son seçimlerde Honecker'in partisinin yenilikçi mirascısı PDS'in en az işçilerden oy almasının nedenleri; 40 yıllık sosyalizm deneyinin nasıl olup da ardından kalıcı birşey bırakmadan çöktüğü; İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa sınırlarının yapaylığı; sosyalizm-demokrasi ilişkisi cevaplarını bulamazsak, ilerde bizim de ayağımıza dolaşacak sorulardan sadece birkaçı...

Onları ciddi ya da aşırı süslü ama kalitesi kötü eskice giysilerinden; saçlarını tarayış biçimlerinden; cılız ve ürkek bakışlı çocuklarından; yüzlerindeki ifadeden,şivelerinden; ucuz mal satan dükkanlardaki alışveriş hırslarından; bu refah serhoşu topluma uymayan anlatılması güç taşralı havalarından hemen tanıyorsunuz: DDR'liler.. 1989 Kasım'ın da Berlin duvarı ve onunla birlikte DDR rejimi, kitlelerin abanmasına dayanamayıp yıkıldığında, Batı Almanya'da çağın kahramanları olarak selamlanan; toz kondurulmayan; kucak açılan; önlerine hevenk hevenk muz atılan; şereflerine şampanya patlatılan; bir Batı Almanyalının en kötü bir motosiklete değişmeyeceği kırık dökük Trabi'lerini çılgınca alkışlamak için yollara dökülünen hatta geçen yıl "Trabi klatchen" yani "Trabi alkışlamak" diye birdeyim bile vardı- DDR'liler bunlar. Şimdi, sadece bir yıl sonra giysileri, davranışları, Trabi'leri, şiveleri, alışveriş hırsları, saflıkları herşeyleri alay konusu. Şimdi, yabancıları, özellikle de Türkiyelileri üçüncü sınıf insan kümesine iterek, ikinci sınıf insan, yada ikinci sınıf vatandaş statüsüne yerleşmiş durumdalar.

Oysa duvarı yıktıkları günlerde nasıl da çoşkulu, mutlu, umutlu ve muzafferdiler. Emperyalist-kapitalist dünya, keyifli bir şaşkınlık içinde, beklediğinden erken gelen zaferin tadını kıyasıya çıkartıyor; o güne kadar nefret edip en korktuğu "devrim" sözcüğünü baş köşeye yerleştiriyor; "kapitalizmin yenilmezliğini ve insanlığın varacağı son aşama olduğunu" kanıtlayan bu çöküşün tadını kıyasıya çıkartıyordu. Sosyalistler ve düzen karşıtı Yeşilci, Çevreci diğer alternatif güçler ise o günlerde DDR'deki baş kaldırıdan, artık bir simge değil adeta bir anıt haline gelmiş duvarın yıkıntıları arasından, yepyeni bir soyalizmin doğabileceği, demokratik ve insanca yeni bir alternatifin yeşerebileceği umudunu besliyorlardı henüz.

Aradan bir yıl geçti. 3 Ekim'de Demokratik Alman Cumhuriyeti Federal Almanya ile resmen birleşti. Ardından DDR eyaletlerinde ve Almanya'nın birkaç eyaletinde Eyalet Seçimleri yapıldı. Sağ, hemen hemen her yerde iktidarını ve gücünü perçinledi. DDR Halk Meclisi'nin zaten fiilen çoktan alınmış "birleşme" kararını oyladığı gün, DDR komünist Partisi SED'in yerine, ondan hem kopuş hem de onun uzantısı biçiminde kurulmuş olan PDS'in Başkanı Gysi, Meclis'te yaptığı konuşmada şöyle diyordu. "Sayın halk temsilcileri, oylayıp kabul ettiğiniz karar, DDR'nin çöküş ve teslim olma kararıdır. "Gysi'nin bu sözlerini yuhalayan DDR'li halk temsilcileri, aslında bu sözlerin ne kadar gerçek olduğunu biliyorlardı ama yine de duymak istemiyorlardı.

Çağımızın, 1917 Sovyet devriminden bu yana en önemli ve

Oysa duvarı yıktıkları günlerde nasıl da çoşkulu, mutlu, umutlu ve muzafferdiler.

trajik toplumsal tarihsel gelişmelerinden biri sayılabilecek olayın adı "Birleşme" kondu. Aslında iki Almanya arasındaki sınırların kalkışının gerçek adı "teslim olma" veya " teslim alma"dır. DDR, bir birleşmeden söz edebilemek için gerekli kendine özgü bir yapı, değer, maddi-manevi katkı ve hiçbir eşit hak getiremeden, kayıtsız şartsız teslim oldu. İlk heyecanlar geçip de emperyalist dünya zaferinden tam emin olunca, bir yıl öncesinin kahramanlarına ve devrimin öncüsü ilan ettiği DDR halkına, kendi sadakasına muhtaç, yenilmiş aşağı halk gözüyle bakmaktan ve onların zaten tam oturmamış ve hiç koruyamadıkları kimliklerini aşağılayıp ezmekten çekinmedi. Önlerine attığı muzların ve gösterdiği yakınlığın bedelini ağır şekilde istedi: Her alanda, kayıtsız şartsız teslimiyet ... Bir yıl önce, rejimin devrilmesinde en önde rol oynayan DDR'li aydınlar, demokrat kişi ve örgütler tam teslimeyete razı olmadıklarında, hemen arkaplana atıldılar, her türlü güçten yoksun bırakıldılar. Rejimin son aylarında, her Pazartesi günü Leipzig'de rejim karşıtı ve özgürlükçü yürüyüşler yapanlar, meydanların ve Pazartesi gösterilerin artık DDR'li Yeni-Nazi'lere, yabancı düşmanı gruplara, aşırı sağa kaldığını elleri kolları bağlı seyretmek zorunda kaldılar. Bugün bakıldığında, DDR'den arta kalan Derin; bir kimlik bunalımı, akıl almaz bir ekonomik çöküntü, toplumsal-kurumsal boşluk, bu boşluğun ürünü kargaşa ve Almanya'nın gerek Doğu, gerekse Batı'sında panayır yerine dönüşmüş meydanlarda, bit pazarlarında, haraç mezat satılan eski DDR bayrakları, DDR'li milislerin üniformaları, kokartlar, armalar, Parti, sendike rozetleri ve DDR halkının birkaç kuruş kazanabilmesi için işportalara çıkardıkları, İkinci Dünya Savaşı kahramanı dedenin kızıl yıldızlı nişanından tutun da Pionier örgütünün üniformasından, aile fotoğraflarından, kırık dökük eşyalara kadar herşey' DDR'liler şimdi pazarlarda, kendi tarihlerini, kendi kimliklerini satıyorlar; ve yavaş yavaş, Batı Almanların gözünde, biraz acınan, biraz aşağılanan bir üvey kardeş olduklarını farkediyorlar.

İki Almanya'nın birleşmesinin, yani sosyalist DDR'nin kapitalist Federal Almanya'ya teslim olması'nın bugün ortaya çıkardığı sorunları şöyle sıralamak mümkün:

Emperyalist kapitalizm, dünyaya kesin zaferini ilan etmek için en fazla DDR'in çöküşünden yararlandı. Elindeki dev kitle haberleşme araçlarını kullanarak, müthiş ve çirkin bir propağanda ile bu konumdan yararlanmaya devam ediyor.

- Almanya'da sağ güçler, iktidardaki CDU-CSU ve FDP koalisyonu, genel olarak sağ partiler, prestijlerini arttırdılar. Son eyalet seçimlerinde Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) güç kaybederken, gerek DDR bölgesinde kalan eyaletlerde gerekse Nazizmin de kalesi olmuş Bavyera'da, sağ çoğu kez mutlak çoğunlukla iktidar oldu. Almanya daha da sağa kaydı.

- Nazizm ve yabancı düşmanlığı çeşitli faktörlerin etkisiyle yükseldi. Özellikle DDR bölgesinde yabancı düşmanlığının daha da şiddetli olduğunu görmek kimilerini şaşırttı.

- Başta Türkiyeliler olmak üzere Almanya'daki yabancı işçilerin durum daha da geriledi. İş, konut, günlük hayat gibi, yaşamın her alanırda daha da geriye itildiler.

- DDR'deki çöküşü, ekonomik iflas ve kargaşayı bir ölçüde engellemek için gerekli fonlar, zengin Federal Almanya Bütçesini bile sarsarken, enflasyon bu ülkenin alışmadığı oranlara tırmanmaya başladı.

- DDR bölgesinde işsizlik her gün başdöndürücü hızla artarken ve işsizlerin sayısı kısa çalışanlarla birlikte milyonları aşarken, işsizliğin zaten en önemli toplumsal sorunlardan biri olduğu Almanya'da bu yara biraz daha derinleşti.

- Tarihsel kökleri de olan Alman şövenizmi ve Büyük Almanya ruhu ürkütücü şekilde yükselmeye başladı.

- Böyle bir ortamda, her iki Almanya'da da düzen karşıtı tüm "sol" güçler tabii en başta Komünistler ve benzerleri çok büyük güç ve prestij kaybına uğradılar; en azından kısa süre için, toplumsal muhalefet alanında büyük bir boşluk doğdu.

Bütün bunlar, yaşadığımız günlerin tesbitleri. Kısa süre, örneğin beş yıl içinde pek çok şeyin değişeceği, olumlu, olumsuz gelişmelerin kaçınılmaz olduğu gerçeğini unutmamak gerek.

Öncelikle, eski DDR bölgeleri Almanya'nın az gelişmiş eyaletleri olma niteliğini bir süre koruyacak da olsalar, önümüzdeki birkaç yıl içinde Doğu'ya akacak olan Federal Alman sermayesi teknolojisi, insan gücü ve orada hem alan, hem olanak, hem pazar gören uluslararası sermaye, dev konzernler, ekonominin çöküşünün önünü keserken; işsizliğin azalması, Alman ekonomisinin yeni insan, işgücü, yatırım alanı, doğal kaynak ve sanayi kuruluşlarıyla yeni bir kan ve güç kazanması beklenmeli. İlk yıkıntılar onarıldığında ortaya çıkacak olan 80 milyon nüfuslu dev Almanya, daha bugünden- itiraf etsinler etmesinler- diğer Avrupa ülkelerini hatta ABD'yi korkutuyor. Hele de Sovyetlerin veya Sosyalistler Bloğun bir güç dengesi öğesi olmaktan çıktığı bir dönemde!

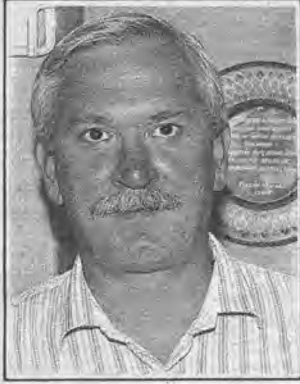
Böyle bir ekonomik güçlenme ve büyüme ortamında, toplumsal -siyasal alanda; bir yandan geleneksel sağ kendini pekiştirirken ve zaferini perçinlemeye çalışırken, öte yandan bu acımasız, insanı ve doğayı sonuna kadar ezip sömüren ve tüm demokrasi çığlıklarına rağmen aslında insanı denetimindeki kitle haberleşmesinin esiri kılan ve gerçek özgür düşünceyi kimi zaman ince kimi zaman pervasızca kaba yöntemlerle yok eden burjuva düzenine baş kaldıran yeni akımların ve siyasal güçlerin serpilip gelişeceği de hesaba katılmalı.

Özellikle eski DDR'liler bir süre muza doyduktan ve çok imrendikleri Batı'nın gerçek yüzünü iyi tanıdıktan sonra, yani yaşayarak öğrendikten sonra, bütün bu deneyimlerden ve acılardan her iki sistemi de aşan bir düşünce ve pratiğin doğabileceği beklentisi küçümsenmemeli.

DDR'in çöküşü ve Batı'ya teslim oluşu konusunda bizim de çok düşünmemiz gerek. Örneğin DDR'deki son seçimlerde Honecker'in partisinin yenilikçi mirascısı PDS'in en az işçilerden oy almasının nedenleri; 40 yıllık sosyalizm deneyinin nasıl olup da ardından kalıcı birşey bırakmadan çöktüğü; İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa sınırlarının yapaylığı; sosyalizm-demokrasi ilişkisi cevaplarını bulamazsak, ilerde bizim de ayağımıza dolaşacak sorulardan sadece birkaçı...

BAZI SORULAR - BAZI YANITLAR

Zülfü Dicleli

İki faktör dünyada köklü değişikliklere yolaçtı. Bunların biri, bilimsel-teknik devrim. Bu devrim öyle sonuçlar getirdi ki, şunu söyleyebiliyorum: Bugün genişletilmiş yeniden üretim zoru, şiddeti gerektirmiyor. Bilimin doğrudan bir üretici ve dönüştürücü güç haline gelmesi, her alanda tahakkümle çelişiyor. İkinci faktör, insanlığın bilincinde barış fikrinin kazandığı yeni değer. Bugün bütün insanlık savaşa va silaha karşı artan ölçüde reddedici bir tutum alıyor.

Program tartışmaları açısından önemli gördüğüm bir kaç nokta üzerinde durmak istiyorum:

Militarizm kapitalizmde ciddi bir kaynak buluyor. "Üçüncü Dünya"nın gerikalmışlığında Batı kapitalizminin belirleyici rolü var. Genel olarak emperyalizm, kapitalizmin belirli bir gelişme aşamasında dünya çapında bir olgu oldu. Bugün insanlığın varlığını tehdit eden çevre sorunlarının ortaya çıkması, kapitalizmin işleyişi dışında düşünülemez.

Peki, ama bütün bu sorunlar ancak kapitalizmin ortadan kalkmasıyla mı çözülebilecek? Sanıyorum bu soruya net ve açık bir cevap vermek gerekiyor. Etrafında dolaşmadan, emperyalizmin olumsuzluklarını sayıp dökmekle yetinmeden, bu konuda bir görüş sahibi olmalıyız. Soruyu teorik olarak başka türlü de kurabiliriz: "Emperyalizmsiz bir kapitalizm düşünülebilir mi, doğayı dikkate alan bir kapitalizm olabilir mi?"

Bu soruların yanıtları kendimize çizeceğimiz mücadele perspektifi açısından önemli. Savaş ve savaş tehlikesi, silahlanma, gerikalmışlık, çevre sorunu vb., bütün bu sorunların çözümü için dünyada sosyalizmin zaferi önkoşuldur, dersek, o zaman ayrı bir barış mücadelesi, ayrı bir doğayı koruma mücadelesi vermeyeceğiz ya da bütün bu mücadeleleri kapitalizmi sergilemek, sosyalizmi hazırlamak için bir araç olarak göreceğiz. Bu durumda, dünya, henüz sosyalist olmadan nükleer ya da ekolojik bir felakette yokolursa, yokolmuş olacak...

Ya da savaşa karşı olan, doğayı korumak isteyen bütün güçlerle birlikte barış ve doğa için mücadele edeceğiz. Emperyalist politikaları, tahakküm peşinde koşanları yenilgiye uğratmaya çalışacağız. Savaşın ve doğayı tahakküm etme tutkusunun yenilgiye uğradığı koşulların sosyalizm için çok daha elverişli koşullar olacağını belirtmeye ise gerek bile yok.

Şimdi yukarıdaki soruyu daha değişik formüle edebiliriz: Barış, silahsızlanma, doğayı koruma, dünyadaki gelişme uçurumunu kaldırma... Bunlar **hiçbir önkoşul öne sürmeden** uğrunda mücadele edilmesi gereken ve mücadele edilebilir hedefler midir? Daha da somut: "Bu hedefler için mücadelenin başarı şansı var mıdır?

Barışı realist görüyor muyuz? Örneğin Körfez'de savaşın önlenmesi, Ortadoğu'da yeni bir barış düzeninin gerçekleşmesi hemen şimdi mümkün mü, yoksa bunun için önce ABD'nin, NATO ülkelerinin sosyalist olması mı zorunlu?

Ben, kapitalizmin barışa, şiddeti dışlamaya, sömürgecilikten vazgeçmeye,doğayı dikkate almaya zorlanabileceğini, zorlamak gerektiğini düşünüyorum.

Dünyadaki hızlı değişiklikler bana bunu düşündürtüyor. Bugünün dünyası 1910'ların, 1930'ların dünyası değil. İki faktör dünyada köklü değişiklikler yolaçtı. Bunların biri, bilimsel-teknik devrim. Bu devrim öyle sonuçlar getirdi ki, şunu söyleyebiliyorum: Bugün genişletilmiş yeniden üretim zoru, şiddeti gerektirmiyor. Bilimin doğrudan bir üretici ve dönüştürücü güç haline gelmesi, her alanda tahakkümle çelişiyor. İkinci faktör, insanlığın bilincinde barış fikrinin kazandığı yeni değer. Bugün bütün insanlık savaşa va silaha karşı artan ölçüde reddedici bir tutum alıyor. 1980'li yıllarda, gerek Batı ülkelerinde gelişen güçlü barış hareketiyle, gerekse sosyalist ülkelerde barışın dış politikanın belirleyici unsuru haline gelmesiyle, "iki kutuplu dünya" çöktü, askeri blokların temeli kalmadı, savaş gerekçelendirilemez, meşru gösterilemez oldu. Nükleer silahsızlanma yolunda ciddi adımlar atıldı.

Bütün bunların ışığında barış ve doğa için, öteki global sorunların çözümü için,bu hedefler için mücadeleden yana herkesle birlikte mücadele etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bunlar gerçekleştiğinde, ortaya çıkacak şeye, ne ad vereceğimizi, kapitalizm mi, demokratik kapitalizm mi, kapitalizm ve sosyalizm mi... bunu o zaman tartışmayı öneriyorum.

Bütün bu söylediklerim, sosyalizm için mücadeleyi bir kenara bırakmayı gerektirmiyor, global sorunların çözümü için sınıf mücadelesinden ödün vermek anlamına gelmiyor. Yeni olan şu: Sosyalizm için mücadele eden emekçiler aynı zamanda barış için de mücadele etmek zorundalar ve bir alanda karşı karşıya geldikleri burjuvazi ile bir başka alanda yanyana olmayı başarmak durumundalar.

Aynı sorunsalla demokrasi mücadelesinde de karşı karşıyayız. Aynı anda, hem demokrasi için, hem sosyalizm için mücadele edemez miyiz? Bu soruyu da etrafında dolaşmadan net yanıtlamalıyız. Emekçiler, karşıtlarının demokratik haklarını savunacaklar mı? Biz sosyalistler, kapitalizme karşı olmayan ideolojik yaklaşımların özgürlüğünü savunacak mıyız? Sınıf karşıtlıkları gündeme geldiğinde karşı karşıya olduğumuz ve olacağımız güçlerle demokratik bir birlikte varoluşu düşünecek miyiz? Hem kapitalizm-

de, hem sosyalizmde amasız-fakatsız çoğulculuktan yana olacak mıyız? Bu sorulara verilecek farklı yanıtlar, temelden farklı anlayışları yansıtır ve farklı politikalar, farklı stratejiler getirir.

Aynı sorunsalın bir başka boyutu: işçi ve öteki ekmekçilere programımız ne önerecek? Ne yaparsak sınıfsal gerçek programda ifadesini bulacak? Kapitalizmi eleştirmek ve sosyalizm perspektifine işaret etmek, böyle bir genel aydınlatma işleviyle yetinmek, onları politik mücadeleye çekmek için yeterli olur mu? Ya da, ücretler, sosyal haklar, işçi ve emekçilerin öteki sorunları konusunda bugün gerçekleşebilir çözüm önerileri, reform programları ile yaklaşımımızı tamamladığımızda sorun çözülüyor mu?

Tartıştığımız sorunsal, demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesinin Parti tarafından nasıl birbirine bağlanacağı sorusudur. Ya da başka türlü söylersek, işçi ve öteki emekçiler, demokrasi mücadelesini nasıl bir anlayışla verirlerse, aynı zamanda kapitalizme karşı sosyalizm için mücadele etmiş olurlar?

Ücret düzeyini yükseltmek için mücadele her zaman gereklidir, ama verimlilikteki artışlarla ya da Türkiye'de olduğu gibi fiyat artışlarıyla sermaye, ücret artışlarıyla uğradığı zararı hemen karşılayabiliyor.

Burjuvazi açısından, aynı şekilde devlet açısından kritik olan, işçi ve öteki emekçilerin karar alma ve denetim mekaanizmalarında söz sahibi olmasıdır. Fabrikadan, şirketten ülke politikasına kadar her alanda emekçiler karar alma süreçlerinde kendi kimlik ve çıkarlarıyla söz sahibi olabilecekler mi? Bu karar mekanizmalarında sermayenin politikalarına karşı kendi alternatiflerini gündeme getirip, bunun için mücadele edebilecekler mi? Gerek kamu sektöründe, gerekse özel sektörde bütün işletmelerde üreticilerin doğrudan yönetime katılması, ülke çapında faaliyet gösteren sosyal güvenlik kuruluşlarının, Ziraat Bankası gibi bankaların, Tariş vb. kooperatiflerin, TMO ve benzeri kuruluşların yönetiminde söz sahibi olmaları, kendileriyle ilgili herşeyi denetleyebilmeleri, bu yollarla kendi geleceklerinin belirlenmesine katılmaları...

Parti, emekçilere ancak bu olanakları gösterirse, bu olanakların yaratılmasını sağlarsa, emekçilerin bu yolla aktif toplum kurucularına dönüşmesine yardımcı olursa, onların desteğini kazanacaktır.

Bu ise, sosyalizmi bugünden oluşturmaya, kapitalizmin bağrında sosyalizmin unsurlarını yaratmaya başlamak olmaz mı?

Bence olur, çünkü emekçiler kendi sözlerini söyleyebildikleri, yetki ve sorumluluk kazandıkları ölçüde, demokrasiye kendi renklerini katacak sosyalist bir içerik kazandıracaklardır.

Yukardaki örnekler yalnızca ekonomik kurumlarla ilgilidir, program ise toplumsal yaşamın bütün alanlarında emekçilerin katılımını sağlayacak öneriler getirebilmelidir.

Sınıf mücadelesini daha çok, fabrikada (genel olarak üretim alanında) mücadele, sendikal mücadele, grev mücadelesi olarak gören ve bu mücadelelerin politikleşmesini, antikapitalist politik hedeflere yönelmesini sağlamakla yetinen anlayış, ne kadar doğrudur?

Sınıf mücadelesinin alanını ve kapsamını niçin bu kadar daraltacağız? Bunları dışlamadan, işçi ve emekçilerin, bütün ezilenlerin aynı zamanda işyeri dışında, sendika dısında toplumsal yaşamın bütün alanlarında, bütün örgütlerde, bütün kurumlarda varolmasını, sözünü söylemesini sağlamak doğru olmayacak mı? Kültür alanını, bilim,sanat, edebiyatı işçi ve öteki emekçilere açmak için, iktidara gelmeyi mi bekleyeceğiz? İşçiler, kapitalizmi, bütün boyutlarıyla asıl kendileri de bütün alanlarda varoldukları zaman kavrayabilirler ve asıl o zaman bütünsel bir toplum projesinin görebilirler. Ancak o zaman, asıl bu önemli, bu projenin oluşumuna kendi özgül katkılarını yapabilir duruma gelecekler.

Başa dönelim: İşçi ve emekçiler örneğin doğayı ve barışı koruma bilincine kavuşurlar ve bireyin, toplumun, insanın gelişmesinin ancak canlı ve cansız doğanını evrimiyle bir değer taşıdığını kavrarlarsa, o zaman, hem böyle bir birlikteliğe olanak tanımadığı için, kapitalizme yönelttikleri eleştiri çok daha derin ve kapsamlı olacak, hem de böyle bir birlikteliği sağlamak için salt üretim tarzını, üretim ilişkilerini değiştirmenin yetmeyeceğini, çok daha derin ve kapsamlı dönüşümlerin zorunlu olduğunu göreceklerdir. Şunu da eklemek gerekiyor: Aydınlarla, emekçilerin buluşması günümüzde böylesi geniş bir perspektif olmadan kolay kolay yaratıcı, dönüştürücü, mücadeleci bir karakter kazanamaz.

Yalnızca sınıf mücadelesi ile yetinen bir sınıf, öncelikle kapital ilişkisini aşmaya çalışan bir parti (klasik marksist parti), günümüzde ilerici bir rol oynayamaz, tıpkı sınıf mücadelesini ve kapital ilişkisini önemsemeyen bir partinin de (klasik sosyal demokrat parti) oynayamayacağı gibi...

YENİ PARTİ PROGRAMI İÇİN SORULARA CEVAPLAR

Hüseyin Ergün

Bu yazı bir "makale" değil. Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi Program Çalışmaları için Kimi Sorular'a cevapları içeriyor. Ellerinde o sorular olanların daha iyi anlayacağı kuşkusuz. Gene de bir yaklaşım göstermesi açısından yararlı olacağını umuyorum.

1.Partinin Kimliği:

1.1. Bu parti barış, refah, demokrasi partisi olacaktır. Adı da buna göre, Barış ve Kalkınma, Demokrasi ve Kalkınma, Yeni Demokrasi v.b. gibi olmalıdır.

1.2. Sosyal demokrasi ile farkı ortaya koymak için özel bir çabaya gerek yok. Fark, uygulama içinde ortaya çıkacaktır.

1.3. Partiyi sosyalizme barışçı geçiş koşullarının partisi olarak tanımlamak çok kısır ve anlamsız bir tanım olur. Partinin görevi toplumu ileri, demokratik, adil ve müreffeh bir geleceğe taşımaktır.

1.4. Amaç insanoğlu'nun dolayısıyla insanlığın düzeyinin yükselmesine katkıda bulunmaktır. O nedenle, insanı baskı altında tutan, ezen, kimlik ve kişiliğini zedeleyen veya gelişimini olumsuz etkileyen herşeye karşı olmak gerekir. Bu kadın, çevre v.b. konulardaki çeşitli tepkilerin ilerici, demokratik yönlerine sahip çıkmaktır. Ama onlarla özdeşleşmek biçiminde olmamalıdır.

1.5. Dünya ekonomisi ile bütünleşme bizim herkesten daha fazla programımızdır. Aksi, insanımızı fukaralığa mahkum etmektir. Antiemperyalist tavır bununla çatışmaz.

1.6. Bu parti, toplumumuzda yeni bir demokrasiyi kuracak, ülkeyi refaha götürecek, barışçı, ilerici ve demokratik bir örgüt olacaktır.

2. Programın Kapsamı

2.1. Program çok genel hedefler koymalı "sıralama"dan kaçınmalıdır.

2.2. Ayrıntıya girmek ne hakkımız ne de haddimizdir. Bu aşamada, uygulama programı gibi gülünçlüklere ya da jöntürk tavırlarına düşülmemelidir.

2.3. Programın kapsamı hayatın akışı içinde zenginleşecektir. Bilgiçlik taslamaktan, sihirli formül önerilerinden vazgeçilmelidir.

3. Genel yaklaşım ve Strateji

3.1. Programın hedefi barış, refah ve demokrasi toplumudur. Kavram fetişizminin kıskacına girmeden konu ele alınmalıdır.

3.2. Sosyalizmi tanımlamak gibi bir zorunluluk yok. "Sosyalizmi" dindarlar tanımlar, yeni bir din yaratmak istemiyoruz herhalde. Demokrasi kavramının içinde özgürlük, eşitlik ve çoğulculuk ve dahi katılımcılık, saydamlık v.d. vardır.

3.3. Propagandacı kavramlar çağı tanımlayamaz. Çağımızı, barış, refah ve demokrasi uğraşı çağı diye nitelemek mümkündür.

3.4. Programda her soruna sihirli formüllerle cevap vermek zorunda değiliz. Genel bir bakış açısı yeterlidir. Sonrası günlük çalışma içinde belirlenecektir. Politik mücadelede gündeme cevap vermek ve/veya gündemi belirlemek durumuna göre bu sorunların hepsi ele alınacaktır; değişik ağırlıklarla. Unutmayalım, hayat bölünemez.

3.5. Parti toplumun bütün demokratik, anti-demokratik güçleriyle karşılıklı etkileşim içinde olacak; kurtarıcı rolüne soyunmaktan kaçınacaktır. Bu bazen mutabakat, bazen karşıtlıktır.

3,6. Liberal demokrasi ile bir fark koymak çabası gereksizdir. Liberal demokrasiyi derinleştirmek ve aşmak çabamız olmalıdır.

3.7. Parti şiddete karşı olacak, sadece barışçı yöntemleri benimseyecek ve uygulayacaktır. Ancak, herhalde, şiddetin tarihteki olumlu-olumsuz rolünün farkında olacak, bu konuyu aptalca yorumlamayacaktır.

3.8. Rejim sorunlarına yaklaşım "demokrasiye" ulaşma hedefine göre belirlenecektir. İlke olarak, özgür bireyler, özgür sivil kurumlar yaratmak anlamına gelir bu. Ama bunu mutlaklaştırıp aptallığa düşmek de anlamsızdır. Partinin muhalefette veya iktidardaki varlığı aynı (özdeş) şeyi ifade eder: Barış, demokrasi ve refah yürüyüşünü güçlendirmek.

3.9. Bu partinin temel ilkelerinden biri, ya da ikisi şunlar olmalıdır:

a) Bu parti oyların ezici çoğunluğunu alsa bile, ülkeyi koalisyonla yöneteceğini, isteyen partilerle hükümeti ortak kuracağını ilan etmelidir. Dahası, yerel yönetimlerde yürütmede de, oy oranına göre temsil sağlayacağına söz vermelidir.

b) Kör bir muhalefet yapmamalı, iktidarı vatan haini gibi görmemeli; gereğinde işbirliği yapabilmelidir.

4. Uluslararası İlişkiler:

4.1. Dünya bir bütündür, giderek bu bütünleşme güçlenmektedir.

4.2. Antiemperyalist yaklaşım, kimliğini-kişiliğini koruma, kendini ezdirmeme, onurunu diri tutma anlamında ele alınmalı, "kağıttan kaplan" nitelemelerinden uzak olmalıdır. Bir de her ilişkide "hain emeller" aramak ve "bulmak" kıskacına girmemeli, emperyalist dünyanın öküzün boynuzunda değil, somut başarıların ve yeniliklere uyma yeteneğinin üzerinde durduğu bilinmelidir.

4.3. Abanın altında bir sopa her zaman vardır, açık bir şey bu. O kadar da saf olamayız.

4.4. Dünya ekonomisiyle bütünleşmenin "emperyalist çıkarlara daha da ve giderek bütünüyle bağımlı hale gelmekten başka içeriği" gelişme, kalkınma filan olabilir. Dünya ekonomisi ile entegrasyon tek çıkış yoludur.

4.5. Çağımız artık "sosyalizm ve ulusal kurtuluş devrimleri çağı" değil. Böyle insanın kanını damarlarında hızlandıran kavramlara uygun bir çağ değil. Ama gene de iyi bir çağ.

4.6. Ulusal bağımsızlık; gerçekçilikten kopmamak ve aynı zamanda köpekleşmemeyi becerebilmektir.

4.7. Varolan sistem çerçevesinde de "akılcı" (ne demekse) dış politikalar yürütülebilir. Bizden başka herkes vatan ve insanlık haini değildir. Uluslararası ilişkilerde insanlık esas olmalı; vahşete müsaade edilmemeli- bu bağlamda içişlerine müdahale kavramı yeniden yorumlanmalıdır.

4.8. Yeni tip uluslararası ilişkiler modelinin temel çizgisi dünyayı özgür iradeler temelinde bütünleştirme olmalıdır. Türkiye barışçı, müreffeh ve demokratik bir ülke olursa, saygınlığı artar, etkili olur.

4.9. Türkiye AT standartlarına yaklaşmaya çalışarak AT'a girmelidir. AT er veya geç Avrupa Ortak Evi'ne dönüşecektir.

4.10. NATO'nun içinde kalmakta bir yarar yok. Çıkılmalı NATO'dan.

4.11. Bu parti "devrimci" değil "ilerici" bir parti olacağı için, hayır bu da değil; barış, refah ve demokrasiyi hedeflediği için şiddeti bir araç olarak da kesinlikle reddetmelidir.

4.12. "Biz kendimiz adam olursak, herkes de bizi adam yerine koyar" Sadun Hoca'nın dediği gibi, dış ilişkilerde aptallık ve yeteneklilik bir fark yaratır, ama temelde nasıl bir ülke olduğumuz ve gücümüz önemlidir.

5. Ekonomik ve Sosyal Politikalar

5.2. Mülkiyet biçimine verilen önem hafifletilmeli. Onun yerine bunun verimli, üretken kullanıma dikkatler çevrilmeli - tam burjuvaca bir yaklaşım mı? Kaynakların en verimli kullanılışı hedefine dönük olarak, özel, toplumsal veya daha özgün mülkiyet biçimleri sözkonusu olabilir.

5.3. Ekonomi yönetimi elbette bütün çalışanlar tarafından gerçekleştirilecek, devlet de bir ucundan katılacaktır.

a) Devlet ekonominin ekonomik yasalara göre işlemesi gerektiğini kabul etmelidir.

b) Demokratik katılım mekanizmaları ile işletmelerin bilimsel esaslara göre yönetilmesini bağdaştırmak zor ama gerekli bir iştir.

c) Ekonominin demokrasi boyutu bizi mülkiyet ilyişkisine götürür. Bu mülkiyetin kullanılış yetkisinden klasik ve yeni mülkiyet biçimlerine kadar gider.

5.4. Bilim ve teknolojinin önemi açıktır. Fazla söze gerek yok.

5.5. Ekonominin genel gelişimi köylülük, küçük üretici, esnaf gibi kesimlerin varacağı hedefleri belirler. Ya da şöyle diyebiliriz: Bunların gelişme potansiyelleri verimli olanların daha hızlı gelişecekleri, verimsizlerin de acısız yokolacakları önlemler düşünülebilir. Ayrıntıları teknik konulara girer.

5.6. 12 Eylül sonrası iktidarların hedeflediği yapısal dönüşüm "bir oranda" gerçekleşmiştir, gerçekleşmeye devam etmektedir. Bence, bu gerçekleşmekte olan "yapısal dönüşüm" gerçekte bir çok yönleriyle olumlu ve gereklidir. Türkiye'nin ihtiyacı olan bir "yapısal dönüşüm" Türkiye'nin dünya ekonomisi ile daha hızlı bir bütünleşmesini hedef almalıdır.

5.7. İşsizlik, sosyal güvenlik, gelir dağılımı, konut vb. sorunları ekonomiyi verimlilik ve rekabet temeli üzerine oturtarak, öteki partilerden daha çabuk çözeriz.

5.8. Eğitim ve gençlik sorunları "iyi bir çerçevede" ele alınmalıdır. Şaka bir yana, özellikle bir nokta vurgulanmalıdır: Toplumun dinsel tören ihtiyaçlarını karşılayacak kadarı dışındaki İmam Hatip Okulları, Meslek Okulları'na dönüştürülecektir.

5.9. Sağlık konusunda ayrıntılar bir yana, herkesin beslenme, eğitim, temizlik bakımından temel olanaklara kavuşturulması, hastalıkta ise perişan olmadan tedavi olabilmesi ve ölmesi hedeftir.

5.10. Ekonomide "Ulusal" kavramı verimsiz ve yarışma gücü olmayanı koruma biçimine dönüşmemeli ve bu kavrama çok fazla kafa takılmamalıdır. Çağımızın başat özelliklerinden biri ulusların "ulusallık"tan kaçmalarıdır. Bir yandan AT'a girmek isterken öte yandan ciddi ciddi "ulusallık"tan söz edilebilir mi?

5.11. Türkiye korumacı politikalarla sorunlarını çözemez.

5.12. Dış ekonomik ilişkiler fukaralığımızın temel sebebi değildir.

5.13. Piyasa ekonomisi olmayan bir ekonomi "jöntürk" ekonomisidir. Bundan da ülke yararına fazla bir şey beklenemez.

5.14. Borçlanmadan, dış kaynak bulmadan ülke kalkınamaz. Borcun da bir bedeli vardır. Yani "Ağır borç servisi" olmadan azgelişmiş ülkeler halkları fukaralığa mahkum olur. Sorunun ciddi cevabı biraz daha farklıdır. Dış borç sorunu, daha fazla dış borç, daha fazla dış kaynakla gelişmeyi hızlandırarak çözülebilir. Ancak çözülmesi "bitip tükenmesi" gerekmez. Borç veriyorlarsa ve iyi kullanabileceğine inanıyorsan devamlı alacaksın. Başka çıkış yok. Hatta kötü kullanacaksan gene alacaksın.

5.15. "Dış ekonomik ilişkilerde ülke aleyhine işleyen mekanizmalar" ancak "güçlenerek ülke yararına" değiştirilebilir. Akıllılığın da payı olur tabii. Bugünkü uygulamadan ayrılındığı takdirde ülke baskılara uğrar elbette.

5.16. Dünya Ekonomisi ile bütünleşme şarttır. AT'a girme bunun yollarından biridir. AT'a giriş hem ekonomik hem siyasal yarar sağlayacaktır. İstanbul'la Hakkari'nin bütünleşmesi gibi. Hakkari hem daha zenginleşir, hem de daha damokratikleşir.

5.16,17,18,19,20,21. Çevre sorunları önemlidir. Ekonomik kalkınmayı engelleyecek aptallıklara kapılmadan bunlar dikkate alınmalıdır. İnsanlar, aş, iş, oto, uçak vb. ister.

5.22. Hızlı nüfus artışı Türkiye'nin bir numaralı sorunudur; Bir numaralı !

5.23. Kentleşme ancak bazı sorunlarla birlikte gerçekleşir. Kırdan gelen adamları karantinadan geçirip de kente getiremeyiz.

5.24. Kent topraklarının yağmalanmasını önlemenin çaresi kent topraklarını kamulaştırmak ve herkese yetecek kadar arsa üretmektedir. İmar yasağı ile olmaz bu iş.

5.25. Kente göçün önlenmesi konusundaki soruların hepsi ge-

çersiz; "Jöntürkçe" yasakla, direktifle bürokrasiye rüşvet kapısı açmaktan başka bir yere varamazsınız.

6. Tekeller, Demokrasi

6.1. Anti-tekel talepler konusunda önemli olan bilinçli bir demokratik kamuoyu yaratmaktır.

6.2. Anti-tekel espri derken ne düşünüyorsunuz, merak ediyorum?

6.3. Tekelleşme gelişmenin doğal sonucudur; ekonominin kuralı bu. Demokratik sivil toplumu güçlendirmek bunun panzehiridir.

6.4. Tekeller, toplum bilinçsizse kadir-i mutlaktırlar.

6.5. Hele bir klasik parlamenter demokrasiye varalım. Ben marksist uygulamalarda oraya bile varılamadığını düşünüyorum. Marksist demeden, daha ileri bir demokrasi desek, daha tutarlı olacağız değil mi? Öte yandan daha ileri bir demokrasi anlayışı ortaya koymak "illa da" gereklidir.

7.Kürt Sorunu

7.1. Kürt sorununa ilişkin karara ve pratiğe akıllıca yaklaşılmalıdır.

7.2. Ayrılmak isteyenlere demokratik ve barışçı süreçlerle ayrılmak hakkını tanımak işin temelidir. Bu hak yokken birleşme gerçek bir birleşme mi değil mi bilinemez.

7.3. Ulusların kaderlerini tayin hakkını "proletaryanın genel sorununa bağlamak" doğru değildir.

7.4. Sosyalist ülkelerde ortaya çıkan ulusallık tek partili yönetime bir tepkidir, özgür irade ile birleşme olmazsa sonuç böyle olur.

7.5. Kürt sorunu bir demokrasi sorunu. Ayrılmak isteyenlere ayrılma hakkını tanıyarak, birlik savunulmalıdır. Kürtler için doğru olan özgürlük içinde birliktir.

7.6 ve 7. Demokrasi ve özgürlük kürt konusundaki politikanın temeli olmalıdır.

Bu durumda, şiddete başvuran Kürtlere karşı da şiddete başvurma hakkı doğar.

7.8. Şiddet Kürt sorununun çözümünü zorlaştırıyor.

7.9. Ülkenin bütünlüğü içinde Kürt varlığının ve kimliğinin ve kendini geliştirme hakkının tanınması sorunun çözümünde anahtar olacaktır.

7.10. Başkaca şunu vurgulamak gerek. Kürtlere şirin görünmek politikası yanlıştır, onlara saygılı olmak, açık artırmaya katılmak demek değildir.

8.Kadın

Açık bir şey. Kadın ayrıca eziliyor. Bunu önlemek gerek.

9. Kültür , Din

9.1. Bugün dünden daha kötü durumda değiliz, bir kere. Ama düzeyi yükseltmek gereği açık.

9.2. Demokratik bir kültür ortamı "çok yapılılık"ı bir zenginlik haline dönüştürecektir.

9.3. Türkiye'de bir ölçüde inanç, din, ve mezhep özgürlüğü vardır. Gerçekte din hala çağdaş yaşamın dışındadır. Bunu bilmek çok önemli.

9.4. Laiklik, inanç, düşünce, ifade ve örgütlenme olanaklarında barışçı temelde özgürlük olarak ele alınmalıdır. Devlet dinden elini çekmeli, din işleri "cemaatlere" bırakılmalıdır.

9.5. Dini bir toplumsal olgu olarak ele almak ve değişmesine, çağdaş yaşama uyarlanmasına kapıyı açık bırakmak gerekir. Bir başka deyişle dinle bir arada yaşamak zorunda olduğumuzu unutmamalı, dinin ne olması gerektiğini belirlemeye kalkmamalıyız.

AYDINLANMA POLİTİKASINA DOĞRU

Umur Coşkun

Lenin'i önemli görüp görmemek ayrı bir konudur, fakat politik etkinliğe ulaşmanın bu tarzı artık taklit edilemez. Çünkü artık politikada bir aydın derişmesinden söz edilemiyor. Aşırı uzmanlaşma gereksinimleri aydını dolayısıyla da bilgi birikimini değişik sektörlere dağıttı. Dağıtmakla kalmayıp, kendi uzmanlık konuları dışındaki sorunlarla ilgilenme imkanlarını da kısıtladı.

Yeni bir parti inşa ediliyor. Peki bu parti etkili olabilecek mi? Ya da, politikadaki etkisini, gücünü nereden alacak?

Eğer bu soruya "emekçi yığınlardan", "ideolojisinden", "programından", "örgütlü gücünden" gibi alışılmış ve kestirme yanıtlar verilirse, kendimiz dahi kimseyi ikna etmemiz mümkün olmayacaktır. İkna olsak da, ortaya ancak etkisi kendinden menkul bir örgüt çıkabilir.

"Politik etki" deyince benim aklıma hemen Lenin'in partisi geliyor. Bu parti hiç kuşkusuz döneminin en etkin politik örgütüydü. Başlıca iki nedenle böyle olduğunu sanıyorum: Birincisi partide, Lenin gibi bir politik deha da içlerinde, benzersiz bir aydın temerküzü olduğunu biliyoruz. Aslında belki de bu olay tek bir partinin sahip olduğu bir ayrıcalık da değildi. O dönem Rusya'sında aydınların politikada derişmesinden bolşevik Partisi de payını, hem de yüklüce alıyordu.

Hangisi olursa olsun aynı kapıya çıkıyor. Söz konusu aydın temerküzü politikanın zengin bir kültürel birikimden kaynaklanmasını, beslenmesini sağlıyor. Aydınlanmanın politikası her dönemde ancak zengin damarlardan beslenerek yaratılabiliyor. Politik hegomonyanın zemini başka türlü oluşmuyor.

Bolşevik partisinin etkinliğinin ikinci önemli unsuru örgütlenme ve buna bağlı politik faaliyet modeliydi. Merkezi (tercihan ve imkan buldukça günlük) geniş bir yayın faaliyeti ekseninde, taneleri ekonomik ve sosyal yaşam birimlerinde bulunan üzüm salkımı gibi bir örgütlenme. Korunmayı da gözetmesi bir yana, bu her örgüt biriminde propaganda ve ajitasyonun, benzer ve değişik basılı malzemenin tekrar üretilmesi, dağıtılması ve bunlardan güç alan bir politik faaliyet demekti.

Bir dönem politik etkinin nasıl yaratıldığını biliyorsak, bu örneği şimdi neden taklit etmeye çalışmıyoruz?

Lenin'i önemli görüp görmemek ayrı bir konudur, fakat politik etkinliğe ulaşmanın bu tarzı artık taklit edilemez. Çünkü artık politikada bir aydın derişmesinden söz edilemiyor. Aşırı uzmanlaşma gereksinimleri aydını dolayısıyla da bilgi birikimini değişik sektörlere dağıttı. Dağıtmakla kalmayıp, kendi uzmanlık konuları dışındaki sorunlarla ilgilenme imkanlarını da kısıtladı.

Bu nesnel olgunun hem iyi, hem de kötü yanları olduğu ileri sürülebilir. Çağın gerçeği şu ki, bilgi ve kültür birikimi artık çok sayıda merkeze, ekonomik ve sosyal yaşam uçlarına dağılmış durumdadır.

Çağdaş bir aydınlanma politikasını oluşturabilmek, bilgiyi bu uçlardan, değişik yaşam sektörlerinden devşirmeye bağlıdır. Bunun yöntemlerini bulmak gerekir. Ayrıca, politik temerküz bölgelirenden görece uzaklaşma olgusu, yalnız aydınların yaşadığı bir süreç değildir. Herkesin kendi özel alanında ilgilenmek zorunda olduğu, kendisini meşgul eden, hatta bireysel varoluşa ilişkin sayısız sorunu bulunduğunu bugün daha iyi görüyoruz. Evet bakış açımızın değiştiğini ikircimsiz kabul etmeliyiz, ama asıl önemlisi, günlük yaşamın doğrudan kendisinde büyük değişiklikler olduğudur. Bu nedenle günümüzde bireylerin ve çevrelerin politik faaliyete katılmasının yöntemsel sorunları, bilgi ve kültür birikimlerinin politik amaçlarla toparlanmasının yöntemsel sorunlarına çok yakındır.

Dönemlerin benzemezliğinden yansıyan diğer büyük farklılık örgütlenme modeline eksen olacak yayın faaliyeti alanındadır. Politik faaliyetin birimlerde yeniden üretilmesine yardımcı olacak, etki sağlayacak bir günlük gazetenin bizim gerçeğimizden henüz ne denli uzak olduğu ortadadır. Üstelik dünün günlük gazetesinin bugünkü karşılığı bir televizyon istasyonudur. Militanları; kameramanlar, muhabirler, prodüktör ve programcılar olan; ülke çapında yayın yapan, uydulu, link hatlı tüm donanıma sahip bir istasyon!

Politik etkinlik üzerindeki bu sınırlı tartışma bizi yine de bazı sonuçlara götürebilir:

Birinci sonuç: Bulunabilen bilgiyle yetinilerek oluşturulan politikalar, "zaman ayırabilen" insanların oluşturduğu örgütlerin faaliyeti, iyi-kötü ama mutlaka çok küçük ölçekli bir yayıncılık ve tüm bunlardan ne kadar politik etki elde edilebilirse o kadarına razı olmak. Bildiğimiz ve şimdiye kadar yaptığımız genellikle budur. Kaldı ki, bu tercihte politikaya ayrılan zaman, ayıranlar için bile sayısız ön koşullarla ve pek çok sınırlarla daralmış durumdadır.

İkinci sonuç: "Çağ (dönem) değişti, politika da değişti" ise, yalnızca bir takım fikirlerin yerini başkalarının almasından değil,

tüm unsurları, değerleri ve yapılanmalarıyla bir değişiklikten söz ediyoruz demektir. Örneğin çok önemli bir "ölçek" sorunumuz olduğu açıktır. Oysa (birleşmelerle elde edilenler de dahil) mevcut ve yakın gelecekte görünen parti-partililik-üyelik, örgüt-örgütlülük, program-tüzük, politik kimlik tanımlamaları ölçeği büyütmek ihtiyacıyla çelişir görünüyor.

Bir "parti" olacağına göre, "şimdilik", "bugün için", "daha iyisini henüz bilmediğimiz için", bu partinin tüzüğü, programı, üyesi ve örgütü de olacak. Ne var ki, tam bu noktada bu tanımların çizdiği alışılmış sınırların zorlanmakta olduğunu, yeni yaklaşımlar gerektiğini görmekteyiz.

Fizikçinin, hemşirenin, bilgisayar mühendisinin, basım teknisyeninin, grafikerin, sosyoloğun, heykeltraşın, çeşitli sosyal gruplaşmaların, kimi amaçlarda birleşmiş çevrelerin politikaya katılma platformunu tasarlayabiliyor muyuz? Bu platformlar aynı zamanda eşitlik, özgürlük ve sosyal adalet ilkelerimizin, kimisi mikro düzeyde çeşitli çıkar ve yönelim içinden süzülerek yeni bir ortak politik değerler sistemi oluşturmanın alanları olamaz mı? Politikaya katkı, katılma, üyelik ve normatif ölçütler dışında, özgür ve özerk birimler içinde nasıl gerçekleşebilir? Parti kuruluşunda ve sonrasında yanıt aranacak en önemli sorular bunlardır kanımca.

Çok şeyin yarım yamalak yapıldığı, insani değerlerin yabancılaşma ya da doğrudan baskı yoluyla yok edildiği bir ortamda, kimi "iyi" insanlar, kimi çevreve gruplar, mesleki ve sosyal alanlarda "iyi" şeyler yapmaya çalışıyorlar.Kendi alanlarında mevcut gerici yapılanmaları sorguluyor, değiştirmeye uğraşıyorlar. İşte politikamızın kaynakları buralarda bulunuyor. Sözünü ettiğimiz politika, bildiğimiz kapalı mekanlarda düzenlenen toplantılarla ve oralarda alınan kararlarla değil, yalnız bunlarla değil, ama daha çok o "iyi" işleri yapan insanların etraflarında yığınaklar oluşturarak şekillenecek. Bu belirli bir yayıncılık faaliyeti olabilir, kürt kültürü üzerine araştırma olabilir, bilimsel araştırmanın geliştirilmesi, erkek egemenliğine karşı bir saldırı, hatta doğru dürüst mal ve hizmet üretimi olabilir. Global politikaların arka planındaki bilgi birimiki de ancak yaşama yapılan bu müdahaleler sürecinde sağlanabilir.

Aydınlanmanın politikasına yönelirken beslememiz gereken umutlar bunlardır, Halil Berktay'ın bir benzetmesini ilerleterek şu genel sonuca varabiliriz: Ya bildiğimiz kumsallarda vakit öldürüp her büyük dalga geldiğinde yeniden kıyıya vuracağız, ya da okyanuslara açılan Maccellan'lar gibi davranacağız.

ULAŞILMAK İSTENEN KATILIM İÇİN KADIN KOTASI

Alev Çamkıran

Politika yapma biçimi, propaganda biçimi, kendini anlatma üslubuyla yeni olma gereğini kavrayan ve uygulayan; diğer bir deyişle klasik "erkek parti"lerden ayrımını net ortaya koyabilen, Kadınların siyasal yaşama etkin katılımını artırmadan, demokratikleşme çabalarının eksik kalacağı gerçeğini özümsemiş; Bu nedenlerle parti yaşamına ve her türlü yönetim birimine kadınların katılımını artırmak için "pozitif ayrımcılık" uygulamayı tüzüğü ile teminat altına alan bir parti

Kadınların toplumsal ve siyasal yaşama daha etkin ve tam eşit katılımının sağlanabilmesi yeni örgüt anlayış ve işleyişinin, yeni ifade biçimlerinin yaratılmasını zorunlu kılıyor,

Kadın hareketinin çok renkliliğini, çeşitliliğini, hoşgörüsü ve içtenliğini, en önemlisi gönüllülüğünü yaşayan, eşit ve özgür kendini ifade edebilme fırsatını sınırsız kullanabilen; yadırganma, kınanma, etkisizleştirilme, bulunduğu konumu yitirme kaygısı taşımayan biz kadınların klasik partilerde (sağ yada sol) yeralmaları olanaksız görünüyor.

Kendi özgül politikaları için Bağımsız Kadın Hareketi içinde yeralan kadınların kendilerini ifade edebilecek, taleplerini siyasal yaşamda gündeme getirebilecek parti, ancak ve ancak tüzük ve programıyla yeni, çağdaş ve cinsiyet ayrımcılığına karşı olduğunu açıkça ifade eden bir parti olabiilr.

Bu parti;

Bağımsız kadın hareketinin talep ve politikalarından etkilenmeye, öğrenmeye açık, Bağımsız kadın hareketini yönlendirme, kendine destek güç, yedek güç görme anlayışını kesinlikle reddettiğini açıklıkla ifade eden ve uygulayan,

Politika yapma biçimi, propaganda biçimi, kendini anlatma üslubuyla yeni olma gereğini kavrayan ve uygulayan; diğer bir deyişle klasik "erkek parti"lerden ayrımını net ortaya koyabilen,

Kadınların siyasal yaşama etkin katılımını artırmadan, demokratikleşme çabalarının eksik kalacağı gerçeğini özümsemiş;

Bu nedenlerle parti yaşamına ve her türlü yönetim birimine kadınların katılımını artırmak için "pozitif ayrımcılık" uygulamayı tüzüğü ile teminat altına alan bir parti olmalıdır.

Bu düşüncelerimizin tüzük taslağının;

a) Durum bölümünde alternatif 3'de "Parti kadınların eşitliği ve özgürlüğü için mücadele eder. Kadınların toplum ve parti yaşamına eşit ve aktif katılımı için pozitif ayrımcılığı temel alır." Ve,

b)Tüzüğün amaç bölümünde alternatif 2'de..."Cinsel eşitsizliğin ve ezginin kalktığı bir sosyalist toplum kurmayı amaçlar." ifadesiyle yeralmasından memnunluk duyduk ve umutlandık.

Ancak 24-25 Kasım tarihlerinde toplanacak Tüzük ve Program Kurultayı'nın hazırlık yönergesinde kadınların, delegelerin %15'i kota ile temsil edilmesinin mantığını anlamak mümkün değildir.

Bu mantık, yukarıda değindiğimiz kadınların yeni parti anlayış ve beklentisine, taslak tüzük ve taslak programa tamamen çelişen bir mantıktır.

Bu mantık, partinin adının, tüzük ve programının kesinleşeceği böylesine önemli kurultayda kadınları sembolik tutarak, Birlik partisini geçmişteki klasik sol erkek dergilere benzetme isteğinin, farkına varmadan bilince çıkmasının mantığıdır.

Ve en iyimser yanıyla bu mantık, kadınların bugüne kadar insiyatif çalışmalarına, girişimciler kuruluna ve doğal delege oldukları Hazırlık Kurultayı'na %15-20 oranında katılmaları. Bu nedenle bu oranın gerçekçi olduğu mantığıdır.

Ancak tam işte bu noktada KOTA'nın anlam ve önemi açıkça ortaya çıkıyor. Çünkü KOTA varolan katılımı ifade etmek için değil ulaşılmak istenilen katılımı sağlamak içindir. Bu nedenle kadınların aktif ve eşit katılımı için "pozitif ayrımcılık"ın aracı olan KOTA'nın amaca uygun olarak %50 oranında kullanılmasını öneriyor ve yönergenin en kısa zamanda düzeltilmesini bekliyoruz.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

NOT:

Kota, kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi pek çok uluslararası sözleşme tarafından hayatın her alanında (ekonomi, toplumsal, siyasal yaşam, eğitim vb.) kadınların katılımını arttırmayı zorunlu hale getiriyor. Uluslararası sözleşmelere imza eden hükümetler ve hükümetler dışı örgütler, belediyeler ve bu kararları benimseyen partiler kotayı uygulamaya sokuyor. Şu anda kota İskandinav ülkelerinde %40, yeşil partilerde %50, İspanya'da %27 oranında uygulanıyor.En son toplanan Sosyalist Enternasyonal'de ise %50 kota kabul edildi.

TÜZÜK NEDEN ÖNEMLİ

Emin Turan

Tüzük, yasakları, üyelerin uyması gereken kuralları, esasta bir tabiyeti değil, ortak amaca ulaşırken insanı geliştirmeyi, yüceltmeyi, sosyal faaliyetinden ve topluma yararlı olmasıdan ötürü manevi ödüllendirmeyi esas almalıdır. Tüzüğü okuyup partiye girenler, kendisini sınırlayacak yasakları değil, sosyal faaliyetini en iyi geliştireceği ve kişiliğinin yükseleceği bir ortamı görmelidir.

En genel tanımıyla tüzük, belirli amaçlar için bir araya gelen insanların, topluluğun bu amacını gerçekleştirme sürecindeki ilişkilerini düzenler. Esasta insan eylemi, dolayısıyla yaşamın kendisidir.

Düşünen, üreten ve gelişen insan faaliyetini belirli bir düzen içinde ifade etmek dünyanın en zor ve en riskli işi olsa gerek. İnsan faaliyeti somut ve değişkendir. Süregiden yaşamı etkiler ve etkilenir. Diğer yandan bir topluluğun (binler, onbinler, yüzbinler) uyumunu ve birlikte eylemini düzenlemek, saptanan ortak amaca yönelmesini sağlamak hiçte kolay değil. Kaldıki biz tüzüğün oluşumunda bu partiyi kuracak herkesin görüşünü almak konusunda dahi son derece yetersiz kaldık. Yine "birlikte davranma belgesini "kısmen beğenmesede bizimle birlikte olacak binlerce insanla ayni partiyi paylaşacağız.

İnsana verilen değer kendisini önce tüzükte göstermelidir. Tüzük, saptanan amaca ulaşmak için gerekli uyum ve işbirliğini sağlarken, faaliyete katılan insanın ve kişiliğinin korunmasına özen göstermelidir. Başka bir deyişle salt amacı değil, örgütün verebileceği zararlardan kişiyi korumayı da garanti altına almalıdır.

Tüzükler genellikle insanların kendilerinin yarattığı partiyi, yine insanlardan korumayı içerir. Bu kavram olarak soyutlanma ve insana yabancılaşma demektir.

Tüzük, yasakları, üyelerin uyması gereken kuralları, esasta bir tabiyeti değil, ortak amaca ulaşırken insanı geliştirmeyi, yüceltmeyi, sosyal faaliyetinden ve topluma yararlı olmasıdan ötürü manevi ödüllendirmeyi esas almalıdır. Tüzüğü okuyup partiye girenler, kendisini sınırlayacak yasakları değil, sosyal faaliyetini en iyi geliştireceği ve kişiliğinin yükseleceği bir ortamı görmelidir.

Tüzüğü insana, onu merkeze alarak oluşturmak pek kolay değil. Buna önce bizim alışkanlıklarımız, parti tapınmacılığı, geleneklerimizden taşıdığımız önkabuller zorluk çıkarıyor. Herşeyi amaca göre düzenlenmiş hükümler, yukarıdan aşağıya engelsiz yönetmeyi içeren anlayışlar vs.

Ya Siyasi Partiler Yasası; mutlaka uymak zorunda olduğumuz yasa hükümleri. Düşündüklerimizi ve amacımızı hiçbir biçimde içermeyen, bağdaşmayan ve bütün partileri birbirine benzeten devletin belirlediği alan...

Sonuçta biri devletin, diğeri bizim iki "yasa"nın arasında ideale varmak. (Bizim eski tüzüklerimezde 1917 öncelerinden buyana değişmeyen "yasa"ları içeriyor.)

Diğer yandan yazılı olmayan ya da parti içinde legal olmayan, "kafadarları" bir araya getiren, grupsal çıkarları gözeten Özel tüzükler..

Bütün sınırlamalardan kurtulan, Ön kabulleri olmayan ve hareketin bugününe tam yanıt veren belgelerde yeterlimi? En mükemmel tüzük bile, eğer gelişime ve değişime açık değilse yaşamıyor demektir. Tüzükler canlı belgeler olmalıdır. Toplum ve insanlar değiştikçe birliğimizi sağlayan belgelerde değişmelidir.

Aslolan tüzük maddeleride değildir.İnsan ilişkileri salt yazılı bir belgeye dayalı olarak düzenleniyorsa, tüzük nedenli kusursuz olursa olsun o örgüt robotlar topluluğundan öteye gidemez. Sonucun iyi ya da kötü olması doğrudan faaliyetin içinde olan insanların elindedir. Örgüt içi ilişkiler, partinin birliği vs. parti üyelerinin kültürel birikimleri ve aydınlaşmalarıyla doğrudan ilgilidir.

TÜZÜK TASLAĞINA ALTERNATİF ÖNERİLER

PARTİNİN TANIMI: Parti, insanlığın gelişme ve ilerleme tarihine,değerlerine sahip çıkarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasını gözeten, barıştan, demokrasiden ve insan haklarından yana tüm yurttaşların demokratik-politik örgütüdür.

Parti, çevre ve barışın korunması, ekonomik ve sosyal refahın sağlanması ve insan haklarına dayalı bir düzenin kurulması amacında Türk, Kürt, kadın erkek, tüm yurttaşların birlikteliğini savunur.

AMAÇ Barış ve yaşanılır bir dünya için katkı yapmak, ekonomik ve sosyal gelişmenin yolunu açmak, ulus ve cins ayrımcılığının olmadığı tam bir demokrasiyi sağlamak partinin başlıca amacıdır.

POLİTİKA ANLAYIŞI

Parti, amacında ve programında ifade ettiği toplumsal yenilenme ve ilerleme projesinin gerçekleşmesinin tüm halkın politik süreçlere doğrudan katılmasıyla mümkün olabileceğini öngörmektedir. Partinin faaliyetindeki ana yönelişte esas olarak halkın bu katılımını (kendi yöntem ve araçlarıyla) teşfik edici, örgütleyici ve birleştirici bir tarzda olacaktır.

Üyelerin parti politikasında inisiyatifli ve katılımcı olması halkın taleplerinin partide politika haline gelmesine doğrudan katkı yapacaktır.

PARTİ ADI İÇİN ÖNERİLER:

1 ÇAĞDAŞ DEMOKRASİ PARTİSİ

GLOBAL EKOLOJİK SORUNLARA YAKLAŞIM

Talat Ulusoy

Geleneksel Marksistler uzun süre ekolojik problemin genel insani karakterini göremediler. Onlara göre problem sınıfsaldı. Bu yanılsamada kaba gözlemin, kirlilik-kirleten ilişkisinden genellemeye varmanın da payı vardır. Dolayısıyla hastalık tümüyle kapitalizmden kaynaklanıyordu ve çaresi de "sosyalizm"di.

Ekolojik soruna bu hatalı yaklaşım yeşil harekete bakışa da yansıdı. Geniş çevreci hareket, yeşiller hareketi kapitalizmi korumaya dönük bir burjuva hareketi olarak değerlendirildi. Partililerin çevre hareketlerine katılmasına karşı çıkıldı. Üstelik, sosyalist ülkelerde hiçbir ekolojik sorun olmadığı propagandası da kanıt olarak öne sürülüyordu.

Türkiye'de ekolojik sorunlara bütünsel yaklaşan bir partinin varlığından söz edilemez. Yakında ete kemiğe bürünecek birlik partisi böyle bir yaklaşımı yakalayabilmenin önündeki engelleri şimdiden aşmaya girişebilirse, dogmatizmin yerine bilim ve aklı geçirmeye çalışan bir parti olarak, bütünsel ekolojik yaklaşımı Türkiye için somutlamakta en şanslı konuma erişmiş olur. Bu şansı kullanıp kullanmamak bize kalıyor. Kuşkusuz ekolojik sorunu tek başımıza çözemeyeceğimizin bilinciyle...

SORUNU TANIMLAMAK

Ekolojik sorunlar, bütün olarak etkilerinin girdiği sürecin ifadesiyle "ekolojik bunalım", çok boyutlu ve kompleks karakterdedir. Kimi boyutları ya da kimi sorunlarıyla sınırlı tanımlanabiliyor. Özellikle "çevre kirliliği" kavramını ekolojik soruna eşitleyen yaklaşım buna örnektir. Kavramsal düzeydeki hata, sorunun temel nedenini bulma, çözümü için öneri ve eylemde de kendini yineliyor. Kirlilik karşısında naif temizlik öneri ve eylemleri ile yer alınabiliyor.

Bu bakımdan, ekolojik bunalımın temel nedenleriyle, görünümleri, etkileri ve olası sonuçlarını ayırarak irdelemek gerekiyor.

EKOLOJİK BUNALIMIN TARİHSEL VE NESNEL NEDENİ

Ekolojik bunalımın köklerine inebilmek için, tarih yaklaşımında ve metodolojisinde sosyo-ekonomik kategoriler, üretim tarzları esasına göre dilimlenmiş tarihsel toplum evrelerinin ötesinde, antropoloji, morfoloji, biyoloji, jeoloji, vd. bilim disiplinlerinin evrenine açılmak gerekiyor.

Homo sapiens ortaya çıkmadan öncede varolan canlı maddenin yeryüzü doğası üzerindeki etkileri, insan ile birlikte gitgide arttı ve binlerce yıla yayılmış sürekli insan eyleminin sonuçları jeolojik etmenlerle kıyaslanır düzeye vardı. Binlerce yılın son yüzyıla varasıya değin geçen diliminde ekosistemlerin korunabilen iç ve karşılıklı dengesi sallanmaya başladı. Biosferin evriminde sürecin bu yönde gelişiminin, sınıf çelişkisinden önce insan-doğa çelişkisinden kaynaklandığını görmek ve kavramak, sorunun çözümünde de anahtar olacak önemdedir.

Yine binlerce yıl süresince alet yapan "akıllı insan"ın geliştirdiği, artan "doğa sömürüsüne dayalı" ve aşırı atık bırakan karakteristiğiyle üretim teknikleri, doğanın tahribinde ve ekolojik dengenin bozulmasında önemli rol üstleniyor. Özellikle enerji üretimi ve tüketimi süreci çarpıcı bir örnek alan oluşturuyor.

Geleneksel enerji hammaddeleri tükenebilir doğa kaynaklarından sağlanıyor. Kaynakların tüke-

nebilirliği (kesin tükenirliği) bir sorun olarak görüldü ve gösterildi bugüne dek. Temel sorun, doğadan kütlesel hammadde çıkarımıyla Yeryüzü'nün jeolojik ve topografik yapısında bozulmalara neden olmak da değil. Milyonlarca yıl boyunca doğadaki bir madde içinde birikmiş (potansiyel) enerjinin birdenbire boşaltılması, serbest bırakılmasından doğan ve geometrik artış ötesi bir hızla artan "artı-enerji"dir temel sorun. Yeryüzü'nün ve canlı maddenin fiziki süreçleri ve hatta insanın psikolojik süreçleri bugüne dek ağırlıklı olarak güneş enerjisine göre oluşmuştur. 1970'li yıllarda tüm dünyada güneşten gelen enerjinin %0.02'si kadar bir enerji üretiliyordu. Bugün tüm dünyalılar ortalama bir Amerikalı'nın tükettiği kadar enerji tüketecek düzeye yükselse, güneşten gelenin %2'si kadar "artı-enerji" üretmesi gerekecek. Bu %2'lik artı-enerji, dünyanın evrim süreci boyunca oluşmuş dengeyi alt-üst etmeye yetiyor. Bunun sonucunda dünya ortalama ısısında 5 derece sartigratlık bir artış olacağı, kutuplar ve doruklardaki buzulların eriyeceği, okyanusların 65-68 cm arasında yükseleceği, dünyadaki yerleşim alanlarının %70'inin sular altında kalacağı hesaplanıyor.

Global ekolojik sorunlar, salt olası felaketiyle değil; uluslar, sınıflar ve gruplardan bağımsız temel nedenleriylede tüm insanlığı ilgilendiriyor. Çözümü de, insanlığın kollektif aklının ve organizasyonunun eseri olmak zorunda.

ÇEVRECİ HAREKETLER VE GELENEKSEL MARKSİSTLER

Sorunun kökeni her ne kadar insanın varoluşuyla ve sorunun ivme kazanması Birinci ve İkinci Sanayi Devrimleri ile tarihlenebilse de, İkinci Dünya Savaşı ertesinde sanayideki hızlı gelişme ekolojik sorunları tüm çıplaklığıyla gözler önüne serdi. '60 Sonları ve '70 başlarında sorun, özellikle gelişmiş batı ülkelerinde kamuoyunun gündemine girdi ve duyarlı çevreler bu sorunlar çevresinde örgütlenmeye ve tepki göstermeye başladılar.

Yeşiller hareketi, çevre hareketleri bu yıllarda, bu örgütlenmeler içinde doğdu. Çok hızlı gelişimleri, en başta geleneksel Marksistler olmak üzere çok kimseyi şaşırttı. Çünkü sorunun genel insani yanını görebildiler ve ayakları müthiş somut bir tabana basıyordu. Üstelik hareketin doğuşuna önderlik eden kadroların çoğu da komünist hareketten, Marksist Sol'un değişik kesimlerinden geliyordu.

Geleneksel Marksistler uzun süre ekolojik problemin genel insani karakterini göremediler. Onlara göre problem sınıfsaldı. Bu yanılsamada kaba gözlemin, kirlilik-kirleten ilişkisinden genellemeye varmanın da payı vardır. Dolayısıyla hastalık tümüyle kapitalizmden kaynaklanıyordu ve çaresi de "sosyalizm"di.

Ekolojik soruna bu hatalı yaklaşım yeşil harekete bakışa da yansıdı. Geniş çevreci hareket, yeşiller hareketi kapitalizmi korumaya dönük bir burjuva hareketi olarak değerlendirildi. Partililerin çevre hareketlerine katılmasına karşı çıkıldı. Üstelik, sosyalist ülkelerde hiçbir ekolojik sorun olmadığı propagandası da kanıt olarak öne sürülüyordu.

'70'li yılların ortalarında gelişmiş ülkelerde çevre hareketleri içinde işçilerin oranı %6-8 olarak kestirilir. Bunu izleyen yıllarda işçilerin yeşillere doğru hızla artan desteği geleneksel Marksist partiler üzerinde biraz uyarıcı oldu. Sınıfsal tavrı yumuşatıp, yakınlaşma ve uzlaşma tavrına yöneldiler. ancak biriken güvensizlik ve keskin sınıf tavrının tam olarak terkedilmemiş olması nedeniyle yeşiller bir türlü komünistlere sıcak bakamadılar. Bunda, bir alternatif program ve çeşitliliği benimseyen gevşek bir yapıda partileşen Yeşiller ile geleneksel Marksistler arasında, özellikle insan hakları ve demokrasi konusunda ciddi farklar vardı. Geleneksel Marksistler bu konulara çifte standartlı yaklaşıyordu. Geleneksel Marksistler, sorunun kökenini farketseler de, hala kendi başlarına olumlu bir ekolojik program sunamadıklarından, bu sorunlar konusunda hala yeşillerden çok geridirler? Türkiye Marksistleri için durum tersine, daha doğrusu anlayış ve eylem yakınlaşması içinde diyalog ve işbirliği durumuna çevirme şansı vardır ve çok yüksektir.

Ekolojik sorunun yadsınamazlığı ve Yeşillerin etkisinin artışı karşısında artık her parti ve her kesim çevre sorunlarından sözetmeye, yeşillerin deneyinden yararlanmaya başladı. Örneğin Sovyetler Birliği'nde çok sayıda ekohareket ve örgüt doğdu ve bunlar ülke çapında bir konsey oluşturdu. Konsey'in Greenpeace'ye girmek için yaptığı başvuru, son derece titiz olan bu örgüt tarafından reddedildi. Sonunda 6 Ağustos 89'da Leningrad'da ve ardından Moskova'da Greenpeace birer şube açtı. Greenpeace'in henüz Türkiye'de bir şubesinin bulunmaması, ekolojik sorunlarla savaşımda bir eksiklik olduğu kadar, hem Türkiye'de çevre hareketinin, hem de demokratikleşmenin zayıflığının göstergesidir.

MARKSİZM'DE EKOLOJİ KONSEPTİ

Sosyalist ülkelede ekolojik sorunların varlığını artık kimse gizleyemiyor. Sorunun boyutları daha küçük olabilir miydi? Bu tartışılır ve bence elbette olabilir-

di. Ancak, sorunun hiç olmaması gerektiği noktasındaki iddialar hayalcidir. Nitekim şöyle diyenler oluyor: "Bunlar, sosyalizm uygulamasındaki hatalardan oldu. Kişiye tapınma ve durgunluk dönemlerinde Leninci çevre koruma konseptlerinden vazgeçildiği için ekolojik sorunlar doğdu!"

Lenin'de ne ekoloji konsepti, buna bağlı olarak ne de çevre koruma konsepti yoktur. Lenin'in, çok çok "suların ve ormanların korunması için" yaptığı atıflar vardır. Her sorun maddi zemininde anlaşılabilir. Günümüz ekoloji sorununu, üstelik bir biyolog, zoolog, botanikçi ya da ekolojist olmayan Marks ve Lenin göremezlerdi. Göremedikleri, göremeyecekleri olgular üzerine nasıl konsept geliştirsinlerki.

Marks da, Lenin de doğanın tahribini kapitalizme bağlar. Bu bağlantı, günümüz ekolojik sorunlarını açıklamak ve özellikle de çözüm yolları bulmak bakımından yeterli ve doğru değildir. Marks sınıfsal alan dışında sanayileşmenin pozitif olgularına tanık oldu ve bunlara haklı olarak olumlu baktı. Yine de insan-doğa ve kapitalist endüstri-doğa ilişkilerine işaret etti, ancak emekçilerin gelişiminin önünde duran sorunlarla yoğunlaştığı için bunları bütünsel yaklaşımının odağına yerleştiremezdi. İnsan-doğa çelişkisinin çözümünü özel mülkiyetin ortadan kalktığı komünist toplumun sonucu olarak gördü. Ancak, ekolojik sorunlarda çalan tehlike çanları, ne gerekçeyle olursa olsun hiçbir ertelemeciliğe olanak tanımıyor.

Sosyalist ülkeler üretim ilişkilerinde ve üretim tarzında devrim yaptı, üretim araçlarında değil. Kullandıkları teknik ve teknoloji kapitalizmden, hatta prekapitalizmden mirastır. Günümüzde kapitalizm de, sosyalizm de üç aşağı-beş yukarı aynı teknik ve teknolojiye dayanıyor. Bu, insalığın tarihi boyuna geliştiregeldiği, Birinci ve İkinci Sanayi Devrimi'yle devasa atılımlar kazandırdığı geleneksel teknik ve teknolojilerdir. Bunlar, doğa sömürüsüne dayanan ve aşırı atık bırakan karakterdedir. Bugün devrim yapsanız ve reel sosyalizmin politik hatalarından hiçbirine düşmeseniz de, ekonominizde kullanacağınız kaynak ve teknikler pek farklı olmayacaktır.

Özetlersek: Günümüz global ekoloji sorunları, tarihsel olarak sınıfların eyleminden değil, insanlığın gelişim süreci boyunca insan eyleminden doğmuştur. Gerçekçi programatik çözümler bulabilmek için bu temel yaklaşım büyük önem taşıyor.

PARTİ : İDEOLOJİ VE POLİTİKA

Celal A. Kanat

Herşeyden önce, bu partinin geleceğin bir devlet-partisi olarak düşünülmemesi, olabildiğince sivil toplumun bir ajanı olmayı başarabilmesi, en azından, "devlet katı" ile sivil toplum arasında, ikincisine girmiş bir politik toplum boyutunda işlev görmesi gerekiyor. Bunun için devleti küçültmeyi öngörmesi ve bu anlamda, devletle karşılaşmayı göze alması gerekiyor. Ancak, en azından bu yapılanma için, kısa erimde bunu gerçekleştirme olanağı yoktur. Ve eğer bu varsayımda gerçek payı büyükse, "erk hesabı"na oturmak demek bir devlet-partisi olmayı ya da (sonuçta aynı anlama yaklaşmak üzere) bir"sentezleşme"ye razı olmayı kabul etmek demektir.

Kısa sayılabilecek bir zamandan buyana, ülkemizin kimi marksistleri yeni bir birliktelik, yeni bir yapılanma, yeni bir organik konumlanış tarzı üretmeye çalışıyor ve bunun, çeşitli düzlemlerdeki zeminlerini örmeye bakıyorlar. Kısmen geleneksle nedenlerle, kısmen alışkanlıklar sonucu, kısmen "kolaylık" olması bakımından ve kısmen de, "öyle olması gerektiğine" inandıkları için, politika arenasının bu öznesi "parti" diye niteleniyor. Burada, bana göre, sürecin sağlıklı gelişimini riske sokabilecek öğe, bu tür bir nitelendiriş olmaktan çok, bunun alışılagelmiş anlamıyla betimlenmeye çalışılmasıdır.

Kuşkusuz, geniş anlamıyla, yani farklı toplumsal-ekonomik gruplaşmalar arasındaki özgül bir ilişki tarzı olarak politika, günümüzde de önemini korumaya devam ediyor. Politik partiler bu gruplaşmaların bu özgül düzlemdeki özneleri olarak bu ilişkiden hareket ediyorlar.

Çağımızdaki büyük dönüşümler, burada özetlemeyi bile gereksiz bulduğum nedenlerle, bir yandan politikanın önemini arttırırken, öte yandan da eski tarz politika üretme yöntem ve araçlarının önünü kesiyor. Eski tarzları ve araçları taşımakta ısrar edenlerin bir zaman sonra kimlikleri çözülüyor, temsil etme iddiasında bulundukları kesimlerden kopuyorlar. Sürecin ana niteliğini etkilemeye daha şimdiden aday gözüken bu trendi ilk kez yenitutuculuk yakalıyor. Yakalayabilme ölçüsünde de, burjuvazinin bu kesimi önemli bir kimlik dönüşümü geçiriyor ve - ister kabul edilsin, ister edilmesin- büyük bir popularite kazanıyor. Bu trendi yakalayabilmesi yenitutuculuğun karakteristik söylemindeki pekçok öğe tarafından önbelirlenmiş gibi gözükmektedir: Tekil/kolektif, birey/devlet, serbestlik/müdahale, bugün/yarın vb. dikotomilerde, genelde birinci terimlerin safında yer alarak politik yaşamına başlıyor. Ne var ki, yine burada üzerinde durmayı gereksiz gördüğüm kimi nedenlerden ötürü, yenitutuculuk "sentezleştirme" denemesine girişiyor ve bu girişimle birlikte de, çözülmesinin semptomları ortaya çıkıyor (kimi ülkelerde ve sektörlerde bu süreç oldukça gelişmiştir). Arkaik öğeler yeniden belirleyici konumlara sızıyorlar ve bu sızma, politikanın tercih edilmiş alanının endojen öğelerince büyük ölçüde kolaylaştırılıyor. Yeni tutuculuk bu alanı seçmesinin (seçmeye mahkum olmasının) ve bu öğeleri yeniden-yapılandıramamasının faturasını ödemeye hazırlanıyor.

Şimdi, sıra marksist hareketin geleneksel akımlarına geliyor. Özellikle perestroyka'nın basıncı düşürme özelliği sonucu, politikanın hangi tarzına ve hangi araçlarına bağlı kalınacağı sorunsalı bu akımların karşısına çıkıyor. Doğrusu, çok çeşitli nedenlerle ve büyük ölçüde de yapısal etkenlerden ötürü, pekçoğunu büyük zorluklar, hatta kısmen açmazlar yaşadığını sanıyorum. Kurtulma şansları oldukça zayıf gözüküyor. Bu zayıflık Üçüncü Dünya'nın alt basamaklarından üstlerine, Üçüncü Dünya'dan İkinci Dünya'ya doğru yaklaştıkça büyüyor.

Her durumda, geleneksel yapıların bu performansı gösterebilmeleri kendi kireçlenmiş yapılarını çözmelerine, dağıtmalarına ve dönüştürmelerine bağlı bulunmaktadır. Bu kireçlenmenin "ontolojik" öğelerini ortadan kaldırmadan, yeni tarz bir politika üretmeleri de, bunu uygulayabilecek araçlar yaratmaları da olanaksız gözüküyor.

Yeni oluşum tam da bu konjonktürde gündeme geliyor. Tarihi zorluyor ve tarihi zorlamak, tarihin zorlamasına uymayı içeriyor.

Bence, hem yapısal duruşunu, hem de varlık gerekçelerini üretebilmek bakımından politika ile ilişkisini netleştirmek zorundadır bu süreç.

Bir parti olarak kuşkusuz politikanın öznesi olacaktır. Ancak bu tartışılmaz çıkarsama, onun nasıl bir politikanın öznesi olacağı sorusunun gündemden uzaklaştırmamalıdır. Burada anlatılan, bir düzlemin farklı politikaları arasında bir tercih yapmak sorunu değil, düzlemi değiştirmek sorunudur.

Lafı dolaştırmadan söylersek, bu parti dar anlamıyla, alışılmış tanımıyla politikadan, yani "erk hesabı"ndan vazgeçmeli ve parlak hükümet projeleri ve vaadlerinde de bulunmamalıdır. En azından kısa, hatta belki de orta erimde böylesi bir tarz tutturmak bana hem akılcı, hem de zorunlu gözüküyor.

Herşeyden önce, bu partinin geleceğin bir devlet-partisi olarak düşünülmemesi, olabildiğince sivil toplumun bir ajanı olmayı başarabilmesi, en azından, "devlet katı" ile sivil toplum arasında, ikincisine girmiş bir politik toplum boyutunda işlev görmesi gerekiyor. Bunun için devleti küçültmeyi öngörmesi ve bu anlamda, devletle karşılaşmayı göze alması gerekiyor. Ancak, en azından bu yapılanma için, kısa erimde bunu gerçekleştirme olanağı yoktur. Ve eğer bu varsayımda gerçek payı büyükse, "erk hesabı"na oturmak demek bir devlet-partisi olmayı ya da (sonuçta aynı anlama yaklaşmak üzere) bir"sentezleşme"ye razı olmayı kabul etmek demektir.

Sivil toplumun, ülkemiz koşullarında yetersiz örgütlenmiş olması ve (sendikalarından derneklerine, partilerinden yerallı örgütlerine dek) devletin gölgesini taşıması ve bunu içselleştirmesi özel bir olumsuzluktur. Bu olumsuzluk, dar politika çabalarının desteksizliğini de dile getiriyor.

Partinin yaslanacağı potansiyel akım ve kesimlerin hızlı bir yeniden -kimliklenme süreci yaşadıkları da anımsanmalıdır. Bu ise, onların ideolojik ve politik konumlarını destabilize etmekte ve sonuç olarak, onların kendilerini, verili durumlarıyla, erke taşıma ya da oraya yansıtma olanağından yoksun kılmaktadır. Ayrıca, kısmen bununla da bağlı olarak, partinin kendisi de oldukça uzun bir süre kimlik geliştirecek, ayrışma ve çözülmeler yaşayacaktır. Formel kuruluş bu süreci yalnızca başlatacak, asla bitirmeyecektir.

Bütün bunlara, bu partinin taraflarının güven-vermekten-uzak geçmiş siluetleri, toplumun önemli dinamiklerinden hâlâ kopuk oluşları, vb. de eklenebilir.

Bu durumda, ivedi bir sorun olarak erki görmeye kalkışmak hem içsel, hem de dışsal nedenlerle ne doğru, ne de mümkün bir yaklaşım olacaktır.

O zaman, bu partinin politik anlatımı nasıl olacaktır? Politik çalışmadan tümden vazgeçmek söz konusu olmadığına göre, ne tür bir politik tarz geliştirilmesi gerekecektir? Bu soruyu bir sonraki yazıda tartışmak istiyorum.

17.10.1990

KİTLE PARTİSİ VE SENDİKA İLİŞKİLERİ

Yıldırım Koç

Parti anlayışındaki köklü değişim, sendikaların marksist siyasal partilerle ilişkisi konusunun tartışılmasını gerektiriyor. Legal veya illegal öncü parti anlayışına dayalı formülasyonların da sorgulanması ve değiştirilmesi zorunluluğu doğuyor.

Geçmişte evrensel ve her dönem için geçerli kabul edilen birçok değerlendirme günümüzde sorgulanıyor ve köklü değişikliklere uğratılıyor. Bu konulardan biri de siyasal parti anlayışıdır.

Avrupa işçi sınıfının köklü ve gelişkin bir entellektüel birikime dayanan gelenekleri, 19. yüzyılın son çeyreği ve 20. yüzyılın ilk on yılındaki marksist parti (kitle) partilerini yaratmıştı. Bu partiler, günümüzde sendikal ve siyasal olarak ayrılan işlevleri bir dönem aynı yapı içinde yerine getirmişti. Tarihsel gelişim, kalıcı bir politik devrimi, işçi sınıfı geleneği Avrupa'dakinin çok gerisinde olan Çarlık Rusya'sında gerçekleştirdi. Burjuva demokratik hakların geriliği, politik devrimin farklı bir parti modeliyle gerçekleştirilebilmesini mümkün kıldı. Marks'ın anlayışı çerçevesinde oluşturulan sınıfın kitle partisinin yerini, "öncü parti" anlayışı aldı. İlk başarılı politik devrimi izleyen süreçte Sovyetler Birliği'nin uluslararası hareketin fiili merkezi oluşu, bu parti modelinin de evrensel ve tüm dönlemlerde geçerli model olarak empoze edilmesi sonucunu yarattı.

Son yıllarda bu anlayış aşılıyor. Öncü parti anlayışı, yerini sınıfın kitle partisine bırakıyor.

Parti anlayışındaki köklü değişim, sendikaların marksist siyasal partilerle ilişkisi konusunun tartışılmasını gerektiriyor. Legal veya illegal öncü parti anlayışına dayalı formülasyonların da sorgulanması ve değiştirilmesi zorunluluğu doğuyor.

"Öncü parti"nin sendikalarla ilişkilerinde temel alınan bazı anlayışlar şöyle özetlenebilir: Sendika, ekonomik-demokratik mücadeleyle, parti ise siyasal mücadeleyle uğraşır; sınırları muğlak ve esnek de olsa, bir işbölümü sözkonusudur. İlişki hiyerarşiktir; parti öncüdür, "üst"tür; sendika ise bağımlıdır, "alt"tır; sendika, partinin kitlelerle "bağlantı kayışı"dır; parti, sendikayı kullanır.Parti ile sendika arasındaki örgütsel ilişki, sendikal taktiklere göre değişir. Temelde iki taktik vardır. (i) Partinin doğrudan kontrolu ve güdümü altında sendikalar kurmak, (ii) Yaygın sınıf örgütlenmelerinde etkin olmaya çalışmak. Partilerin bu konudaki politikaları çeşitli nedenlerle zaman içinde değişince, sendikalarda önemli şaşkınlıklar yaşanır. Partiler, sendikaların bağımsız olduğunu ileri sürerler.Sendikalarla siyasal parti arasında gerçekten de resmi hiç bir örgüsel (organik) bağ bulunmayabilir. Bu çok doğaldır, çünkü örgütsel (organik) bağ, hiyerarşide eşitler arası bir ilişkiyi öngörür. Halbuki öncü parti anlayışında, hiyerarşide parti üstte, sendika alttadır. Buna göre, örgütsel (organik) bağ, işin mantığına aykırıdır. Sendikanın örgütsel ilişki açısından görünürdeki "bağımsızlığı", gerçekte bir bağımlılıktır. Bu anlayışlar, sınıf hareketinde bölünmelere ve sendika-içi demokraside önemli aksaklıklara neden olur.

Sınıfın kitle partisi söz konusu olduğunda, bu yaklaşım ve formülasyonların tümünün ciddi bir biçimde sorgulanması gerekiyor.

Bu konuda yararlanılabilecek bazı kaynaklar da vardır. I. Enternasyonal'in ve 19. yüzyılın son çeyreği ile 20 yüzyılın ilk on yılında Avrupa ülkelerinde yükselen işçi sınıfı hareketinin yarattığı sınıf (kitle) partileri deneyimlerinin yeni bir gözle irdelenmesi gereklidir. Sendika-parti ilişkileri açısından ise, Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nin 1893 yılındaki Kolonya Kongresi ile başlayan tartışmalar ve II. Enternasyonal'in 1907 Stuttgart Kongresi'ndeki değerlendirme ve tartışmalar son derece önemlidir. 19. yüzyılın sonlarında işçi sınıfı içinde sendikalardan daha etkili olan İtalyan İşçi Partisi'nin deneyimleri de günümüz tartışmalarına ışık tutabilir. Avrupa ülkelerinin işçi sınıfının bu dönemdeki siyasal partilerinin üyelik koşulları ve sendikalarla örgütsel (organik) bağları önemli ve ne yazık ki daha sonra unutturulan deneyimler oluşturmuştur. Son dönemde ise Brezilya'da 1978-79 grevlerinin ardından oluşturulan fabrika komitelerinin ve dönüşüme uğrayan sendikaların kurdukları İşçi Partisi deneyimi incelenmelidir.

Polonya'daki Dayanışma hareketi de, yükselen bir sınıf hareketi temelinde, sendikal ve siyasal işlevlerin bütünlüğü açısından ilginçtir.

Sınıfın kitle partisi oluşturulurken, şu konuların tartışılmasında yarar vardır:

Siyasal parti, sınıfın ortak kısa vadeli çıkarları doğrultusunda ekonomik mücadeleye daha fazla ağırlık vermeli mi? Sendikal konfederasyonların bazı işlevlerini üstlenmeli mi?

Sendika ve siyasal parti arasındaki geleneksel işbölümü bırakılıp, işlevler bir ölçüde içiçe geçmeli mi?

Bağlantı kayışı anlayışı reddedilecek ve siyasal parti ile serdika ilişkisi hiyerarşik açıdan "eşitler arasında ilişki" biçiminde sürecekse, günümüz Türkiye'sinde organik (örgütsel) bağ mı, örgütsel bağımsızlık mı söz konusu olmalı?

Ülkemizde işçi sınıfının kendiliğindenci hareketinin yükseldiği bir dönemin, uluslararası düzeyde ve Türkiye'de "öncü parti"anlayışının kökten sorgulanarak sınıfın kitle partisi anlayışının tartışılması ile çakışması, büyük bir fırsattır.

NASIL BİR PARTİ

Ekin Dikmen
İçel Milletvekili

Parti; Doğu ve Güneydoğu Anadoluda yaşayan Kürtler ve diğer yurtaşların başta demokrasi ve Kürt Sorunu olmak üzere tüm sorunlarını, demokrasi sorunu çözümlenmeden kürt sorununun çözümlenemeyeceğini, kürt sorunu çözümlenmeden ülkemizin hiç bir yöresinde Demokrasi sorununun çözümleneyeceğini kabul ile kendisini kürt halkının yerine koymadan, kürt halkı adına çözümler önermeden ve karar vermeden sorunların Barışçı, Demokratik ve Adil gerçekleştirilmesi koşullarının yaratılması ve yollarının açılmasına ciddi, tutarlı ve inançlı bir şekilde çalışan bir parti olmalıdır.

Nasıl bir parti olacağı ve nasıl bir parti olamayacağı kanımca, 15 Nisan 1990 tarihinde İstanbul'da biraraya gelen Türkiyeli Sosyalistlerin Birlik Partisini Kurma Girişimcilerinin Kamu oyuna yaptıkları açıklama ve bu girişimcilerin çalışmalarıyla gerçekleştirilen 23 Haziran 1990 tarihinde Ankara'da toplanan Kurultayın onayladığı ve aldığı kararla hazırlanan Kurultay Bildirgesinde açık ve nettir.

Bu açıklama ve bildirge ışığında "Nasıl bir parti" sorusuna şu yanıtları bulmak mümkündür.

1- Parti ne geçmişte ve ne de bugün kurulu bulunan hiç bir siyasi örgütün ne kendisi, ne şekil değiştirmişi, devamı olmayan, onlardan etkilenmeyen bir siyasal yapılanma partisi olmalıdır. Dünyada ki Sosyalist Ülkelerdeki değişme ve gelişmeleri, bu değişme ve gelişmelerin Kapitalist Bloktaki yansımalarını dikkate alan, izleyen, bu değişme ve gelişmeleri; çağdaşlaşmanın varolan dinamiklerini harekete geçirip ülkemiz koşullarına uyumlamaya çalışan yepyeni çağdaş bir parti olmalıdır.

2- Parti yanlız komünistlerin değil, yanlız sosyalistlerin değil, yalnız demokratların, devrimcilerin ve ilericilerin değil, bunların hepsine açık, hepsini içinde bulunduran, ayrıca Partinin Program ve tüzüğünü paylaşmayı, yoğunlaştırmayı ve zenginleştirmeyi isteyen herkese açık olmalıdır. Bunları dikkate aldığımız zaman parti Marjinalleşen değil, Demokrasinin ve İnsan Haklarını kazanılması ve değişim yolunun açılması için ortak, kitlesel ve yığınsallaşan bir parti olmalıdır.

3- Parti; Türkiyeli bütün yurttaşların, Türkiyeli Emekçi Halkın, Türkiyeli Devrimci, Demokrat, İlerici, Sosyalist, Komünist ve Yurtsever güçlerinin özellikle baskı altında tutulan, Potansiyel suçlu kabul edilen kimlik özellikleri ve varlığı kabul edilmeyen kürtlerle birlikte oluşturulan ortak, kitlesel, legal parti olmalıdır.

4- Marksist olmayanları da içerisine alan bu bakımdan tarihsel Marksist Partilerden farklı bir parti olmalıdır.

Mevcut militarist, şöven, baskıcı ve korku salıcı devlet düzeni yerine çoğulcu ve katılımcı Demokrasiyi, İnsan Haklarını getirmeye ve yerleştirmeye çalışarak Sosyal Demokratlardan farklı bir parti olmalıdır.

5- Parti; söz ve karar sahibi olması sürekli engellenmiş, Türkiyeli halkın, tüm emekçi kesim ve grupların, işçilerin, köylülerin, küçük esnaf ve sanatkarların, memurların, kadınların, gençlerin ve aydınların oluşturduğu bir parti olmalıdır.

6- Parti; insanı merkez almalı, özgür bireylere dayanmalı, sol mücadeler tarihin özgürlükçü, hümanist ve aydınlanmacı mirasını temel alan pasivistlik yerine eylemliliği esas alan parti olmalıdır.

7- Üretenin emeğinin ürününe yabancılaşmadığı, karar mekanizmalarında söz ve karar sahibi olduğu bir parti.

8- Kadınların ve gençlerin eşitliğini ve özgürlüğünü esas alan, Toplum yaşamına eşit ve adil katılımını Temel alan, karar alma mekanizmalarına en geniş katılımını öngören bir parti olmalıdır.

9- Ulusların kendi kaderini tayin hakkını benimseyen Türkiyeli yurtaşların özelliklerini ve varlığını, eşitliğini ve özgürlüğünü savunan, ulusal baskı ve ezginin her türüne karşı çıkan, boyunduruğa karşı özerklikten yana olan bir parti.

10- Parti; Doğu ve Güneydoğu Anadoluda yaşayan Kürtler ve diğer yurtaşların başta demokrasi ve Kürt Sorunu olmak üzere tüm sorunlarını, demokrasi sorunu çözümlenmeden kürt sorununun çözümlenemeyeceğini, kürt sorunu çözümlenmeden ülkemizin hiç bir yöresinde Demokrasi sorununun çözümleneyeceğini kabul ile kendisini kürt halkının yerine koymadan, kürt halkı adına çözümler önermeden ve karar vermeden sorunların Barışçı, Demokratik ve Adil gerçekleştirilmesi koşullarının yaratılması ve yollarının açılmasına ciddi, tutarlı ve inançlı bir şekilde çalışan bir parti olmalıdır.

Parti Türkiyeli Yurttaşların büyük bir bölümünü Kürtlerin oluşturduğu gerçeğinden hareketle, Ülkemizdeki Kürt Halkının varlığını kabul ile Kürt Halkının kendi geleceğini kendisinin özgürce tayin etmesi için gerekli olan tüm koşulları hazırlamak için çalışmayı kabul ederek, Kürt Sorununun, Bölgede İnsan Haklarını en kaba biçimde ve sürekli ihlal edildiği için, bir İnsan Hakları Sorunu ve Barışın sağlanması için Türkiye'nin ve Dünyanın önemli bir sorunu olduğunu, Kürt sorununun, yalnız kürtlerin değil, Demokrasi, İnsan Hakları, Özgürlük ve Barıştan yana olan Türk-Kürt

herkesin sorunu olduğunu kabul eden,

Kürt Sorununun; Militarizmin, Sövenizmin, İnkarcılığın, Şiddetin, Baskının ve Korkunun ve Asimilasyoncu Politikaların hem nedeni hemde sonucu olduğu inancını savunan Parti olmalıdır.

Parti; Kürt sorununun; Ekonomik, Politik, Sosyal ve Kültürel boyutları olan kapsamlı ve karmaşık bir sorun olduğunu,

Ulusal baskı ve ezginin her türüne karşı çıkarak Kürtlerin kimlik özelliklerini ve varlığını, eşitliğini ve özgürlüğünü, Kürt sorununun açıkca tartışılmasını, Kürtlerin kendi kimlikleriyle bu tartışmalara katılmaları gereğine inancını savunan, Kürt dili üzerindeki baskının ve yasakların kaldırılması, Kürtlere, kültürlerini serbestçe oluşturma, geliştirme olanaklarını tanıyan, Ulusal değerlerini bozkırlarda aşma, orada güzelliştirme olanağı verecek,

Kültürlerinin özgürce gelişmesi ve yayılmasını, kendi dilleriyle okuyup yazma, eğitim ve öğretim görmelerini, Radyo ve Televizyondan kanal olarak yararlanmalarını, Üniversitelerde Kürdoloji Kürsüsü ve Bölgesel Partilerin kurulması çalışmalarının yapılmasını amaç edinen Parti olmalıdır.

Parti; acil olarak devlet Terörünün son bulmasını, Hakları ve Özgürlüklerin şiddet yoluyla, demokrasiye aykırı yollarla ortadan kaldıran, baskı salan, korku salan, Militarist, Şöven,devlet anlayışından- Doğu ve Güneydoğu insanını Teba ve Kul olmaktan kurtaran, Bedensel Güvenlik Hakkı ve Varlığını sürdürme hakkını sağlayan, can güvenliklerinin sağlanmasını, potansiyel suçlu olmaktan çıkarılmalarını; yerlerinden, yurtlarından olmamalarını sağlayan ve göç'e sürgüne son veren, eğitim ve öğretimin yeniden başlaması, kötü muamelenin son bulması tedbirlerinin alınması için her türlü mücadeleyi amaç edinen, Türkiye'de ki ve Yurt dışındaki Türk Vatandaşı olan Türk-Kürt ve diğer yurttaşların Marksist, Sosyalist İlerici, Devrimci, Program ve Tüzüğü paylaşmayı, yaymayı ve zenginleştirmeyi kabul eden herkesin bir arada bulunduğu bir parti olduğunu kabul eden parti olmalıdır.

11- Parti; Barışı, özgürlüğü, silahsızlanmayı, yargı güvencesini, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti anlayışını, ülkenin tam bağımsızlığı, ulusal Egemenlik anlayışı ve ulusun bütünlüğü temelinde, her türlü sömürüye karşı çıkmayı, insanların ve ulusların ortak güvenliğini, doğayı ve ortak çevreyi korumayı amaç edinen bir parti olmalıdır.

12- Düşün, Kültür ve Sanat yapısını özgürleştirmek için denetimleri, yasakları ve baskıları kaldıran bir parti olmalıdır.

13- Savaşı, işsizliği, hayat pahalılığını önlemek, Adil, Hukuka dayalı, sosyal ve insanca yaşanacak, insan onuruna yaraşır bir düzeni getirebilmek için, korkak ve çekingen olayan cesur, atak ve Eylemsel Politikalarla işçilerin ve çalışan tüm kesimlerin mücadelelerini, örgütleriyle birlikte toplu eylemlere dönüştürmeye çalışan bir parti olmalıdır.

14- Tüm savaşların yarattığı dehşet ve korku buhranı sonucu ortaya çıkan Nato ve Varşova paktları gibi ilerlemeyi ve gelişmeyi önleyen bölgesel ve uluslararası kurumların kaldırılmasına çalışan bir parti olmalıdır.

15- Parti; Toplumun, kurumların, Devletin ve uluslararası ilişkilerin Demokratikleşmesi gereğine inanan ve bunun için çalışan bir parti olmalıdır.

16- Parti; Türkiye'de ve dünyada yurttaşların haklarını, mülkiyet hakkının üstüne çıkarmaya, işçilerin ve çalışan tüm kesimlerin haklarını kapitale üstün kılmaya, tüketicilerin haklarını mülkiyet, kapital ve üreticilerin haklarından üstün tutmaya çalışan bir parti olmalıdır.

17- Parti; Parti içi demokratik işleyişin, özgürce, eşitçe ve adilce mücadelenin, tartışabilir, eleştirebilir, üretebilir, yaratabilir ve adilce paylaşımının yollarını açan, üyelerinin açıklık ve katılım yoluyla ekonomik, sosyal ve yönetsel yaşamdaki rolünün artmasına çalışan bir parti olmalıdır.

18- Parti; üretken, sürükleyici, kavrayıcı, toplumun tüm kesimleriyle ileşitimi ve katılımı sağlayıcı, diyalog ve ortak davranışa açık ve hazır olan, soldaki güçler arasında diyaloğ, ortak davranış, güçbirliği ve dayanışmayı hayata geçirmeye kararlı olan bir parti olmalıdır.

19- Avrupadaki göçmen işçilerin birliğini sağlama amacıyla, oy hakkı, ve ana dilde eğitimi, savunan ırkçı hareketlere ve yabancı düşmanlığına karşı duran, vatandaşlıktan çıkarılıp ülkeye dönemeyen ve vatandaşlıktan çıkarılmadan yurtdışında siyasi mülteci olarak bulunan yurtsever, demokrat insanların, dönüşlerini sağlayan, onlara destek veren,

20- Ayrımsız genel af ve politik tutuklularla dayanışma içerisinde olan ve bunları gerçekleştirmeye çalışan bir parti olmalıdır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki parti; insan haklarına dayalı, her türlü baskı ve eşitsizliğe son veren sömürüsüz ve Türkiye emekçi halkının demokratik iktidarını amaçlayan siyasal bir kuruluş olmalıdır.

Ankara Milletvekili Kamil Ateşoğulları:

"ANAP İKTİDARI ŞAİBE VE ZAN ALTINDADIR!"

BAŞKAN- İkinci gündem dışı konuşmayı, **Bitlis İli Hizan ilçesi Kayadeler Köyü imamının cami avlusunda ölü bulunması hakkında Ankara Milletvekili Kamil Ateşoğulları yapacaktır.**

Buyrun Sayın Ateşoğulları.

KAMİL ATEŞOĞULLARI (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çağımıza ister bilimsel teknolojik devrim çağı diyelim, ister başka bir tanımlama yapalım, devletin demokratikleşmesi ve bireyin özgürleşmesi açısından baktığımızda çağımız barış ve insan hakları çağıdır. İnsan hakları da bir düş değil, ve önemli olan insan hakları ve temel özgürlüklerin tespitini yapmak, uluslararası belgeleri imzalamak değil, uygulamada insan haklarına sahip çıkmaktır. Aksi halde insanı kurtaramayız, insanımızı koruyamayız. Çağın gelişimine karşın, insanlık onuruna ters düşen uygulamalar baskılar ve aşağılamalar ve bunun kural durumuna getirildiği ülkeler yok değildir günümüzde. Bu ülkelerde en ilkel biçimde insan hakları ihlalleri yaşanmakta ve hala bu gibi olaylara üzülerek tanık olmaktayız.

Son zamanlarda, "Teslim ol" çağrısına uymama, güvenlik güçleriyle çatışmaya girmek, ölü olarak ele geçirme, yakalamak ve öldürmek maksadıyla keşif ve pusu faaliyetleri icrası gibi uygulamalara şimdi bir de intihar etme olayları eklenmiştir. Oysa kolluk güçlerinin görevi öldürmek değil suçluyu canlı yakalayıp yargı önüne çıkarmaktır. Halbuki bu yapılmayıp az önce verdiğim örneklerde olduğu şekillerde insanlar yargılanmadan öldürülmektedir.

Bu gibi ihlallerin başında da yargısız infazlar gelmektedir. Yargısız infaz, resmi görevlilerin bir mahkeme kararı ya da meşru savunma gibi mutlak bir zorunluluk yokken, insan öldürmek, yaşama hakkının Anayasaya aykırı bir biçimde devletçe ihlalidir ki, bu insan hakları ihlallerini en büyüğüdür.

Uluslararası Af Örgütü literatüründe yargısız infaz, Birleşmiş Milletler Örgütü literatüründe yasal olmayan infazlar, keyfi ya da kısa yoldan infazlar olarak tanımlanır. Türkiye'de de şüpheli kaybolma ve yargısız infazlar yaşanmıştır hâlâ da yaşanmaktadır; bunu üzülerek ifade ediyorum.

Son zamanlarda, "Teslim ol" çağrısına uymama, güvenlik güçleriyle çatışmaya girmek, ölü olarak ele geçirme, yakalamak ve öldürmek maksadıyla keşif ve pusu faaliyetleri icrası gibi uygulamalara şimdi bir de intihar etme olayları eklenmiştir. Oysa kolluk güçlerinin görevi öldürmek değil suçluyu canlı yakalayıp yargı önüne çıkarmaktır. Halbuki bu yapılmayıp az önce verdiğim örneklerde olduğu şekillerde insanlar yargılanmadan öldürülmektedir.

Şimdi bu bağlamda vereceğim örnek çok çarpıcı: 28 Eylül 1990 Cuma günü saat 12.00 sıralarında Bitlis İli Hizan İlçesi Uskundos Kayadeler Köyüne özel tim ve jandarma ekipleri gelirler; kadın ve çocukları zorla evlerine sokarak Köy İmamı İbrahim Döner'i, yerel adıyla Mele İbrahim'i sorarlar; camide olduğunu öğrenmeleri üzerine, köyün çevresini ablukaya alarak camiye giderler ve köy halkını evlerine gönderirler. Cuma namazı için camide toplanan köylülere de, ayrıca, evlerinden çıkmamaları ve çıkanların vurulacağı söylenir. Köylüler daha evlerine varmadan camiden silah sesleri gelir. Silah seslerinden yaklaşık iki saat sonra köye başka bir araba gelir ve imamın kardeşi Ömer Döner camiye çağrılarak kendisine kardeşinin intihar ettiği, cesedin yanında bulunan tabancanın da kardeşini ait olduğu söylenir. İtiraz etmesine karşın kendisini kimse dinlemez ve otopsi raporu hazırlanır. Rapora göre Melle İbrahim intihar etmiştir; tek kanıt ise cesedin yanında bulunan tabancadır. Resmi açıklama böyle; ama çevrede hiç kimse intihar olayına inanmamaktadır.

Sonuç olarak: İmam İbrahim Döner şakağına sıkılmış kurşunla camide öldürülmüştür. Buna köylüler ve Bitlis halkı inanmamaktadır çünkü, İbrahim Döner tabanca taşımamaktadır. Bölgedeki her toplu gözaltına alınmalarda sürekli gözaltına alınan, hatta bir defasında tırnakları çekilen imamın, bu kez gözlatına alınmaması zaten o çevrede merak konusudur. Kendisine ne yapılacağı merakla beklenmektedir ve beklediklerini de aynı gün öğrenir o köylüler.

Köylülerin camii terketmesinden hemen sonra enterne edilen bir kişinin intihar ettiği savı inandırıcı değildir, Bitlisliler buna inanmamaktadırlar. Son olarak, vücudundaki sıyrık ve bereler de bunun intihar etmediğini, önce dövüldüğünü, sonra da tabancayla vurularak öldürüldüğünü göstermektedir. Sayın İçişleri Bakanı eğer bunun açıklık kazanmasını istiyorsa kendilerinden bir isteğim olacak; fethikabir uygulatabilir, balistik inceleme, uzmanlarca yeniden otopsi, tabancadaki parmak izlerinin tespitini yaptırarak bu konuyu açıklığa çıkartır, yoksa intihar olayı kendi üstünde ve yapanların üstünde kalacaktır.

Camiye bile devlet terörünü sokan ANAP Hükümeti, bu olay nedeniyle şaibe altındadır, zan altındadır. Bu konuda Hükümete düşen iki tavır vardır. Bunlar; bu olayları yapanları korumak için ya suçu yüklenmek -ki, bugün bunu yapıyor- ya da Hükümet aklamak için gerekli soruşturmayı tarafsız ve inandırıcı bir biçimde yaparak, olayı ortaya çıkarmak, suç faillerini adalete teslim etmek ve ülkenin saygınlığını korumaktır. Eğer bütün bunlar da yapılmıyorsa Sayın İçişleri Bakanına düşen bir görev vardır, bu erdemli yolu izleyip izlememek kendi kararına bağlıdır. siyasal görevlerde beceriksiz olanların, başarısız olanların izleyeceği birtek yol vardır, istifa etmektir.

Tümünüze saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Ateşoğulları.

Hükümet adına cevap vermek üzere, Sayın İçişleri Bakanı Ab-

dulkadir Aksu, buyurun Sayın Aksu,

İÇİŞLERİ BAKANI ABDÜLKADİR AKSU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara Milletvekili Sayın Kamil Ateşoğlulları'nın, biraz önce, gündem dışı burada yapmış oldukları konuşmayla ilgili olarak görüşlerimizi arz etmek üzere huzurlarınızdayım; bu vesileyle hepinize saygılar sunarım.

Efendim, biraz önce burada konuşulan olay, 28 Eylül 1990 günü, Hizan ilçesi Kayadeler Köyünde vuku bulmuştur. Aynı gün, Hizan İlçesinde görevli bir güvenlik timimiz, Kayadeler Köyünden aranan 2 kişiyi almak üzere bu köye gelmişlerdir. Alınacaklardan, arananlardan biri camiye yakın bir evde oturmaktadır. Tim, köyde bu görevini ifa ederken, camiden bir el silah sesi geldiği duyulmuş; köydeki vatandaşlarla beraber camiye gidildiğinde, adı geçen imam İbrahim Döner'in, caminin içerisinde, yere düşmüş vaziyette, yanında da bir tabanca olduğu halde görülmüştür. Bunun üzerine, bu görevli birliğin komutanı, derhal Hizan Cumhuriyet Savcısına olayı intikâl ettirmiş; saat 13.00-13.15 sırasında bu patlama olayı meydana gelmiş, saat 14.00'te Cumhuriyet Savcısı, yanında İlçe Adlî Tabibi olmak üzere aynı köye gelip, gerekli tahkikatı ve soruşturmayı yapmaya başlamışlardır.

Savcı nezaretinde yürütülen bu işlemler sırasında, cesedin yanında, 1 adet 7.65 çapında Fransız yapımı A marka tabanca, bu tabancaya ait şarjör, 7.65mm. çapında 2 adet .... marka mermi ve 1 adet boş kovan, 1 adet tabanca kılıfı bulunmuştur. Yapılan tespitlerde, adı geçen imam İbrahim Döner'in, bitişik atışla, bir kurşunla yaralandığı tespit edilmiş; ancak cesedin üzerinde çıkan bir kâğıtta da kendi yazısıyla, intihar etmiş olduğunu ve tabancanın da kendisine ait olduğunu belirtmiştir. Olay, cumhuriyet savcısının nezaretinde, adlî tabip tarafınan otopsi yapılmış ve adlî soruşturma da devam etmektedir.

Biraz önce, arkadaşımın buradaki iddiasını gerçekten esefle karşılıyorum. Çirkin, delilsiz, mesnetsiz bir iddiadır. Böyle bir iddiayı da şiddetle reddediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

Kaldı ki iddia edildiği gibi, bu görevli birliğimiz, köye bu imamı almak için gelmemiştir. Bu imamın geçmişte bölücülük propagandası yapmaktan hakkında sıkıyönetim mahkelerinde dava açılmış, tutuklanmış, ama bu olayda köye gelen birlik, imamı almak için gelmemiş, olay cuma namazı sırasında olmamış, cuma namazından çok sonra olmuştur. Ve köylü de camiden çıkartılıp evine kapatılmamıştır. Bütün bunlar, - biraz evvel de dediğim gibi asılsız, mesnetsiz, çirkin iddialardır. Olayın adlî merciler tarafından soruşturması yapılmaktadır. Şimdilik söyleyeceğim bu kadardır. Hepinize en derin saygılarımı sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Olayı incelemek için oraya komisyon gönderseydin.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Bakan.

İzmir Milletvekili Kemal Anadol :

"TERMİK SANTRAL KARADENİZ'İ ÖLDÜRÜYOR"

TBMM BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından YAZILI olarak cevaplandırılması için aracılığınızı dilerim. Saygılarımla. 31.10.1990

Kemal ANADOL
İzmir Milletvekili

1-Zonguldak Çatalağzı'nda kurulan yeni termik santralın çıkardığı pis atık suların denize döküldüğünü ve Karadeniz'in giderilmesi olanaksız biçimde zarara uğradığını biliyor musunuz?

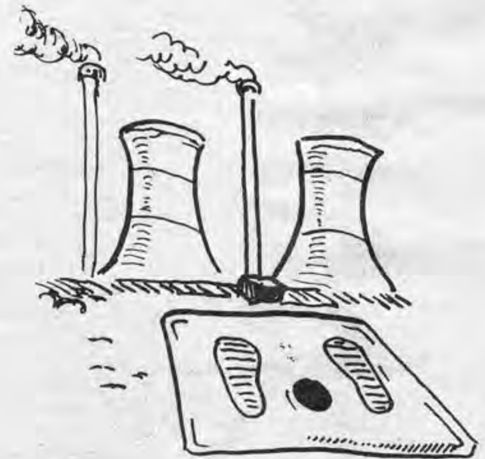
2-Biliyorsanız bu zararın giiderilmesi yolunda şimdiye kadar ne gibi önlemler aldınız?

3-Önlem alınmadıysa sorumluları kimlerdir? Haklarında ne işlem yapılmıştır?

4-Termik santraldan elde edilen elektriğin sağladığı gelirle Karadeniz'in uğradığı ve giderilmesi imkansız zararın mukayesesini yaptınız mı?

5-Pis atık suların Karadeniz'e bırakılması sonucunda deniz içindeki ürünlerin ve canlıların uğradığı zarar ve deniz kirlenmesiyle insanların uğradığı zararın bilançosu çıkarıldı mı?

6-Çıkarılmadıysa Bakanlığınıza bağlı Genel Müdürlüklerde veya bağımsız olarak çalışan böyle bir ünite var mı? Yoksa kurmayı düşünüyor musunuz?

YEREL GİRİŞİMCİLERDEN

KURULUŞ KURULTAY'INA HAZIRLANIRKEN YAŞADIĞIMIZ SÜRECİ DEĞERLENDİRMEDE İLKESEL YAKLAŞIMIMIZ NASIL OLMALIDIR?

MEHMET TOKER
İzmir

SBP girişimi, içinde bulunduğu süreci tamamlayıp Kuruluş Kurultayını yapacak ve Parti kurulacak. Bunun, bu sürecin başkaca bir sonuçla naktalanması artık olanaksızdır. Bu, bu süreçte yer alan almayan tüm Sosyalistlerin tarihsel sorumluluğudur.

Ancak sorumluluk sadece biçim olarak partinin kurulması ile sınırlı değildir. Süreçte yaşadığımız kimi olumsuzluk ve yetersizlikler, bu süreci omuzlayanlar başta olmak üzere herkesi karamsarlığa itmekte ve bu tarihsel sorumluluk ,bazen ama birçok kesimde biran önce sonuçlandırıp kurtulunması gereken bir yük olarak değerlendirilmektedir, gibi bir kanaat taşımaktayım. Böylesi bir yaklaşımla da kimi sorumluluklarımızı, attığımız adımları ve aldığımız kararları enine boyuna, doğru bir biçimde tahlil edememekteyiz. Veya bunun zorunluluğunu kavrayamamaktayız .

Böylesi değerlendirmeler sorumluluklarımızı arttırmaktır. Özellikle bu süreci omuzlayan kimi girişimci arkadaşlar soluk ve enerjilerini daha düzenli bir şekilde ayarlayıp, içinde bulunulan durumu ve yaşadığımız süreçteki yetenek ve olanaklarımızı doğru bir biçimde hiçbir abartmaya veya olduğundan daha küçük yorumlamaya sapmadan belirleyip, bu yetenek ve olanaklarımıza denk düşecek görev ve işleri hedeflerse karamsarlıklarımızı azaltacak ve üzerimize düşen tarihsel sorumluluklarımızı yerine getirmek daha olanaklı olacaktır diye düşünüyorum.

Bunları söyleme gereğini niçin hissettim? Gerek genelde, gerese yerel insiyatif çalışmalarında gözlemlediğim şeyler bunları yazmama neden oldu.

Dünyada olan şeyleri, Sosyalist sistemde olanları, insanoğlundaki genel değişimi doğru tesbit edemememiz yüzünden, bu genel değişimin ürünü olan birçok gelişmeyi subjektif olarak birey ve çevrelere sorumluluk yükleyerek tanımlama yorumlama gibi bir kolaycılığa yöneliyor ve doğal olarak sürecin gelişimini olumsuz olarak etkiliyoruz ve sorunların çözümünü değil yeni yeni hiçte haketmediğimiz sorunların oluşmasına katkıda bulunuyoruz. Örneğin; Sürece katılımdaki ilgisizlik ve büzülmenin nedeni olarak kimi kişi ve çevreleri suçlama alışkanlıklarımız.

Tabii bütün etkenleri en büyüğünden en küçüğüne kadar hepsini gözönüne alarak olayları değerlendirmeliyiz. Yani en küçük etkende olsa gözden kaçırmama gibi bir doğru yaklaşım hassasiyetiyle olayları değerlendirirken; Bilmem hangi tarihte hangi yerde A kişisinin şu tavrı nedeniyle B,C kişileri bu sürece olumlu yaklaşmıyorlar gibi bir saptamayı yapmaya çalışırken, Dünyadaki genel değişmelerin ve insanların istek ve arzularındaki değişim ve buna bağlı olarakta değiştirilmesi gereken ilkesel konular gözardı edilirse işte o zaman sorunlarımızın üstesinden gelmek olanaksızlaşır. Bunun terside tabiiki doğrudur. Gözardı edilmemelidir. Ama sürece yeni bir ivme kazandırabilecek bir sıçrama sağlayabilecek olanağı yakalayabilmemiz ancak bu ilkesel değişimleri yakalayabilmekle mümkün hale gelecektir. Bu değişimi yakalayamadığımız sürece bu kısırlık ve darlıktan kurtulmak olanaklı olamaz diye düşünüyorum. Böyle yaklaşabilirsek enerjimizi nereye yöneltmemiz gerektiğini daha doğru tesbit edebiliriz.

Hala tanımını bile doğru dürüst olarak yapamadığımız bu değişimin, gelişimin olumsuz diye nitelediğimiz sonuçlarını ortadan kaldırmakta öyle hemencecik kısa sürede ve kolayca olabilecek birşey değildir. Bunu söylerken rahatlamak, rehavete düşmek için söylemiyorum. Bunun tesbiti sonucu rehavete düşmek biryana kanaatimce daha çok ama doğru zamanda ve doğru yerlerde doğru işlere enerji harcamak gibi bir sorumlulukla karşı karşıya kalacağız. Politik mücadele uzun erimli ve düzenli bir solukluğu gerekli kılıyor. Uzun erimli ve sürekli bir çaba ancak sonuç alıcı olacaktır.

Böylesi bir yakşamın sonucunda;

- Birkez olanaklarımızı yetenek ve işyapma kabiliyetimizi yeniden ve ciddi olarak ama duygularımızdan uzak birkez daha yeniden değerlendireceğiz ve tesbit edeceğiz.

-Bu olanaklarımıza uygun düşecek işleri önümüze görev olarak koyacağız

-Karamsarlıktan süratle uzaklaşıp, gerçek enerjimizi kullanma istek ve arzusu ile kararlılığını yakalayacağız.

- Ve sonuçta belki şu anda arzuladığımız büyük gelişmeleri istediğimiz büyük değişimleri sağlayamamış olacağız ama günün gerek ve olanaklarıne denk düşen işlerin üstesinden gelmiş olacağız. Böylece birlikte iş yapma açısından gerekli moral düzeyi yakalama olanağını bulacağız.

Bence önemli gördüğüm bir konuya değinmek istiyorum.

Yenilenme kelimesini hiçbirimiz dilimizden düşürmüyoruz. Herbirimiz ne yapıyorsak bize göre o yenilenme oluyor. Belkide doğalı da bu. Ama yaptıklarımıza, değerlendirmelerimize şöyle bir

baktığımızda çoğu kez yenilenme adına eski olumsuzluklarımızı pişirip pişirip ortaya sunuyoruz.

Tabiiki yeni geçmişin üzerine inşa olacak. Yeninin geçmişten kopuk sanki bugün birdenbire ortaya çıkan birşey gibi yorumlanması tabiiki olanaksızdır. Geçmişi olmayan şeyin geleceği de olmaz. Diyalektik düşünce tarzı bu yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Ama yeniyi yaratırken, yeniyi kurmaya, oluşturmaya çalışırken bugünü, bugünkü değerleri gözönüne almadan tümüyle geçmiş, yani dünün verileri ile sonuca ulaşmak olanaksızdır. Çünkü yeni bugünün bir gereksinimidir. Yarına yönelik olacaktır.

Örneğin; Potansiyelimizin değerlendirmesini yaparken tümüyle dünün verileri ile yoruma ve sonuca gitmeye çalışıyoruz. İşin başında, işe başlarken ve düşünmeye, yorumlamaya başlarken tabiiki dünün verilerini ele alacağız ama bugünkü potansiyelimiz nedir diye sorduğumuzda bunun yanıtı bugün yeniyi kurmak için çaba gösterenler olmalıdır.Yoksa dün bu mücedelede var olan herkesi potansiyelimiz diye düşünüp işe koyulup yola çıktığımızda hayal kırıklığına uğramamız ve sonuçta karamsarlıklara düşmemiz kaçınılmazdır. Ve tabii böylesi bir yaklaşımın en olumsuz yanı; Sürece katılanların enerjisini, katılmayanlar adına heba etmektir. Çünkü birçok toplantı birçok iş yeterli çoğunluk olmadığı, gerekli katılım olmadığı gerekçeleriyle iptal edilmektedir. Yeterli sayıyı belirlerken gözönüne aldığımız nedir? Dün çalışmaya katılanlardır. Dün çalışmaya katılanları gözardı etmeden, onların tekrar çalışmalara katılmaları için gereken çabayı göstererek ama en temelde bugün çalışmaya katılanların istek ve enerjilerini temel alarak yürümeliyiz.

Ve mutlaka toplumdaki, bireydeki değişimleri hesaba katarak, onların bugünkü istemlerini temel alarak yürümeliyiz. Bugün, bugünün verilerini temel alarak yürümeyi becerebilirsek yarınımızın olabileceğini hiç aklımızdan çıkarmamalıyız.

Gerek birey olarak gerek grup, parti, kesinolarak dün yapılan yanlışlarımızın (Bugüne göre) üzerinde politika oluşturmamız mümkün değildir. Geçmişi değerlendirirken, bugünün verilerine, istem ve beklentilerine ışık tutması bugünün sorunlarının çözümünde yardımcı olabilmesine hizmet etmesi temel alınmalıdır. Yoksa bugün dünün sorunlarını tartışarak çözmeye çalışmak gibi bir çabanın hiçbirşeye faydası olamayacaktır. Aksine bizi yaşadığımız günden gerilere götürecek ve bugünkü sorumluluklarımızı yakalamamıza engel olacaktır. Bunu derken geçmişimizi sorgulamamalım, bırakalım örtelim üstünü gitsin demiyorum. Aksine alabildiğine ince eleyip sık dokuyarak değerlendirelim. Doğruları, bugüne ve geleceğe yönelik deneyimlerimizi çekip alalım, yanlışlarımızıda belirleyip ders alalım, yanlışlarımızı bugüne, bugünden yarına taşımayalım. Tam da buna yönelik olarak geçmişimizi sorgulayalım. Bir yargıç bir savcı gibi konumlara düşmeden bunu yapmaya çalışalım. Çünkü toplumsal gelişmelerin yargıcı, savcısı yine toplumsal gelişmelerdir, tarihsel süreçtir.

Bugün dünle ilgili olarak, hiçbirimizin bir diğerimizi birey olarak yargılama ve mahkum etme şansımız yoktur. Çünkü değerledirmeyi bugün yapıyoruz, ayrıca dünü hep beraber yaşadık, güzelide, çirkinine hep beraber yaşadık. Dünün güzelliği benim, çirkinliği A kişisinin demek sorumlu bir yaklaşım tarzı değildir.

İşte bu anlayışla her adımda öncelikle kendimizi sorgulayan bir anlayış ve yaşanılan anın gereksinim ve olanaklılıkları ile karamsarlıklara kapılmadan aktif, politik, demokratik ve kollektif olmayı temel alarak yürümeliyiz.

BİRLİĞİN NERESİNDEYİZ?

Macit Demir /İsmet Karayağmurlu
Mersin

Olumsuzlanma, kavramın kendisinden de anlaşıldığı gibi daha yeni, daha iyi ve daha olumluyu temsil edece bir niteliğe dönüşürken eskinin,yani olumsuzlananın yerini yeniyi temsil edece olana bırakmasıdır.

Olumsuzlanan eskiyi temsil eder. Amaçlanan şey, ya da gelişmeni eğilimi yeninin eskinin yerini alması yada varlığını sürdürmesi biçimidir. Bu nasıl olacaktır? Eskiyi güçlendirerek mi?yoksa eskinin yerini alacak olan yeninin güçlendirilmesi eğilimi ve istemi ile mi? Elbette yeni ile, Doğası gereği, gelişmenin bu süreci oluşurken gerekçelerini koşul ve yasallıklarını kendi bu içerisinde taşıyarak gelişir. Ancak yeninį sağlıklı oluşumunda KENDİLİĞİNDENLİĞİN TEK TARAFLILIĞI içerisinde değli, yeni için gerekli olan alanaklarında çoğlutulup güçlendirilmesi gayreti ve çabası içerisinde ve eski birikimlerin olumlu değer ve kazanımlarının olabildiğince eksiksiz olarak yeniye taşınabilmesi ilkisi ile gerçekleşir.

Yeni, yeni olan düşüncelerin, yeni oluşacak yapıların, olguların ve nalyışların somut olarak bütününü temsil etmeye daha yakın ve bugüne özgü olan şeyleri kendi içinde daha çok taşımaya elverişli olduğu için yenidir. Bugün için BİRLİK HAREKETİ de böylesi bir olguyu temsil etme anlayışı ile tam da karşımızda duruyor. Evet, belki gelecek için koşulsuz ve mutlak bir güvence değil, ama gelecek için geçmişle bugün arasında atılan güçlü bir adım, sağlam bir köprü ve paha biçilmez önemde bir kazanımdır.

BİRLİK, bir yerekadar, bir noktadan sonra var olan yapının yada yapıların terk edilmesi, kısacası sona erdirilmesidir. Elbette terk edilmesi derken, geçmişin sorunlarının,taleplerinin ve hedeflerinin en geniş anlamda yeni partiye aktarımıdır. Bu deği-

şimi yaşarkende geçiş sürecinde mekanik ve ölgün bir geçiş yerine daha dinamik ve canlı olarak gidebilmeyi hedef almalıyız. Çünki böyle bir tempoyu yakalayabilmenin bize kazandıracağı ve itici olabileceğine inandığımız bir çok avantajları vardır.

Yeni partiye giderken sorunların ve bu sorunların getirdiği olabildiğine birikmiş yüklerden bir yerele kaçış yada sığınma iç güdüsü yada bilinci ile değil, var olanve çıkabilecek (Ve çıkmış, muhtemel görülen) yeni yeni sorunlarında önümüze çıkardığı görev ve sorumluluklarımızı bir kenaka atmadan, tam tersine bu sorunların çözümünde daha güçlü ve zengin biryapı ile daha geniş birkitleyi düşünce ve enerjilerini aynı yönde aynı noktadan vuracak şekilde yoğunlaştırmanın olanaklarınıda genişletmiş ve güçlendirmiş oluyoruz.

Görünen ve bilinen gerçek o ki yaşana sorunların çözümü ne T.B.K.P. nin tek başına talip olması hernekadar sorunnu tarafı olarak görülse ve kabül edilsede iktidarın bu yönde politikalarını değiştirebilecek ve güncel politik iradeye egemen olabilecek bir karış çıkışı fiili olarak örgütleyecek örgütsel-politik, moral öznel ve nesnel koşullara sahip değildir.

Bilinen, yaşanan ve aşılmasının güçlüklerinide bildiğimiz sorunlar vardır.Bu sonurlar sadece T.B.K.P nin içsel, politik-örgütsel sorunları değil. Daha çok da, sosyalizmni, sosyalist yenilebilmenin sorunlarıdır. Hiçde hazırlıklı değilken yakalandığımız bu değişim rüzgarının önümüze çıkardığı sorunların nasıl aşılacağı sorusunun yanıtları,tahrip olmuş beyinlerle henüz bulunabilmiş değilken, bu sorunları neyle, nasıl, hangi araçlarla aşacağız. Bu noktadaki görevleri tek başına T.B.K.P.ye yüklüyebilirmiyiz. Yoksa T.B.K.P.ninde ötesinde onuda aşan ve genel olarak T.B.K.P. ile birlikte onunda bütün boyutlarıyla içinde yer aldığı tüm birlik güçlerinin sorunumu dur? Sorunu sahibi herkesdir.Yani tüm demkorasi güçleridir. Çözümünün muhataplarıda aynı güçler olmalıdır. Herkesin de böyle bir hakkı olduğu inancındayız.

T.B.K.P. nin Dört Haziran kuruluş başvuruşu ve bu tarihi izleyen sonraki kuruluş süreci ile birlikte T.B.K.P. faaliyetleri doğal olarak öne çıktı. Birlik arka plana itildi. Birliğe olan ilgi ve duyarlılık yön değiştirdi. İnsanların , birlikle ilgili beklentileri, bu yöndeki atılması gereken adımlar, birliğin selameti bakımından yerine getirilmesi gerekli görevler, yeni bir yapıya giderken, birliğin temelini oluşturacak yapı taşları maddi ve psikolojik olarak tam olarak oturtulamadı. Böylece giderek Birlik Partisi girişimi bir üvey evlat muamalesi gördü. Şu andaki durum 23 Haziran kurultay ve kurultay öncesi durumla karşılaştırıldığında, nicelik ve nitelik olarak daha ileri bir durumu temsil ettiğini söylemek sanıyorum yanıltıcı olur.

Gelişmeler bu noktadan sonra, insanlarınkonum alma, olayların birtarafı olma konumuna getiriyor. Böyle bir durum bile BİRLİK VE BİRLİĞİN hedefleri bakımından Kasım Kurultuyanın sayılı günlerinin yaklaştığı şu günlerde bizleri daha olumsuz noktalara sürürklemenin gerekçelerini yaratabilir. BU BİR TEHLİKE YADA TEHLİKENİN ÖN SEZİLERİDİR. Kuruluş sürecini 24-25 Kasım da somutlaşması ile birlikte bu tehlike insanlarımız üzerinde danha dolaysız biçimleri ile hissedilecektir.

Birlik hareketinin başında vardık. Ve her şeyimizle her düzeyde görevler aldık. Şu andada gerek politik yapı, gerekse de tek tek kişiler olarak sözlerimizi yerine getirmemiz, üstlendiğimiz görevlerimizi ve sorumluluklarımız tamamlamamamız gerektiği inancındayız.

Şu anda ortaya çıkan ve içinde yaşadığımız durum;

Birbirin ayırdı gibi görünen iki farklı yapı, iki ayrı yerde duruyor. Örgütsel yapısı, bulunduğu politik konum, kazanmaya ve yerine getirmeye çalıştığı işlevleri ve bugün için önüne koyduğu hedef ve amaçları bakımından, ciddi bir ikilem ve kimlik bulanımının yaşandığını ve yaşanacağını söylemek sanıyoruz kehanet değildir. Bugünden önemle görmemiz ve üzerine basmamız gereken bir konudur diye düşünüyoruz.

Böyle bir kimlik bunalımı yaşanırken, kişiler yeni oluşacak olan partinin kimliğini ne zaman ve nasıl kazanacaklar. Yeni kimliğini partinin kuruluş sürecinde kazanamayan insanlar, sonradan, böyle bir partinin içerisinde sağlıklı olarak yeralabileceklermidir? Böylesi bir ikili yaşam biçiminde kişinin kendine ait, potansiyelleri, yeni partileşme sürecine aktarabilmesinin güçlükleri vardır. Bu güçlükleri ortadan kaldırmak gerekir. Bunun yolu nedir? Belkide, yenilenme ve yeniden yapılanma düşüncesinin en önemli ve en zor ama bir o kadar da yaşamsal ve zorulu kesiti ile bir buluşma noktasındayız. Yani ikili yapının ortadan kaldırılması noktasında.

Böyle bir taleple T.B.K.P. nin örgütsel yapısının güçlendirilmesi ilişisi arasında geçiştirilemez ve retelenemez bir çelişki vardır. Bu çelişki T.B.K.P. nin örgütsel yapısını koruması ve güçlendirmesinde T.B.K.P.nin misyonunun tamamlanması gibi bir eğilimde kesin ve kararlı gkibi görünmesi eğilim ve tutumuyla çözülemez.

Henüz, halen yitirmediğimize inandığımız, iki elimizin arasındaki bu olguyu bir kez kaçırırsak bir daha tekrar yakalayamacağımız ve yerine koyabilecek yeni bir seçeneğimizinde olmayacağı tehlikesinide unutmamak düşüncesi ve dileği ile.

25.10.1990 MERSİN

YARINI BUGÜNDEN KURACAĞIZ

Orhan Bilikvar
İzmir

Bu tümce geçmişte çokca kullanıldı. Yarın için bugün yapılanları anlatmak amacıyla. Ama bugün bu tümceyi farklı bir biçimde algılayarak yeniden düşünmeliyiz. Farklılık "bugün, yarın için ne yaptın" anlayışından sıyrılıp, bugün yaptığımız her şeyin yarının biçimini, içeriğini belirlediğini düşünmekle başlamalı. Bu yarın olmasını istediğimiz herşey için geçerli. Örneğin kısa bir süre sonra kurulmasını istediğimiz parti için de geçerli.

Tek tek kişiler olarak yaptıklarımızın böylesi bir önem taşıdığını görmeliyiz. Bugünü "yaparken" yarını yarattığımızın gerçekten bilincine varmalıyız. "Tabiiki yaptıklarımız yarını oluşturacak" diyerek değil, bunu özellikle düşünerek. İşte bu nedenle içinde bulunduğumuz dönemde kendimizi tarih sürecinde tanımlamalı, her zamankinden çok daha fazla objektif olarak sorgulamalıyız. Geçmişte bugüne uzanan yargıların, çelişkilerin- belkide çıkarların- ötesinde düşünmek zorundayız. Şu ana değin biriktirdiğimiz bütün yargıları, değerleri, bilgileri alışkanlıkları değiştirmeye hazır olmalıyız. Kendi kafamızdakileri değişmezlik olarak algılayarak nereye varabiliriz? Yarını yeni bir biçimde yaratmayı nasıl başarabiliriz? Değiştirmeye hazır olacağımız şeyler söylemlerin ötesinde mantığımız, davranış biçimlerimiz, psikolojimiz olmalı.

İşte bir örnek;

" TBKP hakkında geçmişten kaynaklanan ve özünde psikolojik sayılabilecek nedenler". Her şeyden önce bunun varlığının davranışlarımızda önemli bir etken olduğunu açıkça söyleyebilmek çözüm yolunda önemli bir adım.

Bu olgu şu anda davranışlara, tercihlere "güvensizlik" olarak yansımaktadır. Evet SBPG içinde bir "Güvensizlik olgusu" vardır. Bugüne değin doğrudan ifade edilmeyen güvensizlik psikolojisinin bizzat kendisi güvensizliği üretmektedir. Yaygın olarak görülenin aksine yalnız TBKP'ye karşı değil büyük ölçüde bunun beslediği TBKP'lilerden, içinde oldukları SBPG'ye karşı da yönelmektedir.

TBKP'liler bugüne değin kendilerine yöneltilen güvensizlik baskısından dolayı birlik içinde pasifize oldular. Bununla birlikte -dikkat edilmesede- baskı TBKP'liler içinde birliğe - belirsizlik durumunun ürettiği şüpheyle yaklaşma sürecini besledi, beslemeye devam ediyor.

Bu noktada sorun şimdiye değin yanlış formüle edildi. Sorun TBKP'ye, TBKP'lilere güvenme-güvenmeme gibi kısır bir boyutta değildir. Sorun TBKP'lileri kazanıp, kaybetmededir. Sorun tüm bileşenlerin birbirlerini kazanma yönünde yaklaşımlarını biçimlendirmesindedir. Oysa birlik isteminden kaynaklandığı dolaylı olarak ifade edilen, yaklaşımları biçimlendiren güvensizlik olgusu TBKP'lileri kaybetme sürecini yaratıyor. Yani bizzat birliğe karşı rol oynuyor. Güvensizlik döngüsünün sonucunun başarı olmayacağını söylemek sanırım kehanet olmayacaktır.

Toparlarsak, yeni bir kurumun oluştuğu belirsizlik ortamının şüpheyi üretmesi kaçınılmaz olabilir. Ama birliğe katkı yapıp yapmadığımızı belirleyecek olan; şüpheyi eritecek yeni temeller yaratma çabasına girmemiz yada şüpheyi temel almamızdır. Davranışlarımızı, yaklaşımlarımızı hangisinin biçimlendirdiğidir belirleyici olan.

İşte yargılarımızı, bilgilerimizi sorgulamaya buradan başlayabiliriz. Yarını bu kaygıların etkisiyle biçimlendirmemek için, yarına güvensizlik tohumları atmamak için değiştirmeye buradan başlayabiliriz. Birlik çalışmalarına katılan herkesi öncelikle sorumlu ve güvenli görmeliyiz. Ancak bundan sonra somut olumsuzluklar varsa mutlaka açıkça tartışmalı, puslu bir havanın kaynağı olmamalıyız.

Yarını bugünden yalnız bunlarla değil kullanacağımız yöntemlerle de belirleyeceğiz. Yani kuruluşa kadar böyle olsun sonra değiştiririz diyemeyiz. Kuruluşa kadar olan süreç yaklaşım biçimlerimiz, yöntemlerimiz kuruluştan sonrasını belirliyecektir. Yarın partinin yaygın-demokratik işleyişli, heterojen bir yapıda olmasını istiyorsak bugün bu iki olgunun sentezi olan yöntemi yaşayarak yaratmalıyız. Yani tabandaki ağırlıklar oransal olarak yansıyabilirken, bununla birlikte farklılıkların temsili olarak her koşulda yansıyabildiği bir sistem. Aksi takdirde şimdilik oransal ağırlıklar yansımasın demek şimdilik yaygın-demokratik işleyiş olmasın, şimdilik tabanın etkinliği olmasın demektir. Gerekli işleyişi parti kurulduktan sonra buluruz demektir. Bu kritik bir noktadır, çünkü işleyişi yaratma süreci aynı zamanda partinin kişiliğini, kimliğini yaratma sürecidir.

Partinin değerlerinin, kimliğinin belirlendiği bu tartışmalı günlerde konsensuslar yaratamazsak, farklılıklar yokolur kaygısıyla, güvensizlikle birlikte varolmanın yöntemini bugünden bulamazsak bu belirsizlik temelinde kurulacak parti gelecekte gerekli yöntemi çok daha zor yaratabilecektir. Çünkü o zaman parti kurumlaşmış olacak, dikkatler dışa yönelecek, gündelik pratik politika ağırlık kazanacaktır. Tersini de söylemek, Partinin dışa açılmasını istiyorsak şimdiden yaşayarak partini işleyiş yöntemini yaratmalıyız.

Farklı bir biçimde söylersek; hamur sertleşmeden özgün biçimi veremezsek kırarak vermek zorunda kalacağız. Belki de parçalayacağız.

SAVAŞ "GO HOME"

Ahmet Çoban / İstanbul

Körfez Krizi yüksek gerilim noktalarında olmasa da sürüyor ve daha da süreceğe benzer. ABD'nin asıl amacının da, Kuveyt'i kurtarıp, Suudi Arabistan'ı koruyup kollamak değil, petrol zengini Ortadoğu'da doğrudan kendi gücüyle istikrarı(!) kurmak ve çıkar politikalarını dolaysız yaşama geçirebileceği otoriteyi sağlamak düşüncesiyle yerleşmek olduğu her geçen gün daha iyi anlaşılıyor.

Daha uzun süre Arap çöllerinde ramboculuk oynayacak olan ABD askerlerinin morallerini düzeltmekte tabii biz güvenilir müttefike düşüyor. Dolmabahçe'yi aşıp Beyoğlu sokaklarına kadar uzanan "YANKEE"leri gören 68'lilerin "GO HOME"ları kursaklarında kalıyordur herhalde. Tabii "go home"ları kursaklarında kalan sadece 68'liler değil. Biz bugünün gençleri de aynı derdin ortağıyız. Çünkü artık ülkemizde "yankee go home" demekte "savaşa hayır" demek kadar zor.

Bir ölçüde durulmuş gibi görünse de, ABD askeri varlığı sürdükçe bölgede çatışma olasılığı hep varolacaktır ve iktidar sahiplerinin (ya da sahibinin) politikaları sayesinde böyle bir çatışmadan ilk zarar görecek ülke de biziz. Korkunç bir vurdumduymazlıkla ülkeyi olası bir çatışmanın ilk hedefi haline getiren politikaların sahipleri, çıkacak savaşın doğrudan tarafı olacak olan halkın tepkilerini kulak arkası ediyorlar. Kulak arkası edilen sadece bunlar değil. Birleşmiş Milletler kararı diye, ambargoyu ülkenin çıkarlarını hiç düşünmeden ilk önce uygulayıp, halen bölgeye asker göndermeye hazır olan ANAP iktidarı yine BM kararı olan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni unutuyorlar. Hatırlatalım:

İHEB md.3 - "Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti her ferdin hakkıdır."

ANAP iktidarı ülkeyi savaşın eşiğine sürükleyerek önce insanlarımızın yaşama hakkını ipotek altına almıştır. Savaş tehlikesi bahanesiyle engellenen grevler ve diğer demokratik mücadele yol ve araçları da kişi hürriyeti ve emniyetinin pervasızca çiğnenmesinin somut örnekleridir. Halkın sırtına yüklenen ölçüsüz zam furyası da ayrı bir Körfez oyunu.

Körfez bölgesinde ülkemizin de taraf olacağı bir savaşın nelere yolaçacağını ve kimlere yarar sağlayacağını henüz sadece savaş tamtamlarının çalındığı bir dönemde yapılanlardan anlamak gerekmektedir.

Ulusal ve uluslararası çıkar çevrelerinin dışında kimseye yarar sağlamayan savaş dönemlerinden en fazla etkilenen ve etkilenecek olan toplumsal kesim de gençliktir. Karar alma süreçlerine katılım hakkı toplumun diğer kesimlerine oranla daha fazla engellenen, hatta ülkemizde tamamen ortadan kaldırılmış olan gençlik. Gençlerin yaşamayı seçebileceğini bile düşünmeyen iktidarlar bugünlere kadar silah verdiler asker olundu, "öldürün" dediler öldürüldü. Gençlere politika yapmayı yasaklayan politikacıların politikalarıyla ölüme yollanan hep gençler oldu.Bugünde aynı oyunlar oynanıyor. İşin acı olan yanı bu oyuna basının da çoklukla katılıyor olması. Açıktan savaş kışkırtıcılığı yapan günlük basın bir insanlık suçu işlediğinin ne zaman farkına varacak. II. Dünya Savaşı'ndan sonra tüm dünya ölçeğinde kabul gören tek propaganda yasağı ırkçılık ve savaş kışkırtıcılığına ilişkin olandır. Ne yazık Türk basınının büyük bölümünün dünden bugüne yaptığı budur.

Tarih boyunca yüzlerce, belki binlerce kez savaştı insanlar. Milyonlarca insan kardeşleri tarafından öldürüldü. Bunların kimine haklı savaş dendi, kimine haksız. Her taraf devlet kendi savaşının ne kadar haklı olduğunu anlattı kendi halkına. Böylece halklar haklı (!) olarak birbirlerini kırdılar. Bugün böyle bir kırımın haklılığını hiçbir şekilde açıklamak olanaklı değildir. Uluslararasındaki sorunların çözümünde şiddeti araç olarak gören bakış açısı artık terkedilmelidir. Şiddet her zaman karşıtını yaratmakta ve çözüm olmak bir yana sorunlar daha da karmaşıklaşmaktadır. Üzerinde en fazla tartışılabilecek olan ulusal kurtuluş mücadelelerinde bile bugün barışçı yollar olanaklı ve denenmeye değerdir.

Artık kimse için ne ölecek ne de öldürecek halimiz yok. Bu dünyanın bizden beklediği kandan başka şeyler de var.

Tüm bu savaş oyunları karşısında bize gereken belki de, yeni bir 68 ruhu ve "SAVAŞ GO HOME" diyebilme coşkusudur.

NASIL PROGRAM SOSYALİST PROGRAM MI YOKSA DEMOKRATİK KAPİTALİST PROGRAM MI ?

Enver Cacim / İzmir

Sosyalist program bugünün koşullarında nasıl olmalıdır. Bazı komünist sosyalist çevrelere bunların yayınlarına ve yazarlarına bakarsanız, Yığınları emekçi halkı klasik modası geçmiş amaçlar ve sloganlar peşinde koşturmanın hiç bir cazibesi kalmamıştır. (kendilerine göre) Çünkü sosyalizm tıkanmıştır. Bu tıkanıklıktan çıkmanın yolu Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi "BİLİMSEL TEKNOLOJİK DEVRİM"dir diyorlar bunun teori ve tezlerini üretip yayınlıyorlar.

Ben burada "BİLİMSEL TEKNOLOJİK DEVRİM"in hangi kiriterleri esas aldığını, bu kiriterlerin hangi değerleri taşıdığını, nereye ve kimlere hizmet ettiğini ANA BAŞLIKLARIYLA irdelemeye nasıl bir programa ilişkin genel yaklaşımımı ortaya bırakmaya çalışacağım.

Bu teoriyi savunanların görmezlikten geldiği veya geçiştirdikleri kiriter ve değerler nelerdir. Bunlar kime ve nereye hizmet ediyor.

-Şirketlerin ve İşletmelerin ciro ve karı

-Uluslararası üretim zinciri ve bağımlılığı

-Yatırım ihracat teknoloji ve büyüme

-Bunların gelişimi için Piyasa ekonomisi

-"Emperyalizim çağının" kapandığı yerine "İnsanın Özgürleşme Çağının" başladığı gibi kısaca ana başlıklarıyla ortaya bırakabileceğim "BİLİMSEL TEKNOLOJİK DEVRİM"in kiriterleri bunlardır. Görmezlikten gelinen veya geçiştirilen değerler nedir kimin içindir kimlere hizmet ediyor. Bizleremi işçisiyle köylüsüyle memuruyla genciyle Aydınıyla çalışanıyla üreteniyle Emekçi halka mı, yoksa bir avuç kompradora mı. Elbette bizlere emekçi halka hizmet etmiyor çünkü yukarıda savunulan anlayışlar 1980 sonrası Türkiye'de adım adım uygulandı ve uygulanıyor. Bu uygulamadan kimlerin yararlandığı, kimlerin ezildiğide meydandadır Gene bu anlayışları 200 yıldan beri değişik şekillerde kapitalist ülkeler tarafından uygulandığıda bellidir. Bütün bu anlayışları görüyorken yaşıyorken ve meydandayken bu değerleri sosyalizim adına savunmak veya onun yerine ikame etmeye çalışmak anlaşılır bir şey değildir. Bu olsa olsa demokratik kapitalizimdir.

Bugün sosyalizmin belirli hatalar ve zaaflar sonucu bir tıkanıklığa girdiği doğrudur. Bu ülkelerin girdiği tıkanıklığın kapitalizmin ekonomik ve iktisadi tezleriyle aşmaya çalıştığıda doğrudur. Ama unutmıyalım ki halklar sosyalizmi yaşamışlardır. Sosyalist değerleri öğrenmişlerdir. Hatalarını ve eksikliklerini görmüşlerdir. Şimdi savunulan ve uygulanan bu politikalarla bu ülkelerin halkına emekçi sınıfına bu uygulamayı kabul ettirebileceklermidir. Yoksa oradaki yıgınlar çıkarlarının kaybolduğu zaman baş kaldıracakmıdır. Bunu zaman gösterecektir. Fakat bizim oralardaki emekçi yıgınlar yerine, uygulanan politikaların, savunulan tezlerin doğru olduğunu savunmak ve bunları Türkiye gerçeği üzerinde hayata geçirmeye çalışmak 1980 öncesi savunulan ve uygulanan Şabloncu çizginin bir başka haliyle gene tekrarı olur aynı hataya bir daha düşülür.

Gerçekten Sosyalizme inanan bizler kurmaya çalıştığımız Partiyi, bu Partinin Program ve tüzüğünü eskiden olduğu gibi herhangi bir anlayışa oturtacağımız yoksa gerçekten; gerek Türkiye, gerekse Sosyalist Sistemlerdeki hata ve zaaflardan arınmayı esas alan, Marksist Leninist düşünce sistemi içinde çözüm yolları arıyan Devrimi hedef alan yepyeni bir yapımı olmalıdır. Elbette ikincisi olmalıdır.

Bu doğrultuda sosyalizmin kan kaybına yol açan hatalar nelerdi. Bu hataları aşmak için yaklaşımımız nedir. Bunu programa nasıl yansıtmalıyız.

SOSYALİZMİN KAN KAYBINA NEDEN OLAN HATALAR

-Milliyetler Sorunu

-Demokratizim

-Halkın Refahı. Mülkiyet

-Üretim Yatırım Ekonomi

-Yönetim ve Burokratik yapılanma

-Din ve kültür

-Enternasyonalizim

Yukarıda ana başlıklarıyla sıraladıgım konular, bugun Sosyalist ülkeler blokunun içinde yaşadığı şu veya bu şekilde aşmaya yenilenmeye çalıştığı olumsuz etkenlerse (etkenlerdir) Bizler bunu nasıl aşabileceğimizi, Türkiye özgülünde genel hatlarıyla nasıl yaklaşacagımızı ve uygulayacagımızıda kurulacak partinin programına yansıtmalıyız.

Buda Eski hatalardan arınmış sosyalist değerleri taşıyan günümüze uygun Türkiye özgülüne yansıyabilecek objektif bakış açısınıda taşımalıdır. Bu doğrultuda...

-Milliyetler SORUNU: Asimilasyona set çekcn,şövenizme karşı çıkan Halkların eşitliği, kimliklerinin ve varlıklarının kabülü dogrultusunda, kendi geleceklerini özgürcce belirleyebileceği temelde olmalıdır.

-DEMOKRATİZİM: Eşitlik ilkesinin her alanda hayata geçildiği, katılımcılığın önlündeki engellerin kaldırıldığı, Yerel yönetimlerin geliştirildiği ve bunların denetleme yollarının açık tutulduğu hukuksal gelişime açık bir perspektifi içerebilir.

-HALKIN REFAHI MÜLKİYET: Tüketim maddeleri, eğitim, ulaşım sağlık vb gibi konularda herkesin eşitliği temelinde en üst düzeyde yararlanabildiği bunun hayata geçebileceği yönünde yaklaşım

-ÜRETİM YATIRIM EKONOMİ: Ülke genelinde Toplumsal yaşantının ihtiyacına göre bölgeler arası dengenin sağlandığı, Planlı Yatırım üretim ve yönetimde gerçekçi ve doğru kararların alındığı ve uygulandığı; Bunun içinde ademi merkeziyetçiliğin geliştirildiği ve yaygınlaştırıldığı planlı karma ekonomiyle yapılmalı, bunada her aşamada Meslek odalarının katılımı sağlanmalıdır.

-YÖNETİM VE BÜROKRATİK YAPILANMA: Doğal olarak insanların birden fazla alan içerisinde uzmanlaşması istisnadır ÖRNEK:İyi bir şoför her arabayı sürer ama bir doktorlugu bir mühendisliği vb gibi uzmanlık alanı isteyen bir başka görevi yapamaz. Bu işleri yapmaya yada yaptırılmaya kalkarsa veya kaldırılırsa ya o hasta sakat oyur veya ölür yada bina çöker.

Anlatmaya çalıştığım gibi şimdi çarpık sistemin içindeki yapılanmayı görüp sosyalist sistemdeki bürokratik oluşumun nasıl kaynaklandığını tespit edip bunu gidermeye calışmak gerekir. Buda yönetimde her alanda kendi uzmanından oluşan (kendi içinde belirli bir zaman dilimi içerisinde değişecek) dönüşümlü olarak çalışacak, belirli bir katılımın denetiminde çalışacak bununda hukuksal olarak iç tüzüğünün hazırlandıgı kurumlar ve Yönetim şekli olmalıdır.

-ENTERNASYONALİZİM: Eski ithal ve ihraç anlayışlarının aşıldığı ülkelerin karşılıklı eşitlik bağımsızlık Toprak bütünlüğü ve egemenlik temelinde iç işlerine karışmadığı, siyasi ve ekonomik bağımlılığın olmadığı bir genel yaklaşım esas olmalıdır.

-İSTİHDAM VE KALKINMA: Ülkemizde işsizler ordusu ve geri kalmış bölgeler gözönünde tutularak Toplumsal yaşantının ihtiyacına göre bölgeler arası dengesizliğin giderildiği; bunun içinde yeni politikaların tespit edildiği ve uygulanabileceği bir bakış açısını içermelidir ÖRNEK: Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde geri kalmış Tarım Hayvancılık ve Yeraltı zenginlik kaynaklarını yerinde değerlendirerek üretime katmak bununla beraber kalkınma ve istihdam sorununa bir ölçüde çözüm bulmak gibi olabilir.

Özetle Söylemek gerekirse Partileşme süreçindeki tartışmamız Nasıl bir Sosyalizim (Parti Programı) konusunda Yeni Sağın evrensel saldırısıyla karşı karşıyadır. Bunuda (Bilimsel teknolojik devrim, Emperyalizim çağının kapandığı gibi) tezlerle kendisini sosyalizmin yerine ikame etmeye çalışıyor. Bende bunu Kapitalizmin Demokratik bir şekilde restorasyonu ve atılımı oldugunu, değerlerinin kime ve nereye yaradığını ortaya bırakmaya çalışarak; Yerine Sosyalizmin bugünkü tıkanıklıklarını, bu ülkelerin bu hataları nasıl aşmaya çalıştıgını ve Kuracağımız Parti programının genel yaklaşımının nasıl olması gerektiğini ortaya bırakmaya çalıştım.

Son olarak bügun Türkiye Demokratik kapitalizmi savunan Sosyal Demokrat partiler vardır. Böyle bir programıda şu veya bu şekilde kucaklıyorlar. Bu şekildeki bir programla ayrı bir parti kurmanın anlamı yoktur. Çünkü bölünmüşlüğün ifadesi olacağı gibi, kadrolara oldugu kadar Emekçi halk yıgınlarına ve Aydın kesimede güven veremez; Ama gerçekten Birliği sağlayacak, sosyalizmi savunacak, yeniden çekim merkezi olabilecek, kadroları ve Emekçi halkı kucaklayailecek sosyalist bir partiye Sosyalist bir programa bunun Tüzüğüne ihtiyaç vardır.

DOĞUKARADENİZ GEZİ NOTLARI

Kemal Anadol-Emin Turan

Kurultay sürecinde yerel insiyatiflerle merkez çalışmasının ilişkisini sıkılaştırmak, ortak sorunları birlikte tartışmak, yerel girişimcilerle görüş alışverişinde bulunmak ve girişim bulunmayan yerlerde oluşumu kolaylaştırmak üzere planlanan gezi ziyaretlerden biri de Karadeniz böygesinde gerçekleştirildi.

Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve bu illerin kimi ilçelerini kapsayan geziye Merkez Koordinasyon Kurulu Üyesi Milletvekili Kemal Anadol ve Emin Turan katıldı.

- Samsun, Ordu (Giresun'unda katılımıyla) ve Trabzon'da tek tek ve gruplar halinde görüşmelerin dışında bu üç ilde geniş katılımlı yemekli toplantılar düzenlendi. Toplantılarda 15 Nisan öncesi ve sonrası dönem özetlenerek Kasım kuruluş kurultayına kadar geçecek süreçte görevlerimiz üzerinde duruldu. Yapılan konuşmalarda merkezin ve yerel girişimlerin hazırlıklarına ilişkin bigi verildi. Sorular soruldu.

- İllerin dışında Fatsa, Perşembe, Bulancak ve Görele ilçelerinde çeşitli ziyaretler yapıldı. Ayrıca Perşembe ilçesinde SBP girişimine ilgi duyan bir grup arkadaşla sohpet toplantısı yapıldı.

- Ordu ve Trabzon'da basın toplantısı ve basın açıklaması yapıldı. Ordu'da yapılan basın toplantısında Bahriye Üçok'un öldürülmesi kınanarak, terörü önlemenin başlıca yolunun demokrasiyi geliştirmek olduğu vurgulandı. Trabzon'da yapılan geniş toplantıya yerel ve günlük basın temsilcileri katıldı. Her iki toplantıda partinin kuruluş takvimine ilişkin sorular yanıtlandı.

-Ordu insiyatifinin Ordu yerel basınıyla ilişkileri oldukça gelişkin. İl girişimcilerinin faaliyetleri ve açıklamaları Ordu'da çıkan 3 yerel gazetede de yer alıyor. Ayrıca yerel basın gezi süresinci basın toplantısı ve diğer açıklamaları ilk haber olarak manşette verdi. Partimizle ilgili haber ve yazılar 3 gün süresince yerel basında yer aldı.

- Anadolu'nun birçok ilinde olduğu gibi özellikle Samsun ve Trabzon'daki girişimcilerin çoğunu kamu çalışanları, öğretmenler oluşturuyor. İki ildeki insiyatif mevcudu içinde öğretmenlerin oranı %60-70'i buluyor.

- Karadeniz örgütleri, parti kurulduğunda hemen yasal başvuruyu yapabilecek güçte. Ayrıca insitayif ve yandaşların yaygınlığına bakılırsa seçim yasasının gerektirdiği ilçe sayısının üçte birinde örgütlenilebilecek durumda.

- Karadenizde en güç örgütlenilecek yerlerden biri Fatsa. Burada devlet geçmişin ve demokratik potansiyelin bütün izlerini silmek istercesine baskısını sürdürüyor.

- Karadeniz'de en çok tarım ürünleri fiyatları, özellikle fındık taban fiyatının düşüklüğü ve çiftçilerin perişan olduğu konuşuluyor. Ağır sorunlar karşısında, bunların çözümü için iktidardan hiçbir şey beklemedikleri gibi, muhalefet partilerine de umutları yok.

Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi ANKARA BÖLGE TOPLANTISI YAPILDI

Kasım da Ankara'da yapılacak Kuruluş Kurultayı'na giderken Sosyalistlerin Birlik Partisi'nin Tüzük ve Program tartışmasına yönelik bölge toplantıları devam ediyor. İç Anadolu insiyatiflerinin Kayseri Bölgesi dışında kalan Çorum, Yozgat, Boğazlıyan, Kırıkkale, Konya, Zonguldak, Bolu (Düzce), Karadeniz Ereğli, Kastamonu, Amasya örgütlerinin katıldığı toplantı, Güney Park Düğün Salonu'nda yapıldı.

Bölge Toplantısı'nın Divan Kurulu'nda Milletvekili Kemal Anadol ve Ankara yerel girişiminden Peyami Arırk ile Beyhan Sunal yer aldılar.

Bölge toplantısında ilk sözü Program Komisyoni adına Sadun Aren aldı. Birlikte yaratacağımız partinin gelecekteki kimliği üzerine yaklaşımlarını aktaran Aren, Program Komisyonu çalışmaları konusunda bilgi verdi."Program Komisyonu'nda tanık olduğumuz tartışmalara ne üniversite hocalığım sırasında ne de TİP'te ne de her hangi bir yerde tanık oldum. Bu kadar seviyeli, nitelikli, verimli tartışmaların yapılması bizim geleceğe ilişkin umutlarımızı artırıyor" dedi. Daha sonra gündem gereği Tüzük Komisyonu sözcüsü Av. Hasan Üren söz aldı. Tüzük üzerine görüşlerini ve yapılan çalışmaları aktaran Üren, "Ankara'nın tüzüğe ilişkin önerilerinin hemen hemen hiçbir mertebede tüzüğe yansımamış olması bizim için bir eksikliktir" diyerek sözlerini bitirdi. 26-27 Kasım tarihlerinde Ankara'da yapılacak Kuruluş Kurultayı'na ilişkin yapılan çalışmaları ve gelişmeleri aktarmak üzere kürsüye davet edilen Nedim Tarhan ise, Kongre'ye doğru geriye sayımın başladığı bugünlerde bölge toplantılarına, birlik girişiminin yayın politikasına ve Kurultay yönetmeliğine ilişkin bilgi verdi.

Bölge toplantısının bu üç konuşmacısından sonra, sıra insiyatif üyelerinin konuşmalarına geldi. Bir zaman sınırının olmadığı tüzük ve program tartışmalarında 18 girişimci söz aldı.

Bütün girişimciler partinin kimliği, tüzüğü ve programı üzerine görüşlerini dile getirdiler. Bu sözcüler arasında özellikle Ankara'lı yüksek öğrenim gençlerinin radikal eleştirileri dikkati çekti.

TBKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu, Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi Yürütme Kurulu üyeleri Veli Gürcan, Özcan Keskeç, Kaya Güvenç, Ömer Can ve bazı Hazırlık Kurulu üyesinin izlediği toplantı yedi saat sürdü.

DİYARBAKIR BÖLGE TOPLANTISI COŞKU İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Sosyalistlerin Birlik Partisi 7.Bölge toplantısı 4 Kasım günü Diyarbakır'da yapıldı.

Koordinasyon kurulu üyeleri İzmir Mv.Kemal Anadol, Ankara Mv.Kamil Ateşoğulları, İçel Mv.Ekin Dikmen, Aziz Kaya, Erdal Talu, Yüksel Selek, İlhan Okçu, Mevlut İlgin, Enver Sezgin ve TBKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun katıldığı toplantı 4 Kasım Pazar günü gerçekleştirildi. Toplantının başlamasından önce tutuklu yakınlarının Sosyalist Parti binasında sürdürdükleri açlık grevini ziyaret eden girişimciler büyük coşkuyla karşılandılar. Açlık grevcileri ve tutuklu anaları sorunlarını anadilleri olan Kürtçe ile ilettiler.

Turistik Otel Düğün Salonu'nda, 200'e yakın izleyicinin katıldığı toplantıda Kemal Anadol, Haydar Kutlu, Ekin Dikmen, Kamil Ateşoğulları ve Enver sezgin birer konuşma yaptı.

Akşam verilen 100 kişilik yemekte Kürtçe türküler söylenip halaylar çekildi.

5 Kasım günü Diyarbakır adliyesi önüne gelen girişimcilerden Kemal Anadol, Ekin Dikmen ve Haydar Kutlu, açlık grevcilerinin sorunları için Cumhuriyet Savcısı ile bir buçuk saatlik bir görüşme yaptılar.

Açlık grevcilerinin taleplerinin kabul edilmesi için harekete geçilmesi istemine Cumhuriyet Savcısı, anlaşma sağlanabilmesi için elinden geleni yapacağı sözünü verdi.

ESKİŞEHİR GİRİŞİMİNİN YEMEĞİ

Sosyalistlerin Birlik Partisi'ni yaratma Girişiminin Eskişehir yemeği ve sohbet toplantısı 27 Ekim 1990 Cumartesi günü Sönmez Tesislerinde yapıldı. Cumartesi günü sabahtan itibaren Yerel Birlik Girişiminin lokalinde arkadaşlarla sohbet edildi. Birlik ve Kasımda toplanacak Kuruluş Kurultayı konusunda sorulan sorular cevaplandırıldı. Daha sonra hep birlikte yemeğe gidildi. 250 kişinin katıldığı yemekli toplantıya Kütahya ve Bozöyük insiyatifleri sorumluları da geldiler.

Eskişehir Yemekli toplantısına SBP Girişimi yürütme kurulundan Milletvekili Kamil Ateşoğulları, Erdal Talu, Ömer Can, Nedim Tarhan, Kaya Güvenç ve Veli Gürcan katıldılar.

Yemekli toplantının açık konuşmasını yapan Ateşoğulları Birlik Partisi ve son gelişmelere ilişkin bilgi verdi.Tüzük ve Program tartışmalarının bütün örgütler çapında başladığını anlatan Ateşoğulları, "Eskişehirli Kütahyalı ve Bilecikli arkadaşlarımı 10 Kasımda Bursada yapılacak Bölgesel tartışmalı toplantıya davet ediyorum" dedi.

Yemekli toplantı boyunca yerel girişime dahil müzik gruplarıda etkinlikler sundular. Toplantı başarı ve umutlu dağıldı.

Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi
UŞAK İNSİYATİFİ KURULDU

Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişiminin yurt çapında yaygınlaşma ve örgütlenme çalışmaları sürüyor.

SBP Koordinasyon Kurulu üyelerinin yurt ve bölge toplantıları gezilerine paralel olarak sürdürülen çalışmalar sonucu 23 Haziran Kurultayında delegelerle temsil edilmelen Uşak İlinde de nihayet yerel girişim komitesi oluşturuldu. Burdur Isparta Uşak illerini kapsayan bir örgütlenme gezisine çıkan Yürütme kurulu üyesi Veli Gürcan Uşakta çeşitli çevrelerden dostlar ve arkadaşlarla sohbet etti. Ve Uşak ilinin insiyatifinde görev alacak arkadaşlarla aynı gece yemekli bir toplantıya katıldı.

Daha sonra Burdur ve Isparta illerine geçen Gürcan bu illerdeki mevcut insiyatif üyelerini ve diğer dostlarımızı ziyaret etti. Birlik Partisi girişiminin son çalışmaları ve Kasım ayında toplanacak Kurultay üzerine bilgi veren Gürcan Burdur ve Isparta illerinin ilçelerine de uğradı.

Burdur insiyatifi ile yapılan toplantıda Birlik Partisinin kurulması ile birlikte ilin üç ilçesinde de derhal örgütlenmesi kararı alındı.

BİLSAK TOPLANTISI

Bilsak, Ekim 1990 etkinlikleri içinde Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi'ne de yer vererek bir sohbet toplantısı düzenledi. 18 Ekim 1990 günü toplantıya SBP Koordinasyon Kurulu üyeleri Çağatay Anadol, Erdal Talu ve Atilla Aytemur konuşmacı olarak katıldılar. Çeşitli çevrelerden dinleyicilerin katıldığı toplanltıda konuşmacılar 1960'ların TİP'inden günümüze marksisit solun ideolojik, siyaisi ve örgütsel gelişimi , şimdiki birlik çalışmalarının gelişimi ve güncel siyasal hayata müdahalenin sorunlarını değişik platformlarda irdelediler. SBP sürecini ilişkin olarak izleyecilerden gelen sorulara verilen yanıtlarla toplantı sonuçlandı

Değerli okurlarımız,
20 Ekim'den bu yana Adana, İzmir, Trabzon, Ankara, Kayseri, Diyarbakır, Bursa, İstanbul'da , Program ve Tüzük taslakları üzerinde tartışmaların yapıldığı bölge toplantılara bu sayımızda geniş biçimde yer veremedik. Önümüzdeki sayıda bu eksikliği gidereceğimizi bildiririz.
Saygılarımızla

Birlik

TÜRKİYE-DÜNYA-SOSYALİZM KONFERANSI TOPLANDI

Konferansçılar TSİP'i Fesih Kararı Aldılar

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nde (TSİP) yer almış kişilerin düzenleyici ve delege olarak bulunduğu konferans 27-28 Ekim 1990 tarihinde İstanbul'da toplandı.

Konferansta hazır bulunan konuklardan Sadun Aren, Mehmet Ali Aybar, Aziz Nesin, Tarık Ziya Ekinci, Haluk Gerger, Haydar Kutlu, Saim Koç ve Ertuğrul Kürkçü birer konuşma yaptılar.

Tektaş Ağaoğlu'nun konferansı açış konuşmasından sonra divan oluşturuldu. Çeşitli konuların irdelendiği konferansın sunuş konuşmasını ise Çağatay Anadol yaptı. Ayrıca, bu konferansa katılmayan ve bir süre önce deklerasyon yayınlayarak ayrı bir konferans toplayacaklarını duyuran Veli Gürcan, Selçuk Çalhan, Yaşar Yiğit ve bir grup TSİP'linin imzalarının bulunduğu sözkonusu deklerasyon divan tarafından konferans delegasyonuna okundu.

Konferansın ikinci günü sunulan ve TSİP'in feshi istenen bir karar tasarısı katılanların oy çokluğuyla kabul edildi. Dergimize de gönderilen bu kararda özetle şöyle deniyor:

"Biz Türkiye Sosyalist İşçi Partililer;

Yirminci yüzyıl sosyalizm deneylerinin ve modellerinin sonuna geldiğimiz noktasından hareketle, bu modeller içinde ana akımı oluşturan ve geçmişte kendimizi de manen parçası saydığımız uluslararası siyasi hareketin de tarihi işlevinin artık sona erdiği tespitiyle ve tüm bu akımların gerçek anlamda ve ütopyamızla uyumlu tarzda aşılabilmesi çabalarında ülkemiz sosyalistlerinin üzerlerine düşen görevi hakkıyla yerine getirebilmelirinin ise, günümüz koşullarında, ancak ve ancak Marksist hareketimizin tüm renkliliğini kapsayan, çok sesliliğini yansıtan bir birlik partisinin elbirliğiyle oluşturulması sayesinde mümkün olabileceğini görerek;

bu görevin eski yapılar muhafaza edilerek yerine getirilemeyeceğine ve yaşadığımız süreçte özgün arayışları bir kitle temeline oturtabilmiş, böylece kendi varlığını verili modelden bağımsız olarak yeniden üretebilen, Türkiye toprağında kök salmaya aday yeni bir oluşumun gerekliliğine, reddi miras etmeyen, ama asla eskinin uzantısı olmayan, gerçekten yeni bir yapılanmanın zorunluluğuna inanarak;

bugün sosyalistlerin birlik partisi girişiminin başarısı için tüm çabalarımızı esirgememe kararlılığıyla, ama bu somut girişimin hemen ilk adımda başarılı olup olmamasından da bağımsız olarak, Marksist hareketimizin içinde bulunduğu birlik sürecinin yeni ve gelişkin birlik girişimleri yaratacak dinamiklere fazlasıyla sahip olduğuna duyduğumuz güvenle;

başından beri birlikçi misyonunde somutladığımız kendi özel hukukumuza ve bu hukuktan doğan tüzel varlığımıza son verme ve birliğe evet diyen tüm Marksistlerle yeni bir özel hukuk, yeni bir tüzel kişilik, yeni bir parti yaratmak için kollarımızı sıvamaya karar verdik.

BÜTÜN GİRİŞİMLERE VE GİRİŞİMCİ ARKADAŞLARA DUYURU

Kurultayımız yaklaşıyor. Herbirimizin emekleriyle oluşan partimizin kuruluşu yakınlaşıyor. Herşeyiyle ortak çabalarımızın ürünü olan partimizin programı, tüzüğü, bir bütün olarak nasıl bir parti olacağı belirginleşmeye başlıyor. Partimizin kurulma kararını verdiğimiz anda ilk elde yapmamız gereken çalışmalarımız için gerekli olanakları elbirliğiyle yaratmalıyız.

Bunu girişimlerimizin ve girişimci arkadaşlarımızın katkılarıyla gerçekleştireceğimize inanıyoruz. Bu amaçla her bir arkadaşımızı katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Kuruluş Kurultayımızın yapılabilmesi için ve ilk elde partinin kuruluş masrafları için gereken miktar 60 milyonr liradır. Bu miktarın bu ay içinde elemizde olması gerekmektedir.

Bugüne kadarki merkez çalışmalarımız bütünüyle kendi yarattığı olanaklarla sürdürüldü. Girişimlerimizin katkıları çok eksik kaldı. Girişimlerimizin bu eksiklerini Kurultay masraflarına etkin biçimde katılarak gidereceklerine inanıyoruz.

Girişimlerimizin, her bir girişimci arkadaşımızdan yalnızca bu amaca yönelik olarak 10'ar bin lire katkı toplamasını istiyoruz. Bu katkılar bir fonda biriktirilmeli ve aşağıdaki hesap numarasına yatırılmalıdır. Bu duyurumuzu aldıktan sonra sizlerle ilişki kuracağız. Girişiminizin bu çalışmayı sürdürmek üzere özel bir görevli saptamasını ve bu arkadaşı bize bildirmenizi istiyoruz.

Çalımalarınızda başarılar dileriz.

EROL KIZILELMA

Hesap No:

Erol Kızılelma

Yapı Kredi Bankası Sirkeci Şb.

Hesap No: 038 731-6

Süreç Hakkında Bilgilenme İsteği...

İçinde bulunduğumuz aşamada; Marksistlerin mümkün olan en geniş birliğini sağlamayı hedefleyen SBP Çalışmalarına büyük ilgi gösteren "Barış ve Demokratik Yenilenme" yönelimi yanlısı ağır cezalı politik hükümlüyüm. Kendim gibi ağır cezalı arkadaşımla beraber 10 yıldır cezaevindeyim. Şu anda Nazilli Özel E tipi Cezaevi'nde tutuluyorum.

Bugüne kadar; yerel insiyatifler ve çeşitli kesimlerin görüşleri alınarak oluşturulmağa çalışılan program taslağının Kasım ayı sonuna kadar günlük basından ve yer verdikleri ölçüde öğrenebildik. Ne yazıkki bütün çabalarımıza rağmen dışarıdan bilgi akışını sağlayabilecek bülten, broşür,dergi vs. gibi SBP yayınlarına ulaşmamız mümkün olamadı. Doğal olarak gelişen süreç konusunda yeterli veriden yoksun olmak; o sürece mütevazi ölçekte de olsa bir katkı yapabilmeyi önlüyor.

Hedeflenen inşası elbirliğiyle gerçekleştirilecek çağdaş yığınsal Marksist bir partiyi en iyi ifadenin kriterlerinden biri olacak genel politik yönelimine ilişkin her kesimin düşüncelerine başvurulacağı şeklindeki açıklamalar; üzülerek belirtmeliyimki kendi ölçeğimizdeki varolan uygulamalara bakılınca gerçekleştirilemedi...Hiç olmazsa bundan sonra hem bu aksaklıkları giderebilmek, hem de varolan asimetrik ilişkileri düzenleyerek bilgi akışını sağlamak ve çıkan tüm yayınları zamanında göndermeğe çalışarak geçmiş eksik ve aksaklıklar rahatlıkla aşılabilir diye düşünüyor; bu konuda ilgilerinizi bekliyorum. Zorlu çalışmalarınızda şahsınıza, tüm dostlara başarılar diliyorum. Dostluk ve sevgi ile...

Yener Metiner
Özel E tipi Cezaevi 18 k.
Nazilli/ 20.10.1990

Birlik'in notu: Dağıtımda yeterli düzeni oluşturamadığımızdan cezaevlerindeki arkadaşlarımız kadar Türkiye'nin bir çok yerindeki ve yurtdışındaki arkadaşlarımıza da ulaşamadık. Bu eksikliği bundan sonra giderebileceğimizi sanıyoruz. Cezaevlerinden mektup yazan arkadaşlarımızın duyarlılığı bizi duygulandırdı. Bu vesileyle selamlarımızı iletmek istiyoruz.

Dergiyi Düzenli İzleyebilmek...

15 günlük siyasi derginizi yakından ve periyodik olarak izlemek istiyorum.

Bu olanağı bana sağlarsanız sevinirim.

İlk sayınızı okudum. Program oluşturmada izlediğiniz yöntemi olumluyorum.

Kendim Dev-Yol davasından hükümlüyüm...

Çalışmalarınızda başarılar dilerim...

Dostça sevgi ve selamlar...
Nuri Salman
C.3 koğuşu
17100 Çanakkale

Sürgünleri, Hücre Tipi Cezaevi'ni Protesto

Merhaba,

Sürgünlerin, hücre tipi cezaevinin, idam cezalarının gündemde olduğu bugünlerde sesinize her zamankinden çok ihtiyacımız var.

Sürgünleri, hücre tipi cezaevini, asalım çığlıklarını protesto ediyoruz.Dostlarımızla açlığı paylaşıyoruz. (22 ve 23 tarihlerinde)

Sevgiyle, dostlukla
Manisa E Tipi Cezaevi
C 6 Koğuşu (14 Siyasi Hükümlü)/ 21.10.1990

Yayınları Edinme İlhtiyacı...

Sayın Birlik dergisi yöneticileri

Bizler " Barış ve Demokratik Yenilenme" yanlısı bir grup ağır cezalı politik hükümlüyüz.

Coğrafi koordinatları uygunsuz bir bölgenin cezaevinde olduğumuzdan dolayı ilgi ve özlemle beklediğimiz Marksistlerin en geniş birliği çalışmalarınızı ne yazıkki günlük basında çıkabildiği oranda izleme olanağına sahibiz. Bu durum, bırakın sürece katkı koymayı, asimetrik ilişkiler sonucunda süreç hakkında yeterli bilgilenme düzeyine ulaşmamızı bile engelliyor. Tüm çaba ve girişimlerimize rağmen ne yazıkki bunu aşabilmiş değiliz. Böylelikle rahatsızlığımızın odak noktasını kurultaydan bu yana çıkan bülten, broşür ve "Görüş"te ilanına rastladığımız BİRLİK dergisi gibi yayınlara ulaşamamakta somutlayabiliriz. Bu olumsuz durumu aşmak istediğimizden bir kez daha size yazmayı uygun bulduk ve durumumuzu anlayışla karşılayacağınızı ve çıkan tüm yayınları gönderebileceğinize inanıyor ve bekliyoruz.

Çalışmalarınızda başarı dileklerimizle dostluk ve sevgi ile

Yener Metiner
Özel E Tipi Cezaevi
Nazilli/
8.10.1990

Birlik İçin İmza Kampanyası

Halkın Emek Partisi ve Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi'nin birleşmesi için bir imza kampanyası başlatıldı. İstanbul'da imzaya açılan çağrıya HEP ve SBPG çevrelerinden şimdiye kadar 500 kişi destek verdi. İmza kampanyası İstanbul'un ilçelerinde ve Anadolu'da sürüyor. Çağrı metni şöyle:

"Biz Aşağıda imzaları bulunanlar, Türkiye'deki köklü toplumsal değişimleri hedefleyen sol güçlerin ayrı ayrı örgütlenmelerinin ülkeye bir yarar getirmeyeceği inancındayız.
Bu nedenle 'HEP ve Sosyalistlerin Birlik Partisi Girişimi ayrılığına son verip, çağın ve toplumun gelişimine uygun, rejime müdahale edebilecek ve kalıcı sonuçlarla hedefe yürüyebilecek güçlü bir parti yaratılmalıdır' diyoruz."

Süleyman Bulut

ALTHUSSER:MARKSİZMİN SON "AYDINLANMACI"SI

Althusser, hayatı boyunca iki şeye karşı çok mücadele etti. Ekonomizm ve hümanizm. Entellektüel çabasını, bu iki burjuva "truva atı"nı, Marksist teoriden çıkarıp atmak üzerine yoğunlaşmıştı.

Althusser öldü. En çok mücadele ettiği, ekonomizm ve hümanizm marksist teori içinde giderek yaygınlaştığını, nerdeyse içselleşmeye başladığını görmedi. Ama mücadelesinin haklılığını her geçen gün daha iyi anlıyorum.

Genelde Althusser'e yöneltilen eleştirilerin başında, "entellektüel olarak kalmak" gelir. Teorisini, bir siyasay harekete dönüştürememiştir. Doğru bu ama, bunu yalnızca Althusser'le, onun teorik mücadelesinin niteliğiyle açıklayamayız. Onun yaşadığı çağın sanki bir gereğiydi bu. Olaya biraz daha geniş bakarsak, o çağın komünist partileri teorisyen yetiştiremez, entellektüel hareketler yaratamazken; onların dışında ortaya çıkan teorisyenler de siyasal bir pratik yaratamadılar. İtalya'da da, İngiltere, Fransa, Almanya'da da böyle oldu bu.

Yazının başlığında marksizmin son "aydınlanmacı"sı olarak tanımladım onu. Başka başlık alternatifleri de vardı, ama Althusser'i en çok bu tanımlamanın ifade edebileceğini düşündüm. Aydınlanmacılar bilindiği gibi bilimde ve felsefede yeni bir dönemin başlatıcıları oldular. Marksist felsefenin belirlenmesi konusunda, Althusser'in de çabası, sanırım böyle bir çaba. Bu konuda Türkçe'ye çevrilen ilk kitabı olan Lenin ve Felsefe'ye bakılabilir öncelikle. Bilindiği gibi Marksizm, tarihi materyalizm (bilim) konusundaki belirginliğine, diyalektik materyalizm (felsefe)konusunda ulaşmamıştı. Bugünde böyle. Bir örnekle açıklamak gerekirse, tarihi materyalizmin Kapital gibi bir teorik çalışması var (başka örnekler de verilebilir), ama diyalektik materyalizm konusunda Kapital gibi kapsamlı bir çalışma ortaya konmamıştır. En fazla, üç beş yazı var bu konuda. Althusser'in çalışmalarında bunu aşma çabası vardı.

Atlaya atlaya gidiyorum ama kısa bir yazıda başka türlüsü mümkün olmuyor: hümanizm sorununa getirmek istiyorum sözü.

Althusser asıl ününü, ünlü yirminci kongrede Kruşçev'in, Stalin'e yaptığı eleştirilere yönelttiği itirazlarla yapmıştı. Kruşçev'in, her kötülüğü Stalin'le açıklama tavrını "sağ" bir eleştiri örneği olarak görüyordu. Yaşanan tarihi-bir kişiyle açıklamak - bu kişi büyük bir siyasal hareketin önderi bile olsa- markssist bir açıklama olamazdı. Daha da önemlisi; tarihin dönüştürülmesi açısından çok önemli olan sosyalizmin kuruluş dönemi, öldürülen, düzmece mahkemelerle yargılanan, hapislere, sürgünlere gönderilen insanlardan ibaret değildi. Bütün bu olup bitenleri, haklı olarak ne kadar tepki duyarsak duyalım, sosyalizmin kuruluş döneminde yaşananlar bunlardan ibaret değildi. Bunlar sonuçtu bir yerde. Sebepleri görmeden, bu vahim hatalara yol açan sebepleri marksist teoriden çıkarıp atmadan, bu sonuçları ortadan kaldırmak mümkün değildi. Yani sorun, "insanseverlik" ya da "insansevmezlik" sorunu değildi. Oysa, Kruşçev sorunu "insan" olarak koyuyor, "insanseverlik"le açıklama yoluna gidiyordu. Bugün gelişen nokta, ne yazık ki bir kere daha haklı çıkardı. O insanları ölümlere, haksız sürgünlere gönderen, toplumu susturan sebepler, en sonunda halkları komünist partilere karşı ayaklandırmaya kadar gitti. Ve hümanizm yine moda. Marksizm içinde de moda. Althusser'in o cümlesine bugün daha fazla katılıyorum: "Marksizm, bir anti-hümanizmdir." Yani, tarihi insanla açıklamaz. Bu insana önem vermek-vermemek, insanı sevmek-sevmemek sorunundan ayrı bir sorundur. Marksizm, nasıl ekonomizmle bir devlet ideolojisine dönüşmüş, bilimsel niteliğini yitirmişse; hümanizm ile de kendini burjuva ideolojisinin dışında tanımlayamaz.

Şimdi, "burjuva ideolojisi de neymiş yahu" diye itiraz edenleri duyar gibiyim. Burjuva ideolojisi mi kaldı, dünya birleşiyor filan... Yazımın başında da söylediğim gibi burjuva ideolojisinin temel unsurları marksizm içine yerleşmeye başlayınca, böyle ayrımlar filan kalmaz tabii. Böyle düşünenlere, sadece şunu hatırlatmak isterim şimdilik: SBKP'den kopan Avrupa Komünist partileri 60'lardan beri parti politikalarını, felsefelerini hümanizm üzerine oturttular. Hala daha bu zemin üzerinde politika yapıyorlar. Kazandıkları hiç bir şey yok, kaybettiklerinin dışında...

Althusser'in Türkiye serüvenine de kısaca bakarsak... Onu Türkiye politik hareketine kazandıranın Birikim dergisi olduğunu söllemeliyiz. Özellikle Murat Belge'nin çabası.

Peki, Althusser okundu mu? Hani klasik romanlar vardır. Herkes bilir ama kimse okumaz. Althusser'in Türkiye serüveni biraz böyle. Pekçok kişi okumadı ama onu "suçlama" adı olarak kullanmaktan hiç geri durmadı. Yapısalcılık ve entellektüel olmakla yanyana anıldı hep. Tabii olumsuz anlamda. Oysa yapısalcılık konusundaki özeleştirisini, "teorisizm" olarak zaten kendisi yapmıştı. Ve Türkçe'ye çevrilen kitapları bu özeleştiriden sonraki çalışmalarıydı.

Bana kalırsa, daha çok Althusser okuyacağız...Yaşadıklarımız bunu gösteriyor.

*Türkçe'ye çevrilen kitapları: Lenin ve Felsefe, John Levis'e Cevap, İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, Felsefe ve Bilim Adamlarının Kendiliğinden Felsefesi, Montesquieu ve Rousseau...